

Puolalanmäen lukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Puolalanmäen lukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Turku
Koulu	Puolalanmäen lukio
Hyväksymispäivämäärä	17.3.2021
Julkaistu	4.6.2025

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	2
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	4
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	6
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	6
2.2. Arvoperusta.	7
3. Opetuksen toteuttaminen.	9
3.1. Opintojen rakenne.	9
3.2. Oppimiskäsitys.	10
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	11
3.4. Toimintakulttuuri.	13
3.4.1. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta.	15
3.4.2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	16
3.4.3. Liikkuva toinen aste.	16
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	17
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	18
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	22
4.1. Ohjaus.	22
4.1.1. Turun ohjaussuunnitelma.	24
4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus.	28
4.2.1. Oppimisen tuki.	28
4.2.2. Erityisopetus.	31
4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut.	33
4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat.	34
4.3. Opiskeluhoito.	36
4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti pätettävät asiat.	37
4.3.2. Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma.	40
4.4. Kurinpito.	49
4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö.	51
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	52
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	55
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	55
5.2. Opintojakson arviointi.	56

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	57
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	58
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	58
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	58
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	59
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	64
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	64
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	65
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	66
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	67
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	69
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	71
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	71
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	72
7. Oppiaineet.	76
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	76
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	77
Monipuolinen suomen kieli, 4 op (ÄI01-ÄI03).	79
Monimuotoinen kirjallisuus, 2 op (ÄI04).	81
Omaäänisyyden voima, 2 op (ÄI06-ÄI07).	82
Tekstien valta, 2 op (ÄI05).	83
Kirjallisuuden kontekstit, 2 op (ÄI08).	84
Vuorovaikutustaito, 2 op (ÄI09).	85
Abin lukutaito, 2 op (ÄI11).	86
Abin kirjoitustaito, 2 op (ÄI10).	87
Kieli ja tyyli kuntoon, 2 op (ÄI12).	88
Median maailma, 2 op (ÄI13).	88
Kirjallisuutta ja kulttuuria, 2 op (ÄI14).	89
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	90
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201).	93
Kieli- ja tekstitietoisuus sekä Vuorovaikutus 1, 2 op (S202-S203). . .	94
Kirjallisuus 1, 2 op (S204).	95
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205).	96
Kirjallisuus 2, 2 op (S208).	96
Kirjoittaminen 1 & Vuorovaikutus 2, 2 op (S206-S207).	97
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209).	98

Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (S210).	99
Lukutaitojen syventäminen, 2 op (S211).	100
7.2. Ruotsi (TKRU).	100
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	104
Ruotsin kielen opiskelu- ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUA01- RUA02).	104
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03).	106
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04).	107
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05).	108
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06).	109
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07).	110
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08).	111
A-ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RUA09).	111
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	112
Opiskelutaidot ja kieli arjessa, 4 op (RUB11-RUB12).	112
Kulttuuri ja media, 2 op (RUB13).	114
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	115
Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15).	116
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	117
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	118
B-ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RUB18).	119
7.3. Vieraat kielet (VK).	119
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	125
Opiskelutaidot ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01- ENA02).	125
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03).	126
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04).	127
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05).	128
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06).	129
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07).	130
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08).	131
Englannin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (ENA09).	132
7.3.2. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA1).	133
Kieli-identiteetti ja ranskan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (RAA01- RAA02).	133
Kieli ja kulttuuri, 2 op (RAA03).	135
Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (RAA04).	136
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05).	137

Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (RAA06).	138
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07).	139
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08).	140
Ranskan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RAA09).	141
Delf-tutkintoon valmistautuminen, 2 op (RAA10).	142
7.3.3. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA1).	142
Kieli-identiteetti ja saksan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (SAA01-SAA02).	142
Kieli ja kulttuuri, 2 op (SAA03).	144
Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (SAA04).	145
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05).	146
Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (SAA06).	147
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07).	149
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08).	150
Saksan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (SAA09).	151
DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAA10).	151
7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA1).	152
Kieli-identiteetti ja venäjän kieli globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01-VEA02).	152
Kieli ja kulttuuri, 2 op (VEA03).	153
Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (VEA04).	155
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05).	156
Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (VEA06).	157
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07).	158
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08).	159
Venäjän ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (VEA09).	160
7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2).	161
Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB21).	161
Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB22).	162
Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB23).	163
Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB24).	164
Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB25).	165
Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB26).	166
Ranska, perustason jatko 1, 2 op (RAB27).	168
Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB28).	169
7.3.6. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2).	170
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21).	170
Perustaso 1, 2 op (SAB22).	171
Perustaso 2, 2 op (SAB23).	172

Perustaso 3, 2 op (SAB24).	173
Perustaso 4, 2 op (SAB25).	174
Perustaso 5, 2 op (SAB26).	175
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27).	176
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28).	177
DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAB29).	178
7.3.7. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3).	179
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31).	180
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32).	181
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33).	182
Perustaso 1, 2 op (EAB34).	183
Perustaso 2, 2 op (EAB35).	183
Perustaso 3, 2 op (EAB36).	184
Perustaso 4, 2 op (EAB37).	185
Perustaso 5, 2 op (EAB38).	186
7.3.8. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3).	186
Ranska, perustason alkeet 1, 2 op (RAB31).	187
Ranska, perustason alkeet 2, 2 op (RAB32).	188
Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB33).	189
Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB34).	190
Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB35).	191
Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB36).	192
Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB37).	194
Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB38).	195
Ranska, perustason jatko 1, 2 op (RAB39).	196
Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB310).	196
7.3.9. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	197
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31).	197
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32).	198
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33).	199
Perustaso 1, 2 op (SAB34).	200
Perustaso 2, 2 op (SAB35).	201
Perustaso 3, 2 op (SAB36).	202
Perustaso 4, 2 op (SAB37).	203
Perustaso 5, 2 op (SAB38).	204
Perustason jatko 1, 2 op (SAB39).	205
Perustason jatko 2, 2 op (SAB310).	206
DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAB311).	207

7.3.10. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3).	208
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31).	208
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32).	209
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33).	210
Perustaso 1, 2 op (VEB34).	211
Perustaso 2, 2 op (VEB35).	212
Perustaso 3, 2 op (VEB36).	213
Perustaso 4, 2 op (VEB37).	214
Perustaso 5, 2 op (VEB38).	215
Perustason jatko 1, 2 op (VEB39).	216
7.4. Matematiikka (MA).	217
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	219
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01).	219
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	220
Geometria, 2 op (MAA03).	220
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02).	221
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04).	222
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05).	223
Talous ja derivaatta, 4 op (MAA06MAA09).	224
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07).	225
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08).	226
3D-geometria, 2 op (MAA10).	228
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	228
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	229
Pitkän matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 4 op (MAA13).	230
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	231
Geometria, 2 op (MAB03).	231
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02).	232
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04).	233
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05).	234
Talousmatematiikka, 2 op (MAB06-MAB07).	234
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08).	235
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09).	236
Lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (MAB10).	237
7.5. Biologia (BI).	238
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01).	240
Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02-BI03).	242

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04).	244
Ihmisen biologia, 2 op (BI05).	246
Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06).	248
Biologian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (BI07).	250
7.6. Maantiede (GE).	251
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01).	254
Sininen planeetta, 2 op (GE02).	255
Yhteinen maailma, 2 op (GE03).	257
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04).	259
Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (GE05).	260
7.7. Fysiikka (FY).	261
Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY01-FY02).	263
Energia ja lämpö, 2 op (FY03).	264
Voima ja liike, 2 op (FY04).	265
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05).	266
Sähkö, 2 op (FY06).	267
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07).	268
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08).	269
Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (FY09).	270
Tutkivaa fysiikkaa, 2 op (FY10).	271
Fysiikan projekti, 2 op (FY11).	271
7.8. Kemia (KE).	272
Kemiaa kaikkialla, 2 op (KE01-KE02).	274
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03).	276
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04).	277
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05).	278
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06).	279
Kemian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (KE07).	280
Kemian työt, 2 op (KE08).	280
7.9. Filosofia (FI).	280
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01).	283
Etiikka, 2 op (FI02).	284
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03).	286
Totuus, 2 op (FI04).	287
Filosofian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (FI05).	289
7.10. Psykologia (PS).	290
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01).	291
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02).	294

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03).	296
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04).	299
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05).	302
Psykologian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (PS06).	305
Tutkiva ja sosiaalinen ihminen, 2 op (PS07).	306
7.11. Historia (HI).	308
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01).	310
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02).	312
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03).	313
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04).	314
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05).	315
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06).	317
Historian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (HI07).	318
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH).	319
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01).	321
Taloustieto, 2 op (YH02).	322
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03).	324
Lakitieto, 2 op (YH04).	325
Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (YH05).	326
7.13. Uskonto (KT).	327
7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	329
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01).	329
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02).	331
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03).	333
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04).	335
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05).	336
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06).	338
Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (UE07).	340
7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2).	341
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1).	341
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2).	342
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3).	342
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4).	343
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5).	344
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6).	344
7.13.3. Katolinen uskonto (KT3).	345

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1).	345
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2).	346
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3).	346
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4).	347
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5).	348
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6).	348
7.13.4. Islamin uskonto (KT4).	349
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1).	349
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2).	349
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3).	350
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4).	351
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5).	351
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6).	352
7.14. Elämänkatsomustieto (ET).	353
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01).	355
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02).	357
Kulttuurit, 2 op (ET03).	359
Katsomukset, 2 op (ET04).	361
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05).	362
Tulevaisuus, 2 op (ET06).	364
7.15. Terveystieto (TE).	366
Terveys voimavarana, 2 op (TE01).	368
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02).	370
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03).	372
Terveystiedon ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (TE04).	374
7.16. Liikunta (LI).	375
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01).	377
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02).	378
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03).	379
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04).	380
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05).	381
Vanhojentanssit, 2 op (LI06).	382
Palloilu, 2 op (LI07).	383
Mailapelit, 2 op (LI08).	383
7.17. Musiikki (MU).	384
Musiikki minussa, 2 op (MU01).	386
Musiikki meillä, 2 op (MU02).	387

Musiikki muualla, 2 op (MU03).	388
7.18. Kuvataide (KU).	388
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01).	391
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02).	393
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03).	395
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04).	396
Uutta taidetta - nykyaikaisen taiteen työpaja, 2 op (KU5).	398
Ihmisen ja tilan kuvaaminen, 2 op (KU6).	399
Piirustus, maalaus ja grafiikka, 2 op (KU7).	400
Kolmiulotteisuus ja kuvanveisto, 2 op (KU8).	401
Valokuva, elokuva ja video, 2 op (KU9).	402
7.19. Opinto-ohjaus (OP).	402
Minä opiskelijana, 2 op (OP01).	404
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02).	405
Tutortoiminta, 2 op (OP03).	407
Työelämäopinnot, 2 op (OP04).	407
Opinto-ohjauksen syventävä opintojakso, 1 op (OP05).	408
7.20. Temaattiset opinnot (TO).	409
Unesco-toimintaryhmä, 2 op (TO01).	409
7.21. Lukiodiplomit (LD).	410
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6).	411
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	412
7.22. Tieto- ja viestintäteknologia (DIGIT).	414
Lukiolaisen tietotekniikan perusteet, 1 op (DIGIT1).	414
Digitutor, 1 op (DIGIT2).	415
7.23. Kansainvälisyys (KVS).	416
Opiskelijavaihto venäjänkielisen koulun kanssa, 2 op (KV01).	416
Vaihto-opiskelijavuosi, 6 op (KV02).	416
Opiskelijavaihto Espanjan kanssa, 2 op (KV03).	417
Opiskelijavaihto Saksan kanssa, 2 op (KV04).	417
Suomea vaihto-opiskelijoille, 2 op (KV05).	418
Opintomatka englanninkieliseen maahan, 2 op (KV06).	418
Opiskelijavaihto Ranskan kanssa, 2 op (KV07).	418
Ranskan instituutin opiskelijavaihto, 2 op (KV08).	419
7.24. Korkeakouluopinnot (KKO).	419
Teatterikurssi (AMK), 4 op (KKO1).	420
7.25. Hyvinvointi ja osallisuus (HOS).	420
Aktiivinen lukiolainen, 2 op (HO01).	420

Vapaaksi jännittämisestä, 1 op (HO04).	421
Stressinhallinta ja mielialataidot, 2 op (HO05).	422
Taitava oppija, 2 op (HO06).	422
Liikettä ajatuksella - keho, mieli ja liike, 2 op (HO07).	423
Hyvinvoiva lukio, 2 op (HO08).	424
RennoX, 2 op (HO09).	425
Mielenterveyden ensiapu 1, 2 op (HO10).	426
Mielenterveyden ensiapu 2, 2 op (HO11).	427
Ryhmänohjaus, 1 op (HO14).	427
Satsaa suomen kieleen, 2 op (HO15).	428
7.26. STEAM (STM).	429
STM01, 2 op (STM01).	429
7.27. Musiikkilinjan musiikki (MUM).	429
Ikivanhaa musiikkia (Kori 1), 2 op (MTI1).	431
Mitä se orkesteri soittaa? (Kori 1), 2 op (MTI2).	432
Rytmi ja syke (Kori 1), 2 op (MTI3).	433
Rapuja ja ketsuppia (Kori 1), 2 op (MTI4).	434
Chorus lucundus (Kori 2), 2 op (JUC).	435
Sekakuoro Camis (Kori 2), 2 op (KUC).	436
Lempi-kuoro (Kori 2), 2 op (LEM).	437
Chorus luvenalis (Kori 2), 2 op (KUJ).	438
Chorus Noviciorum (Kori 2), 2 op (NOV).	439
Bändi (Kori 3), 2 op (BND).	440
Showbändi (Kori 3), 2 op (SHW).	441
Kansanmusiikki (Kori 3), 2 op (KAMU).	442
Maailmanmusiikki (Kori 3), 2 op (MMU).	443
Concentus Aboensis -orkesteri (Kori 3), 2 op (ORK).	444
Vanhojentanssiorkesteri (Kori 3), 2 op (VORK).	445
Yhteismusisointi (Kori 3), 2 op (YHM).	445
Biisinteko (Kori 4), 2 op (BIT).	446
Elektronisen musiikin tuotanto 1 (Kori 4), 2 op (ELM1).	447
Elektronisen musiikin tuotanto 2 (Kori 4), 2 op (ELM2).	448
Musiikin ilmaisu (Kori 4), 2 op (ILM).	449
Musiikin ilmaisu jatko (Kori 4), 2 op (ILMJ).	450
Muusikon valmiudet (Kori 4), 2 op (MUU).	451
Studio 1 (Kori 4), 2 op (STU1).	452
Studio 2 (Kori 4), 2 op (STU2).	452
Sävellys 1 (Kori 4), 2 op (SÄV1).	453

Sävellys 2 (Kori 4), 2 op (SÄV2).	454
Musiikin hahmottaminen D (Kori 5), 6 op (MuhaD).	455
Musiikin perusteet 3 (Kori 5), 2 op (MUPE3).	456
Nuotit kertovat (Kori 5), 2 op (NUO).	457
Akustinen kitara (Kori 6), 2 op (AKG).	458
Rummut (Kori 6), 2 op (DRM).	459
Sähköbasso (Kori 6), 2 op (ELB).	460
Sähkökitara (Kori 6), 2 op (ELG).	461
Huilu (Kori 6), 2 op (FLT).	461
Urut (Kori 6), 2 op (ORG).	462
Piano (Kori 6), 2 op (PNO).	463
Popjazzlaulu (Kori 6), 2 op (POP).	464
Saksofoni (Kori 6), 2 op (SAX).	465
Vapaa säestys (Kori 6), 2 op (VAS).	465
Viulu (Kori 6), 2 op (VLN).	466
Yksinlaulu 1 (Kori 6), 2 op (YLA01).	467
Yksinlaulu 2 (Kori 6), 2 op (YLA02).	468
Yksinlaulu 3 (Kori 6), 2 op (YLA03).	469
Yksinlaulu 4 (Kori 6), 2 op (YLA04).	470
Yksinlaulu 5 (Kori 6), 2 op (YLA05).	470
Yksinlaulu 6 (Kori 6), 2 op (YLA06).	471
Muu soitin (Kori 6), 2 op (SOI).	472
Muusikkona keikalla (Kori 7), 2 op (MUK).	473
Valon aika -projekti (Kori 7), 2 op (VAL).	474
Äänenmuodostusryhmä (Kori 7), 2 op (ÄMR).	474
Valo- ja äänitekniikka (Kori 7), 2 op (VÄT).	475
7.28. Aktiivinen kansalaisuus (AKA).	476
Työelämään valmentavat opinnot, 1 op (AKA01).	477
Leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutukset, 1 op (AKA02).	478
8. Liitteet.	480
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	480
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	480
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	487
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	487
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	493

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	493
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	498
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . .	499

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Lukiokoulutuksen laaja uudistushanke käynnistettiin vuonna 2017. Se sisältää lukiolain uusimisen ja lukion toiminnallisen uudistamisen, kuten myös lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen ja ylioppilastutkinnon säädösten muuttamisen. Nämä lukion opetussuunnitelman perusteet perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja valtioneuvoston asetukseen lukiokoulutuksesta (810/2018).

Näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan paikallisesti käyttöön 1.8.2021. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019, mutta kaikki paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkemmin kuvattavat eli opetukseen, oppimisen tukeen, ohjaukseen sekä yhteistyöhön liittyvät asiat velvoittavat koulutuksen järjestäjiä elokuusta 2021 alkaen.

Lukiuudistuksen tavoitteena on nostaa kansakunnan koulutustasoa, jotta Suomi menestyisi mahdollisimman hyvin tulevana vuosikymmeninä. Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaiden ikäluokasta halutaan nostaa vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttiin lain laatimishetken 41 prosentista. Tulevaisuudessa tarvitaan vahvaa asiantuntijaosaamista ja nykyistä enemmän korkeakoulutettua työvoimaa varsinkin kasvualoilla. Siksi uudistuksella halutaan lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut, niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä korkeakoulu yhteistyö ovat keskeisiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lukiokoulutus on edelleen kolmivuotinen koulutus, jota järjestetään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuina oppimäärinä. Oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen mitoituksen perusteena käytetään kurssien sijaan opintopisteitä: yksi entinen kurssi (esimerkiksi 38 x 45 minuutin tai 22,8 x 75 minuutin oppituntia) on laajuudeltaan kaksi opintopistettä, eli yhden opintopisteen laajuus on 19 x 45 minuutin oppituntia tai 11,4 x 75 minuutin oppituntia. Lukion oppimäärän laajuus on nuorille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 150 opintopistettä ja aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa vähintään 88 opintopistettä. Nuorten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja.

Lukiokoulutuksessa paitsi edistetään oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa myös kehitetään laaja-alaista osaamista. Lukiokoulutuksen eheyttämiseksi lukion opetussuunnitelman perusteisiin on muotoiltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka muodostavat kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet: 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alainen osaaminen auttaa suuntaamaan oppiaineissa opittuja tietoja ja taitoja käytännön elämään. Laaja-alainen osaaminen viittaa oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan opiskelussa, työssä, harrastuksissa ja arjessa. Se luo myös edellytykset tiedoille ja taidoille, joiden avulla voidaan hallita muutosta digitalisoituvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa.

Eheyttämistä edistää myös opintojen uudenlainen rakenne. Pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on jäsennelty lukion opetussuunnitelman perusteisiin 1–3 opintopisteen moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan joko oppiaineiden omia tai yhteisiä opintojaksoja. Nämä entisten kurssien sijaan laadittavat opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Opinnot arvioidaan opintojaksoittain. Mikäli opintojakso koostuu useasta oppiaineesta, arvosanat annetaan oppiaineittain.

Tavoitteena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea heitä opinnoissaan yhä paremmin. Lukioden toimintakulttuurissa painotetaan vahvemmin opiskelijoiden osallisuutta, yhteistyötä, yhteisöllisyyttä ja monimuotoisuutta yksilölliset tarpeet samalla huomioon ottaen. Lisäksi

lukio-opintojen opiskelijälähtöisyys ja opintojen henkilökohtaistaminen vahvistuvat, jolloin opiskelumotivaatio ja opintojen mielekkyys kasvavat.

Opiskelijalla on oikeus saada säännöllisesti tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Oppilaitoksesta pois siirtyvällä opiskelijalla on oikeus myös jatko-ohjaukseen. Sitä annetaan opiskelijoille, joiden opiskeluoikeus on päättymässä tai jotka ovat eroamassa oppilaitoksesta, sekä henkilöille, jotka lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen eivät ole saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Opiskelijalla, jolla on oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea.

Lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyövelvoitteita vahvistetaan erityisesti lukiodien ja korkeakoulujen välisen yhteistyön osalta. Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa siten, että jokainen lukiolainen saa halutessaan mahdollisuuden saada kokemusta korkeakouluopiskelusta. Opetus on lisäksi järjestettävä niin, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjäyysosaamistaan.

Laadukas koulutus, monipuoliset yhteydet ympäröivään maailmaan, yhteisöllinen ja osallistava toimintakulttuuri sekä hyvinvointia ja itsetuntemusta tukevat elämänhallinnan taidot vahvistavat lukiolaisen sydämen sivistystä. Tavoitteena on lukiolain mukaisesti tukea lukiolaisen kasvua hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Yksilön ja yhteiskunnan kannalta tärkeänä yhteisenä tavoitteena on klassisten sivistyshanteiden toteuttaminen eli pyrkimys totuuteen, hyvyteen ja kauneuteen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)*
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*

Lisäksi voidaan paikallisesti päätettävällä tavalla laatia suunnitelma opetussuunnitelman toimeenpanosta kutakin lukuvuotta varten.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaani liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä voi laatia lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen

asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1. Lukiot päivittävät vuosittain tähän opetussuunnitelmaan perustuvat omat opetussuunnitelmansa.
2. Käytännön opetusjärjestelyihin liittyvät tiedot päivitetään vuosittain elokuun loppuun mennessä hallinto-ohjelman toimintasuunnitelmaan.
3. Turun lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu Turun lukiouudistuksen valmistelu ja toimeenpano -hankkeen pedagogisen kehittämisen projektiryhmässä. Kehittämistyöhön ovat osallistuneet kaikki lukioiden opettajat sekä opiskelijakunnat. Ohjausryhmä, johon kuuluivat lukioiden rehtorit, lukiokoulutuksen palvelualuejohtaja ja projektipäällikkö, on kommentoinut ja hyväksynyt opetussuunnitelman. Opetussuunnitelman toimeenpanoa on valmisteltu lukioiden yhteisissä oppiaineryhmissä.

Myöhemmät muutokset opetussuunnitelmaan on valmisteltu lukiokoulutuksen johtoryhmän (lukioiden rehtorit ja lukiokoulutuksen palvelualuejohtaja) johdolla.

4. Opetussuunnitelman on hyväksynyt Turun suomenkielinen lukio- ja ammattiopetusjaosto. Muutokset sekä Turun lukiokoulutuksen että lukioiden omiin opetussuunnitelmiin viedään hyväksyttäväksi Turun lasten ja nuorten palveluiden lautakuntaan.
5. Turun lukiot tekevät kiinteää yhteistyötä Turun alueen korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Turun lukiokoulutuksen tuntijako

Turun lukiokoulutuksen päivälukioissa noudatetaan nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen tuntijakoa. Tästä tuntijaosta voivat poiketa Turun päivälukioiden erityisen koulutustehtävän linjoille valitut opiskelijat saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Lukioiden valtakunnalliset erityistehtävät

Kerttulin lukio	ICT, urheilu	
Puolalanmäen lukio	musiikki	
Turun klassillinen lukio	ilmaisu	
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	luonnontiede	

Lisäksi Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa toimii merilinja Turun omana erityistehtävänä.

Turun lukiokoulutuksen kieliohjelma

	A1	B1	B2	B3
Kerttulin lukio	ENA, RUA	RUB	SAB, RAB	SAB, RAB, EAB
Luostarivuoren Lyseon lukio	ENA, RUA	RUB	SAB, RAB	SAB, RAB, EAB
Puolalanmäen lukio	ENA, RUA, SAA, RAA, VEA	RUB	SAB, RAB	SAB, RAB, EAB, VEB
Turun klassillinen lukio	ENA, RUA	RUB	SAB, RAB, LAB	LAB, RAB, SAB, EAB
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio	ENA, RUA	RUB	SAB, RAB	SAB, RAB, EAB, IAB

Lukiodiplomien suorittaminen on mahdollista lukiokohtaisten opetussuunnitelmien mukaisesti.

Jos lukio antaa opetusta vieraalla kielellä, se merkitään lukiokohtaisen opetussuunnitelman ainekohtaiseen osaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Turun lukiokoulutus tarjoaa korkeatasoista ja laadukasta kasvatusta ja opetusta. Lukioden tehtävänä on:

- Yleissivistyksen, sivistyksen, länsimaisten arvojen ja osaamisen välittäminen uusille sukupolville.*
- Opiskelijoiden kasvattaminen osaaviksi, osallistuviksi ja tasapainoisiksi yhteiskunnan jäseniksi.*
- Suomalaisen yhteiskunnan menestyksen kasvattaminen.*

Turun lukiokoulutuksen laatua seurataan ja kehitetään suunnitelmallisesti. Laatutyötä tehdään hyödyntäen yleisesti käytettyä PDCA –mallia. Suunnittelua, toteutusta, seurantaa ja kehittämistä tehdään lukuvuosittain laadittavan laatutyön toimintasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma perustuu sekä valtakunnallisiin että paikallisiin strategisiin tavoitteisiin ja visioihin.

Puolalanmäen lukiossa pyrimme siihen, että opiskelijat

- kasvavat vastuuseen itsestään, lähimmäisistään ja ympäristöstään**
- ymmärtävät kestävä kehityksen periaatteen ja merkityksen**
- kehittyvät itsenäisesti ajatteleviksi, yhteistyökykyisiksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi, joilla on hyvä itsetunto, hienotunteisuutta, herkkyyttä ja kauneudentajua**
- saavat riittävät tiedot ja taidot jatko-opiskeluja ja myöhempää elämää varten**
- ymmärtävät oman keskeisen roolinsa oppimistaitojensa kehittäjinä**
- hahmottavat kokonaisuuksia maailmankuvansa rakentamisessa**

- pystyvät kehittämään luovuuttaan taiteiden, tieteiden ja taitojen alalla
- tiedostavat jatkuvan opiskelun merkityksen ja oppimisen ilon
- osaavat käyttää tieto- ja viestintätekniisiä taitoja vastuullisesti, luovasti ja vuorovaikutteisesti ja näkevät tieto- ja viestintätekniikan itselleen luontaisena ja päivittäisenä oppimisen välineenä.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Turun lukiokoulutuksen arvoperusta muodostuu valtakunnallisen opetussuunnitelman arvolähtökohdista, Turun lukiokoulutuksen toimintaa ohjaavista arvoista sekä Turun kaupungin toimintalupauksista, joita ovat asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja suvaitsevaisuus sekä uudistuminen ja yhteistyö.

Turun lukiokoulutuksen toimintaa ohjaavat arvot ovat

- sivistys
- laadukas koulutus ja hyvät oppimistulokset
- opiskelija- ja oppimiskeskeisyys
- hyvinvoiva ja osallistava lukioyhteisö
- hyvän huomaaminen
- kyky ja halu uudistua.

Lukiot kirjaavat opetussuunnitelmaan omat lukiokohtaiset, toimintaa ohjaavat arvonsa.

Puolalanmäen lukiossa opiskelijat

- kunnioittavat ihmisten yhdenvertaisuutta ja kulttuurien moninaisuutta
- ymmärtävät olevansa osa kokonaisuutta, jossa kaikki tarvitsevat toisiaan
- ymmärtävät, vaalivat ja kehittävät edelleen paikallista, kansallista ja kansainvälistä kulttuuria
- ovat ylpeitä koulumme historiasta ja vaalivat yhteisiä perinteitä.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Turun lukiokoulutuksessa määritellään lukiokohtaisesti

- yksittäisten oppiaineiden jako opintojaksoihin
- opiskelijoille tarjottavien opintojaksojen aineyhdistelmät
- yksittäisten oppiaineiden opintojen suoritusjärjestys
- temaattiset opinnot.

Lukioiden välistä yhteistyötä pyritään ylläpitämään kaikille lukioille yhteisten opintojaksojen avulla.

Kieliohjelman mukaisen kielitarjonnan lukiokohtaisesta laajuudesta päätetään lukion opetussuunnitelmassa. Siinä kuvataan myös lukion kieliohjelma ja kielenopetuksen järjestämisen yleisperiaatteet.

Puolalanmäen lukiossa yksittäisten oppiaineiden jako opintojaksoihin, opiskelijoille tarjottavien opintojaksojen aineyhdistelmät ja temaattiset opinnot määritellään opintosuunnitelman ainekohtaisessa osiossa.

Yksittäisten oppiaineiden opintojen suoritusjärjestys kerrotaan lukuvuosittain Opinto-oppaassa.

Puolalanmäen lukion musiikkilinja

Puolalanmäen lukiolla on erityisen koulutustehtävän lupa musiikissa. Lukion erityinen koulutustehtävä tarkoittaa opetusta, jossa olennaisessa määrin painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta tai opintokokonaisuutta ja voidaan poiketa lukiokoulutusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

Puolalanmäen lukion musiikkilinjaa opetuksen tavoitteena on tarjota lukio-opiskelun ohessa monipuolisesti elämyksiä ja kokemuksia musiikin parissa sekä herättää koko elämän ajan kestävä kiinnostus ja harrastus musiikkiin. Musiikin ammatteihin tähtääviä pyritään tukemaan ja auttamaan musiikin jatko-opintoihin mahdollisuuksien mukaan.

Musiikkilinja tuo toiminnallaan väriä koko lukion elämään. Konsertit ja muut esiintymiset tarjoavat elämyksiä koko koulun väelle, ja rikastuttavat osaltaan Turun ja lähiseudun kulttuurielämää. Kuorojen ja orkesterin kilpailu- ja opintomatkat tuovat vahvan lisän lukion kansainväliseen toimintaan.

Musiikkilinja tekee saumatonta yhteistyötä Puolalan koulun musiikkiluokkien kanssa. Opetusta koordinoidaan yhdessä Turun konservatorion ja musiikkiopiston kanssa.

Musiikkilinjalaisen on suoritettava valtakunnallisen pakollisen MU1-opintojakson lisäksi hyväksytysti vähintään 24 musiikkilinjan opintopistettä. Koulukohtaisia pakollisia hyväksytyin arvosanoin suoritettavia opintojaksoja on viisi: MU1 sekä MTI 2-5. Musiikkilinjan opiskelija voi halutessaan jättää pois enintään 16 opintopisteen verran yleislinjan pakollisia opintoja. Mitään oppiainetta ei voi kokonaan jättää opiskelematta ja kaikkien oppiaineiden pakollisista opinnoista on suoritettava vähintään puolet. Opiskelijan valitsemissa ylioppilaskirjoitusaineissa on suoritettava kaikki kyseisen aineen pakolliset opinnot.

Puolalanmäen lukion kieliohjelma

Puolalanmäen lukion erityispiirre on monipuolinen kielenopetus ja koulun arjessa näkyvä kansainvälisyys. Kansainvälisyys tukee lukiomme toiminta-ajatusta ja tavoitteita: lukioaikana pyrimme antamaan opiskelijoillemme virikkeitä ja valmiuksia toimia aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä. Pyrimme siihen, että kansainvälinen yhteistyö auttaisi opiskelijoita ja opettajia ymmärtämään ja arvostamaan sekä omaa että muiden maiden kulttuureja.

Puolalanmäen lukiossa tarjotaan pitkinä kielinä englantia, ruotsia, saksaa, ranskaa ja venäjää. Ruotsia voi opiskella myös keskipitkinä kielenä. Lyhyet kielet ovat saksa, ranska, venäjä ja espanja. Turun lukioden A-saksan, A-ranskan ja A-venäjän sekä B-venäjän opetus on keskitetty Puolalanmäen lukioon.

Puolalanmäen lukion tavoitteena on tarjota opiskelijoille vankka kielitaito kaikilla kielen eri osa-alueilla, ei ainoastaan ylioppilaskirjoituksia vaan myös elämää varten. Pidämme tärkeänä, että laadukkaan perusopetuksen lisäksi annamme opiskelijoille mahdollisuuden käyttää kieltä todellisissa kommunikaatiotilanteissa vierasta kieltä äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Puolalanmäen lukiossa on vakituisesti syntyperäisiä kielenopettajia ja lisäksi vuosittain ulkomaalaisia harjoittelijoita. Kouluumme tulee vuosittain myös vaihto-opiskelijoita eri maista. Lisäksi rohkaisemme omia opiskelijoitamme lähtemään opiskelijavaihtoon ulkomaille.

Puolalanmäen lukiolla on useissa maissa partnerikouluja, joiden kanssa toteutamme opiskelijavaihtoa sekä erilaisia kansainvälisiä projekteja. Lukiossamme voi suorittaa myös kansainvälisiä kielitutkintoja ranskan (Delf) ja saksan (Deutsches Sprachdiplom II) kielissä.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosessistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan

vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Opiskelija on aktiivinen oppija ja kehittää aktiivisesti omaa osaamistaan koko lukioajan. Opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan kaikissa oppiaineissa koko lukioajan.

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua opintojakson suunnitteluun yhdessä opettajan ja ryhmän kanssa (omat osaamistavoitteet, arviointi, työtavat, tehtävät).

Opettajan opetus- ja ohjaustyön pedagogiset valinnat perustuvat syventyvään opiskelijan tuntemukseen. Sekä työtavat että arviointi ovat kannustavia ja monipuolisia ja tukevat kaikkien opiskelijoiden oppimista. Opettaja selkiyttää tavoitteet ja keskeisen opittavan sisällön opintojakson alussa.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Turun lukiokoulutuksen opiskeluympäristöt ja -menetelmät

- Lukiot edistävät opiskelijan mahdollisuuksia hyödyntää koko toisen asteen (lukioiden ja Turun ammatti-instituutin) ja korkeakoulujen opetustarjontaa (ks. luku 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys) sekä kaupungin erilaisia tiloja ja ympäristöä.
- Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat opiskelijan vahvuuksia, itsenäistä ja aktiivista opiskelua sekä yhteistyötaitojen kehittymistä. Oppimisympäristöjä ovat mm. erilaiset verkkoympäristöt, kaupunki- ja luonnonympäristöt, museot, kirjastot, yritykset, korkeakoulut ja kansalaisjärjestöt.
- Lukion fyysinen ympäristö ja toimintatavat tukevat opiskelijan oppimismotivaatiota, itseohjautuvuutta, luovuutta ja liikkuvan toisen asteen periaatteita.
- Lukion fyysiset tilat ja sen ympäristö ovat asianmukaiset ja turvalliset.
- Oppimisympäristöt mahdollistavat monipuolisten ja ajanmukaisten oppimis- ja opetusmenetelmien käytön.
- Turun lukioilla on käytössään oppimista tukevat, modernit teknologiset ympäristöt, joita opiskelijat osaavat käyttää.
- Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista sekä kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Ne myös tukevat itse- ja vertaisarvioinnin kehittämistä.
- Opiskelijalle ja opettajille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että lähiympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin.
- Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin opiskelijan vahvuuksia tukien.

Puolalanmäen lukio toimii kolmessa kiinteistössä Turun keskustassa, osin yhteisissä tiloissa Puolalan yläkoulun kanssa. Kaikkien kolmen rakennuksen luokkatilat ovat ajanmukaisesti varusteltuja ja tarjoavat opiskelijoille nykyaikaisen oppimisympäristön. Torninkadun kiinteistö on pääosin musiikin opetuksen käytössä, ja siellä opiskelijoiden on mahdollista harrastaa musiikkia myös koulutuntien ulkopuolella.

Lukiossa hyödynnetään lukion ulkopuolisia opiskeluympäristöjä ja tehdään opintomatkoja niin kotimaassa kuin ulkomaillaakin. Puolalanmäen musiikkilinja ja lukion laaja kielivalikoima antavat hyvät mahdollisuudet monipuoliseen yhteistyöhön eri tahojen kanssa.

Opiskelijoiden tietoja ja taitoja hyödynnetään vertaisoppimisessa sekä kannustetaan yhteisöllisyyteen ja aktiiviseen opiskelijakunta- ja tutortoimintaan.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Turun lukiokoulutuksen toimintakulttuurin perustana ovat toimintaa ohjaavat arvot:

- sivistys
- laadukas koulutus ja hyvät oppimistulokset
- opiskelija- ja oppimiskeskeisyys

- hyvinvoiva ja osallistava lukioyhteisö
- hyvän huomaaminen
- kyky ja halu uudistua.

Lukiokoulutuksen arvojen edistämiseksi lukiokoulutuksen yhteiset strategiset tavoitteet ovat:

1. *Oppiva ja kehittyvä organisaatio*
 - Opetuksen kehittäminen
 - Osallistaminen
 - Henkilöstön osaamisesta huolehtiminen
 - Joustavuus, ja kyky muuttaa toimintakulttuuria
2. *Opiskelija- ja oppimiskeskeisyys*
 - Oppimisen halun sytyttäminen ja ylläpitäminen
 - Laadukas opetus
 - Monipuolinen ja kiinnostava opintotarjonta
 - Monipuolisen toiminnan ja opetuksen mahdollistavat toimintaympäristöt
 - Riittävät resurssit
3. *Hyvinvointi*
 - Hyvän huomaaminen
 - Kohtaaminen
 - Opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvoinnista huolehtiminen
 - Työnteon ja sen rajojen arvostaminen

Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin tarkempi kuvaus on lukiokohtaisessa osassa.

Puolalanmäen lukion hyvä henki on tärkeä arjen voimavara. Alle 500 opiskelijan lukiossa on kotoisa ja turvallinen ilmapiiri; kaikki tuntevat toisensa. Huolehdimme ympäristöstä ja lähimmäisistä, arvostamme sivistystä, suvaitsevaisuutta ja kauneudentajua.

Opiskelijoiden oma aktiivisuus, yhdessä tekeminen ja kannustava opetus luovat hyvät puitteet oppimiselle. Lukiomme opiskelijakunta kehittää koulun toimintakulttuuria yhteistyössä opettajakunnan kanssa. Aktiivinen musiikkitoiminta sekä kansainväliset projektit tukevat koulun yhteisöllisyyttä.

Puolalanmäen lukiossa opettajat tuntevat hyvin opiskelijansa, kuuntelevat ja kannustavat heitä. Opiskelijoiden hyvinvointia tuetaan mm. ryhmänohjauksessa, opinto-ohjauksessa ja opiskeluhuollon ammattilaisten avulla. Lisäksi koulussa toimivat aktiiviset tutorit, joiden tehtävänä on opastaa uusia opiskelijoita koulun toimintakulttuuriin.

3.4.1. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta

Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunnan toiminta perustuvat lukiolain 33. §:ään.

Turun lukiokoulutuksessa on opiskelijoiden osallisuuteen perustuva toimintakulttuuri.

Jokaisella turkulaisella lukiolla on opiskelijakunta, opiskelijakunnan hallitus ja niiden toimintaa ohjaava opettaja.

Lukiokohtaisessa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa tarkennetaan, miten opiskelijoiden osallisuus ja yhteisöllisyys toteutetaan ja miten opiskelijakunta toiminnallaan näitä edistää.

3.4.2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki täydentävät toisiaan. Turun lukioissa tasa-arvosuunnitelma yhdistyy yhdenvertaisuussuunnitelman kanssa.

Tasa-arvolain mukaan oppilaitokset ovat velvollisia laatimaan toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman eli toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa. Suunnitelma tulee laatia vähintään kolmen vuoden välein yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Suunnitelma sisältää selvityksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä arvion aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että oppilaitoksella on aina suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden lisäämiseksi. Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Yhdenvertaisuuslaissa syrjintäperusteet ovat

- ikä
- alkuperä
- kansalaisuus
- kieli
- uskonto
- vakaumus
- mielipide
- politiikka
- ay-toiminta
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy.

Oppilaitoksen on suunnitelman avulla arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan sekä ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia niin, että oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet on otettu huomioon.

Turun lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kehittäminen on järjestelmällistä ja yhdenmukaista. Kunkin oppilaitoksen tilanne kartoitetaan joka toinen lukuvuosi järjestettävällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyllä. Kyselyn kehittämisestä vastaa lukion opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ennen kyselyn teettämistä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoja käsitellään opiskelijoiden kanssa. Opettajille tarjotaan aiheeseen liittyvää koulutusta yhteistyössä asiantuntevien kansalaisjärjestöjen kanssa.

Lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman rakenne on yhdenmukainen. Jokainen lukio lisää suunnitelmaan oppilaitoskohtaiset painopistealueensa ja kehittämiskohteensa sen jälkeen, kun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset on analysoitu. Tehtyjen kehittämistoimenpiteiden toteuttamista ja tuloksia arvioidaan lukiokohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä (LUMO).

Turun lukioiden yhteisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman rakennetta tarkistetaan ja kehitetään tarvittaessa. Kehittämistyöstä vastaa lukioiden opiskeluhuollon ohjausryhmä.

3.4.3. Liikkuva toinen aste

Liikkuminen tukee oppimista sekä lisää jaksamista. Yhdessä tekeminen puolestaan vahvistaa opintoihin kiinnittymistä ja yhteisöllisyyttä. Turun lukiokoulutuksessa halutaan edistää koko lukioyhteisön fyysistä aktiivisuutta ja hyvinvointia.

Aikaisemmin toteutetussa Liikkuva toinen aste -projektissa on luotu liikunnallista toimintakulttuuria, ja tavoitteena on ollut koko lukioyhteisön sitoutuminen siihen.

Fyysistä aktiivisuutta lisätään luomalla liikkumista tukevia olosuhteita kuten

- istumisen tauottamista, taukoliikuntaa ja seisomapöytiä oppitunneilla ja luokkahuoneissa
- toiminnallista opetusta
- liikuntatilojen vapaampaa käyttöä
- liikuntatutortoimintaa
- liikkumiseen kannustavia välitunteja
- teemapäiviä.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta.

Turun lukiokoulutuksessa keskeinen kodin ja koulun yhteistyön muoto on tiedottaminen opintojen rakenteista, lukion käytänteistä ja opiskelun tukimuodoista lukion tiedotuskanavissa.

Jokainen lukio järjestää myös lukion toimintaa esittelevän kotiväen illan vuosittain jokaiselle vuositasonille. Näissä tilaisuuksissa kannustetaan kotiväkeä seuraamaan opiskelijan opintojen edistymistä ja tukemaan häntä opinnoissa. Kotiväki kutsutaan osallistumaan tiettyihin lukion tilaisuuksiin ja yhteisöllisen opiskeluhuollon ryhmän toimintaan.

Lukio huomioi opiskelijan yksilölliset tilanteet ja tekee tarvittaessa yhteistyötä kotiväen kanssa.

Turun lukiokoulutuksen joka toinen vuosi toteutettava hyvinvointikysely ja muut mahdolliset kyselyt selvittävät kotiväen, opiskelijoiden ja opettajien mielipiteitä lukiokoulutuksesta.

Jokainen lukio määrittelee vuosittaisessa toimintasuunnitelmassaan tarkemmin yhteistyön muodot.

Puolalanmäen lukiossa koulun henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien yhteistyö on aktiivista ja tähtää opiskelijan kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja kannustamiseen.

Lukion toiminnasta tiedotetaan mm. kotisivuilla ja Wilmassa.

Vuositasoittain pidetään kotiväeniltoja ja tarvittaessa muita tapahtumia, joiden tarkoituksena on lisätä kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Huoltajia kuullaan lukion kehittämiseen liittyvissä asioissa. Huoltajien edustajia osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän (LUMO) toimintaan. Lisäksi huoltajia kutsutaan osallistumaan koulun arkeen esim. vierailemalla asiantuntijana eri oppiaineiden tunneilla.

Huoltajia kannustetaan ottamaan yhteyttä lukioon opiskelijaa koskevissa asioissa. Henkilökohtaisia tapaamisia järjestetään aina tarvittaessa.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteita, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Turun lukiokoulutuksen yhteistyömuodot

Korkeakoulut

- Turun alueen korkeakoulujen tarjonta toiselle asteelle mahdollistaa yhteistyön ja turvaa opiskelijalle tasavertaiset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopinnoista jo lukioaikana.
- Opiskelijoita ohjataan tutustumaan ennakoluulottomasti korkeakoulujen tarjontaan.
- Lukioaikaiset korkeakouluopinnot hyväksiluetaan lukio-opintoihin (ks. luku 5.2.5).

Työelämä

- Kaikilla Turun lukio-opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua Turun lukioiden yhteisiin opintojaksoihin, joissa integroidaan oppiaineita ja tehdään työelämä- ja korkeakoulu yhteistyötä alueen yritysten sekä korkeakoulujen kanssa.
- Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua opintojensa aikana työelämään.
- Opettajille tarjotaan mahdollisuuksia päivittää työelämän osaamistaan.
- Lukiokoulutuksessa tuetaan aloitteellisuutta, uusia työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä ja yrittäjämäistä asennetta.
- Opettajia ja opiskelijoita kannustetaan luomaan alueen eri toimijoiden kanssa pitkäaikaisia ja kestäviä kumppanuuksia.

Kansainvälisyys ja globaalikasvatus

Kansainvälisyysosaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään lukiokohtaisessa opetussuunnitelmassa.

Gloaalikasvatus on toimintaa, joka avaa ihmisten silmät ja mielen maailman todellisuudelle ja herättää heidät toimimaan kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien sekä oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta (Maastrichtin julistus, 2002). Gloaalikasvatuksella lisätään ymmärrystä siitä, miten jokainen meistä on kytköksissä maailmanlaajuisiin kysymyksiin ja miten omalla toiminnalla ja valinnoilla voi vaikuttaa globaalin oikeudenmukaisuuden ja kestävä tulevaisuuden edistämiseen.

Kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat vahvasti sidoksissa globaalikasvatukseen. Globaalikasvatus sisältyy useimpiin lukion oppiaineisiin, ja kaikkiin oppiaineisiin on mahdollista sisällyttää globaalikasvatuksen teemoja. Opettajille tarjotaan ajanmukaista ja laadukasta täydennyskoulutusta globaalikasvatuksen eri osa-alueista.

Gloaalikasvatus on osa Turun kaupungin lasten ja nuorten palvelukokonaisuuden kansainvälistä toimintaa, josta vastaa kansainvälisten asioiden päällikkö. Globaalikasvatuksen koulutusten järjestämisestä sekä ajankohtaisista asioista tiedottamisesta vastaa Turun lukioiden globaalikasvatuksen vastuuopettaja. Hän tekee yhteistyötä muiden kouluasteiden globaalikasvatuksen vastuuopettajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Jokaisella Turun lukiolla on lisäksi globaalikasvatuksen yhteysopettaja, jonka tehtävänä on välittää omassa lukiossaan tietoa globaalikasvatuksen koulutuksista, opetusmateriaaleista ja ajankohtaisista tiedotteista.

Puolalanmäen lukion oppilaitos- ja työelämäyhteistyö tukee opiskelijan jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Lukio tekee yhteistyötä korkeakoulujen sekä muiden oppilaitosten kanssa. Opiskelijoilla on mahdollisuus esimerkiksi osallistua korkeakoulujen kurkistuskursseihin sekä tehdä korkeakoulukursseja, jotka tunnustetaan osaksi lukio-opintoja.

Puolalanmäen lukio tekee monenlaista yhteistyötä paikallisten yritysten ja julkisen sektorin kanssa, jotta opiskelijat saisivat tietoa ja kokemusta työelämästä. Myös monet järjestöt ja yhteisöt ovat lukiomme yhteistyökumppaneita.

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat lukion toimintakulttuurin luonnollinen osa opiskelijoiden kiinnostuksen, kielivalikoiman ja opiskelijavaihdon sekä koulu- ja opettajavierailujen myötä. Tarkoituksena on vahvistaa kulttuurien arvostusta, kehittää kommunikaatiovalmiuksia ja edistää kulttuuri-identiteetin syntymistä.

Kansainvälisyys näkyy koulun toiminnassa vahvasti. Lukiolla on yhteistyökouluja eri puolella Eurooppaa. Näiden koulujen kanssa tehdään opiskelijavaihtoa mahdollisuuksien mukaan. Opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua eri oppiaineiden opintomatkoihin ulkomaille. Koulumme ottaa vastaan vuosittain vaihto-opiskelijoita ja koulustamme lähtee joka vuosi opiskelijoita ulkomaille vaihtoon.

Puolalanmäen lukio on ollut vuodesta 1984 lähtien Unesco-koulu. Unesco-koulujen tavoitteena on edistää kulttuurienvälistä vuorovaikutusta, rauhaa, kestävää tulevaisuutta ja laadukasta koulutusta. Teemapäivien ja projektien lisäksi Unescon arvojen mukaista toimintaa tehdään näkyväksi koulun päivittäisessä arjessa ja toimintakulttuurissa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskelu aika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Puolalanmäen lukiossa ohjauksen lähtökohtana on keskinäinen kunnioittaminen sekä hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäminen. Koko lukion henkilökunta osallistuu omalta osaltaan opiskelijoiden ohjaukseen sekä Puolalanmäen lukion arvojen välittämiseen.

4.1.1. Turun ohjaussuunnitelma

Turun lukiokoulutuksen ohjaussuunnitelma

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Turun lukiokoulutuksessa ohjaus on opiskelijan yksilöllisiin lähtökohtiin perustuvaa oppimisen, tasapainoisen kasvun ja sosialisaatioprosessin tukemista. Ohjaus on tavoitteellinen ja vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa opiskelija on aktiivinen toimija. Opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja elämäntilanne (mm. tarpeet, tavoitteet, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet) vaikuttavat ohjausprosessiin.

Opiskelijaa tuetaan ohjausprosessissa hänen opiskeluaan ja tulevaisuuttaan koskevien suunnitelmien ja ratkaisujen tekemisessä ja näihin liittyvien epävarmuustekijöiden sietämisessä.

Ohjaus on yläkäsite tiedottamiselle ja neuvonnalle.

Nivelvaiheen ohjaus liittyy siirtymiseen luokka-asteelta tai kouluasteelta toiselle tai esim. työelämään. Lukion ohjauksessa taitekohta voi olla lukio-opintojen keskeytyessä siirtyminen esim. toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi siirtymiä voivat olla lukion vaihdot. Nivelvaihe voidaan määritellä myös laajemmin, jolloin sillä tarkoitetaan elämänvaihetta, jossa nuori selkeyttää tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintojaan. Siirtymävaiheeseen voi kuulua tällöin vaihdellen koulutusta tai työtä ja toisinaan näiden ulkopuolella olemista. Turun lukioiden ohjauksen käytänteissä (mm. yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa) nämä erilaiset nivel- ja siirtymävaiheet on huomioitu.

Turun lukiokoulutuksessa ohjauksella edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisuutta, ehkäistään syrjäytymistä ja tuetaan yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Nämä tarkoittavat pyrkimystä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen (vrt. luku 4.2), yhdenvertaisuuteen ja sukupuolitietoiseen ohjaukseen:

- Esteettömyydellä tarkoitetaan fyysisen maailman saavutettavuutta, esim. rakennusten esteettömyyttä (kynnykset, portaat, hissit, induktiosilmukat jne.)*
- Saavutettavuudella tarkoitetaan verkkopalveluiden, verkko-opetukseen liittyvien palveluiden ja työvälineiden esteettömyyttä. Erityisryhmillä on erilaisia tarpeita näiden käyttämisessä.*
- Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia ja oikeudenmukaisessa oppilaitoksessa henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa opiskelijan mahdollisuuksiin lukio-opinnoissa etenemisessä.*

- Sukupuolitietoisien ohjauksen tavoitteena on luoda tasavertaiset edellytykset eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Vertaisohjaus tarkoittaa samassa opiskeluvaiheessa ja samojen kysymysten äärellä olevien opiskelijoiden vastavuoroista kokemusten vaihtoa. Vertaisohjaus voi olla yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

Urasuunnitelma tarkoittaa opiskelijan urapohdintoja (unelmista, valinnoista, elämäntilanteesta) nousevia mahdollisia uraan liittyviä tavoitteita. Oman polun tai uran suunnitelmallisella pohtimisella, kirjaamisella, hahmottelemisella ja siitä keskustelemalla autetaan opiskelijaa selkeyttämään omia suunnitelmia ja tavoitteita sekä autetaan häntä valintojen tekemisessä ja mahdollisesti myös niiden muuttamisessa.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

- Ohjaus on kaikkien lukiossa työskentelevien yhteistä tavoitteellista työtä, jota lukion toimintakulttuuri tukee. Keskeistä ohjauksessa on myös yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa.
- Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja -ohjautuvuuden vahvistumiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen.
- Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta.
- Ohjauksessa edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjauksen järjestäminen, toimijat ja työnjako

Ohjaus voidaan järjestää henkilökohtaisena ohjauksena, luokkamuotoisena, pienryhmissä tapahtuvana ohjauksena, vertaisohjauksena tai näiden yhdistelminä kuhunkin tilanteeseen sopivalla tavalla.

Rehtorit

- hoitavat yleisen tiedottamisen lukion toimintatavoista ja ohjauksesta opiskelijoille, kotiväelle ja opettajakunnalle
- hoitavat ylioppilaskirjoituksiin liittyvän tiedottamisen sekä vastaavat ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta ja käytännön toteuttamisesta
- hyväksyvät muualla suoritettujen opintojen yhteydessä aineenopettajan kanssa
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtajana
- hyväksyvät opiskelun keskeyttämisen määrääjäksi
- vastaavat vieraskielisyyslausunnoista
- vastaavat ylioppilaskirjoitusten osallistumisoikeuden tarkistamisesta
- vastaavat tiedotuksesta ja markkinoinnista
- vastaavat yhteydenpidosta muihin lukioihin ja oppilaitoksiin.

Opinto-ohjaajat

- vastaavat oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta
- ohjaavat opiskelijaa laatimaan opintojen alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Lisäksi opinto-ohjaajat auttavat päivittämään suunnitelmaa opintojen edessä.
- pitävät opinto-ohjauksen opintojaksot
- huolehtivat opiskelijoiden henkilökohtaisesta ohjauksesta ja pienryhmäohjauksesta
- toimivat lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenenä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajan, ryhmäohjaajan, opiskeluhuoltohenkilöstön ja erityisopettajan kanssa
- ovat yhteydessä muihin oppilaitoksiin ja työ- ja elinkeinoelämään

- tiedottavat opiskelumahdollisuuksista lukion aikana ja sen jälkeen, esimerkiksi muissa lukioissa, iltalukiossa ja korkeakouluissa
- tiedottavat peruskoulun päättöluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen lukio-opiskelusta yhteistyössä muun kouluväen kanssa
- tekevät nivelvaiheyhteistyötä
- neuvovat ylioppilaskirjoituksiin sekä mahdollisiin erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa
- ohjaavat opiskelijoita opintoihin liittyvissä valinnoissa.

Ryhmänohjaajat

- toimivat ryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana
- ohjaavat opiskelijan lukio-opiskelun käytänteisiin
- ohjaavat opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä
- organisoivat ryhmänsä toiminnan erilaisissa tilaisuuksissa ja hoitavat käytännön asiat
- pitävät ryhmänohjaustuokiot
- tiedottavat ryhmälle tärkeitä asioita
- suunnittelevat ja toteuttavat uusien opiskelijoiden ryhmäyttämisen yhdessä tutoreiden ja opinto-ohjaajien kanssa
- seuraavat ja ohjaavat ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- huolehtivat yhteydenpidosta kotiin ja osallistuvat kotiväen iltojen järjestelyihin ja toteutukseen yhdessä rehtorien ja opinto-ohjaajien kanssa
- haastattelevat ryhmänsä ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Aineenopettajat

- ohjaavat opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttavat häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan
- sisällyttävät opetukseen kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään
- tukevat opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta
- tekevät yhteistyötä oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa
- ohjaavat opiskelijaa yhdessä opinto-ohjaajan kanssa laatimaan ja päivittämään henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa
- seuraavat ja puuttuvat opiskelijan poissaoloihin
- ohjaavat itsenäisesti suoritettavat opinnot
- neuvovat oman oppiaineensa ylioppilaskirjoituskäytännöt
- antavat pyydettyä lausunnon opiskelijan lukivaikeudesta YTL:lle laadittavaa hakemusta varten.

Erityisopettajat

- antavat yksilö- ja ryhmäohjausta
- ohjaavat tarvittaessa oppimiseen ja opiskeluun liittyvissä asioissa ja pitävät opintojakson, jossa käsitellään muun muassa opiskelutaitoja
- pitävät lukiseulan ja tekevät tarvittaessa lukitestaukset sekä niihin liittyvät lausunnot ja hakemukset YTL:lle
- ohjaavat ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen hakemisessa
- laativat pedagogisen tuen suunnitelman muun muassa lukivaikeuden perusteella
- ovat tarvittaessa mukana opiskelijan yksilöllisen tuen suunnittelussa ja arvioinnissa pedagogisissa palaverissa sekä opiskeluhuoltoryhmässä
- tekevät yhteistyötä aineenopettajien, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Koulusihteeri

- opastaa lukion arjessa
- ylläpitää opiskelijarekisteriä
- tulostaa opiskelijatodistukset ja opintokirjaotteet
- hallinnoi ylioppilastutkintoon ilmoittautumiset hallinto-ohjelmassa

- kirjaa ylioppilastutkintolautakunnan myöntämät erityisjärjestelypäätökset
- hoitaa koulumatka- ja opintotukiasiat.

Tutorit

- tutustuttavat uusia lukion opiskelijoita lukion toimintatapoihin
- auttavat uusia lukiolaisia opintoihin liittyvien valintojen tekemisessä
- toteuttavat ryhmäytymispäivän yhdessä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa
- osallistuvat lukion ja lukio-opintojen esittelyyn peruskoulun päättöluokkalaistille.

Ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lähettävä ja vastaanottava oppilaitos tekevät yhteistyötä siirtymässä perusasteelta lukioon.

Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Siirtymävaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä lukion aloittaneiden opiskelijoiden sekä heidän ryhmänohjaajiensa, erityisopettajan sekä opiskelijahuollon edustajien kanssa. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Lukio-opintonsa aloittavat tekevät ensimmäisessä jaksossa digitaalisen lukiseulan. Tukea tarvitsevat pyritään löytämään mahdollisimman nopeasti ja saattamaan tarvittavan tuen piiriin.

Opiskelijoille järjestetään lukioaikana mahdollisuuksia tutustua sekä työelämään että opiskeluun jatko-opiskelupaikoissa. Jatko-opinnoista informoidaan lukio-opintojen alusta saakka. Korkeakoulujen kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä.

Jatko-ohjauksen järjestäminen

Turun lukioden ohjaukseen sisältyy opiskelijoiden mahdollisuus jatko-ohjaukseen vuoden ajan ensisijaisesti siinä lukiossa, jonka opiskelijana hän on ollut. Jatko-ohjauksessa autetaan nuoria selkeyttämään tulevaisuuden suunnitelmiaan, esimerkiksi koulutuksellisia ja ammatillisia valintoja.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

- opiskelu lukiossa, oppiminen ja opiskelutaidot
- itsetuntemus, elämänhallinnan taidot, sisäinen motivaatio, päätöksentekotaidot
- ylioppilastutkinto
- eri vaihtoehdot lukion jälkeen
- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelusuunnitelma, ylioppilastutkintosuunnitelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukion opinto-ohjauksessa on käytössä erilaisia työtapoja ja monipuolisia oppimisympäristöjä. Opinto-ohjaus voi olla henkilökohtaista, pienryhmäohjausta, vertaisohjausta ja luokkamutoista. Opinto-ohjaus voi tapahtua kontaktiohjauksena tai etänä. Opinto-ohjauksessa tehdään moniammatillista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa (vrt. luku 3.6)

Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden, tavoitteiden, kiinnostusten kohteiden ja osaamisalueiden huomioon ottamista ohjauksessa tehostetaan tekemällä yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen ja asiantuntijoiden kanssa.

- Yhteistyö työelämän edustajien, oppilaitosten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.
- Moniammatillinen yhteistyö erityisesti siirtymä- ja nivelvaiheissa.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja eri alojen opiskelumahdollisuuksiin esimerkiksi seuraamalla työntekijän/opiskelijan työpäivää.
- Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua yhteistyöopintojaksoihin korkeakouluissa.

- Yrittäjämäistä asennetta tuetaan monipuolisilla oppimisympäristöillä ja esimerkiksi yrittäjyysopinnoilla.
- Lukion opetushenkilöstöä kannustetaan tutustumaan elinkeino- ja työelämään.

Ohjaustoiminnan arviointi

Lukioissa ohjaustoimintaa arvioidaan niin ohjauksen suunnitteluvaiheessa, ohjausta tehtäessä että sen jälkeenkin. Ohjaustoiminnan arviointi on siis jatkuva prosessi. Selkeästi määritelty ohjauksen arviointi on osa lukioiden laajempaa arviointikulttuuria.

Opinto-ohjaaja tekee jatkuvaa itsearviointia, joka kohdistuu

- käytettyihin ohjausmenetelmiin ja työmuotoihin
- ohjausresursseihin
- ohjauksesta saatuun palautteeseen.

Lukioissa arviointi perustuu palautteeseen, jota saadaan mm.

- opintojaksojen palautteista
- kouluterveyskyselyistä
- lukioiden omista kyselyistä
- yhteistyötahoille suunnatuista kyselyistä.

Ohjaustoiminnan arviointia tehdään

- yksittäisen opiskelijan kohdalla
- työyhteisötasolla
- yhteistyöverkostojen tasolla.

4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus

4.2.1. Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio--opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämiseksi. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija oma-aloitteisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

Oppimisen tuki Turun lukiokoulutuksessa

Oppimisen tuen tavoitteena on huomioida lukioyhteisön opiskelijoiden moninaisuus ja varmistaa opiskelijoiden yhdenvertaiset osallisuuden ja onnistumisen mahdollisuudet. Oppimisen tuen

lähtökohtana on aktiivinen opiskelija. Opiskelijoita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, ja heitä tuetaan tunnistamaan tuen tarve omassa oppimisessaan. Opiskelijan on hyvä olla aloitteellinen tuen pyytämisessä, jos hän tietää tai tunnistaa tuen tarpeen. Lukion henkilökunnan tehtävänä on luoda avun pyytämiseen kannustava ilmapiiri.

Oppimisen tuen perustana on kaikkien opiskelijoiden vahvuuksia ja opinnoissa menestymistä tukevat työskentelytavat ja arjen rakenteet. Ne ennaltaehkäisevät ongelmien ilmenemistä ja kasautumista. Opiskelijan oppimista seurataan ja oppimista tuetaan osana opetusta muun muassa monipuolisten opetusmenetelmien, työtapojen ja ohjauksen avulla.

Oppimisen tuesta tiedottaminen

Oppimisen tuen mahdollisuuksista tiedotetaan opiskelijoita ja heidän huoltajiaan opintojen alussa sekä opintojen edetessä. Tietoa tuesta on saatavilla lukioden verkkosivuilla, viesteissä ja lukioden tilaisuuksissa. Lukioden erityisopettajat tiedottavat tarvittaessa yksilölliseen tukeen liittyviä asioita (esim. lukitestauksesta) opiskelijoille ja huoltajille.

Oppimisen tuen tarpeen arviointi

Tuen tarpeen arvioinnin tärkeys korostuu opintojen alussa. Tuen tarvetta arvioidaan esimerkiksi perusopetuksesta toimitetun tiedon, Turun alkukyselyn, erilaisten seulojen, testien sekä varhaisen tuen palaverien avulla. Tarvittaessa järjestetään yksilöllisiä palavereja.

Jokaisen opettajan vastuulla on havainnoida opiskelijoiden oppimista ja mahdollista tuen tarvetta opintojen aikana. Huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi työskentelynopeuteen, keskittymisen taitoihin, lukunopeuteen, kirjoitustaitoon ja -nopeuteen sekä loogiseen päättelyyn. Havaitessaan vaikeuksia opiskelijan oppimisessa aineenopettajalla on velvollisuus ottaa asia opiskelijan kanssa puheeksi ja tukea häntä omassa opetuksessaan. Aineenopettajan tulee tiedottaa ryhmänohjaajaa mahdollisesta tuen tarpeesta. Myös opiskelijaa itseään ja hänen huoltajaansa kannustetaan tuomaan ilmi mahdollinen tuen tarve.

Erityisopettajan rooli on tukea oppimisen tuen tarpeen arviointia ja suunnittelua sekä ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia.

Oppimisen tukitoimien suunnittelu

Tukitoimien toteutustapa arvioidaan heti tuen tarpeen ilmetessä. Tukitoimien on oltava riittäviä tarpeeseen nähden ja tukea on annettava viivytyksettä. Lähtökohtana ovat opiskelijan vahvuuksien tukeminen, kehittäminen ja hyödyntäminen sekä oppimisen esteiden lieventäminen. Opiskelijan oma rooli ja sitoutuminen tukitoimien tarpeen arvioinnissa ja suunnittelussa on keskeinen. Oppimisen tuki suunnitellaan kokonaisuutena opiskelijan näkökulmasta.

Tukitoimien tarve arvioidaan ja tarvittavat tukitoimet suunnitellaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Ryhmänohjaajan rooli tukitoimien suunnittelussa on opiskelijan lähiohjaajana tärkeä. Hän seuraa opiskelijan tilannetta ja välittää tarvittaessa tietoa tuen tarpeesta muille toimijoille. Ryhmänohjaaja osallistuu tuen suunnitteluun ja varmistaa, että suunnitellut tukitoimet etenevät suunnitellusti.

Tarpeen mukaan ja opiskelijan suostumuksella tuen arviointi ja suunnittelu voidaan tehdä moniammatillisessa yhteistyössä myös opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Tarvittavat ammattilaiset harkitaan tapauskohtaisesti.

Oppimisen tuen toteuttaminen

Opiskelijan oma aktiivinen rooli ja sitoutuminen tukitoimien toteutukseen on keskeinen: opiskelija ottaa tuen vastaan ja jakaa tietoa todetusta tukitoimien tarpeesta. Lukion henkilökunta kannustaa opiskelijoita olemaan aloitteellisia tuen tarpeen ilmaisemisessa.

Aineenopettajien rooli oppimisen tuen toteutuksessa on keskeinen. Opiskelijoiden tuen tarpeen huomioiminen opetuksessa kuuluu jokaiselle opettajalle. Aineenopettaja suunnittelee ja toteuttaa opetusta siten, että opetuksen järjestelyt, kuten ohjaaminen, eriyttäminen, havainnollistaminen, monipuoliset työtavat, oppimisympäristö ja osaamisen osoittamisen tavat tukevat opiskelijoiden oppimista. Aineenopettaja seuraa toiminnan vaikuttavuutta sekä kehittää opetustaan esimerkiksi kollegiaalisella tuella ja konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa.

Aineenopettaja voi lisäksi tarvittaessa antaa tukiopetusta niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia selvittää opinnoistaan, mikäli vaikeudet eivät johdu opiskelijan omista laiminlyönneistä. Oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa on tärkeää ottaa huomioon opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan. Tukiopetuksen keinoja voivat olla esimerkiksi opitun kertaus, eriyttäminen, opiskelutaitojen vahvistaminen, kielitaidon vahvistaminen sanaston ja kielen käytön tapojen osalta sekä lukio-opintojen joustavat järjestelyt, aineenopettajien antama samanaikaisopetus.

Oppimisen tukeen voi kuulua aineenopettajan antaman tuen lisäksi myös erityisopettajan antamaa opetusta ja ohjausta (esim. yksilöohjausta opiskelutaitoihin) sekä opinto-ohjaajan antamaa ohjausta ja tukea. Yhteistyö opiskelijaa opettavien opettajien välillä ja erityisopettajan kanssa tuen suunnittelussa, koordinoinnissa, toteutuksessa ja seurannassa on keskeistä.

Oppimisen tukitoimien kirjaaminen

Tukitoimien kirjaamisella varmistetaan tuen suunnitelmallisuus ja tuen toteutumisen seuranta ja arviointi. Suunnitellut ja toteutetut tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.) lukiodien yhteisten toimintatapojen mukaan. Opiskelija voi myös kieltää tukitoimien kirjaamisen.

Oppimisen tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti Turun mallin mukaisesti. Jokaisen aineenopettajan, opinto-ohjaajan ja erityisopettajan velvollisuus on kirjata tarjotut ja toteutuneet tukitoimet omalta osaltaan määriteltyjen toimintatapojen mukaan. Ryhmänohjaaja seuraa tuen toteutumista yhteistyössä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa.

Ryhmänohjaaja seuraa tuen riittävyyttä ja keskustelee opiskelijan kanssa tuen toteutumisesta kohdatessaan opiskelijaa.

4.2.2. Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista häiritsevistä vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvítettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyyttä voidaan arvioida

esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiovetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhoollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Erityisopetus Turun lukiokoulutuksessa

Mikäli opiskelija tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä lukiolain 28 §:ssä tarkoitettu ja edellä kuvattu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioiden, hänellä on oikeus erityisopetukseen. Erityisopetuksella tarkoitetaan erityisopettajan antamaa perusteellisempaa ja intensiivisempää opiskelutaitojen ja strategioiden opetusta.

Erityisopetuksesta tiedottaminen

Opiskelijalle ja huoltajalle tiedotetaan erityisopetuksen hallintopäätökseen liittyvistä oikeuksista ja prosesseista lukion verkkosivuilla, viesteissä ja yleisten infotilaisuuksien yhteydessä.

Erityisopetuksen tarpeen arviointi

Jokaisen opettajan vastuulla on havainnoida opiskelijoiden oppimista ja mahdollista tuen tarvetta opintojen aikana. Havaitessaan, ettei oppimisen tuki välttämättä riitä opiskelijan tuen tarpeisiin, opettajilla on velvollisuus tiedottaa erityisopettajaa ja ryhmänohjaajaa sekä tilanteen mukaan myös muita lukion henkilökuntaan kuuluvia opiskelijan mahdollisesta erityisopetuksen tarpeesta. Myös opiskelija itse tai huoltaja voivat ilmaista erityisopetuksen tarpeen. Erityisopetuksen tarve arvioidaan heti mahdollisen tarpeen ilmetessä.

Ennen erityisopetuspäätöksen tekemistä oppimisen tuen muotoja on kokeiltu lukiossa monipuolisesti ja ne on todettu riittämättömiksi. Lähtökohtana on, että erityisopetuspäätös tehdään aikaisintaan ensimmäisen lukiovuoden kevätlukukaudella. Tällä pyritään siihen, että lukion henkilökunnalla on riittävästi aikaa tutustua opiskelijaan ja että tiedot lukio-opintojen edistymisestä ovat riittävän kattavia. Erityisopetuspäätös voidaan kuitenkin tarvittaessa tehdä heti lukio-opintojen alkaessa, kun se perustuu opiskelijan perusasteella havaittuun tuen tarpeeseen.

Erityisopetuksen tarve arvioidaan tilanteissa, joissa monipuoliset oppimisen tuen keinot ovat osoittautuneet riittämättömiksi. Tarvittaessa erityisopettaja toteuttaa lisäselvityksiä yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa opiskeluhuollon kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että erityisopetukseen hakeutuminen perustuu huolelliseen harkintaan ja arviointiin.

Erityisopetuksen suunnittelu, erityisopetuspäätös ja erityisopetuksen toteuttaminen

Erityisopettaja suunnittelee erityisopetuksen tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa mahdollista hallintopäätöstä varten.

Hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta tekee kyseessä olevan lukion rehtori. Päätöksentekoprosessi etenee lukioille määritellyn yhteisen toimintatavan mukaisesti. Ennen päätöksen tekemistä opiskelijaa ja huoltajaa kuullaan. Päätös voi olla myös kielteinen. Päätösharkinnassa otetaan huomioon esimerkiksi se, onko opiskelija ottanut vastaan saamansa oppimisen tuen ja edistänyt omalla toiminnallaan opintojen etenemistä.

Hallintopäätöksen myötä vastuu tukitoimien tarpeen arvioinnista, seurannasta ja toteuttamisesta siirtyy erityisopettajalle. Tukitoimet suunnitellaan yhdessä opiskelijan kanssa, ja tuen toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana muu ohjaus- ja opetushenkilöstö. Erityisopetus on systemaattisempaa ja perusteellisempaa kuin oppimisen tuki. Erityisopetuksen rinnalla on tarkoituksenmukaista jatkaa yhä myös muuta oppimisen tukea.

Erityisopetuksen tukitoimien kirjaaminen

Erityisopetuksen tukitoimien kirjaamisella varmistetaan tuen suunnitelmallisuus ja tuen toteutumisen seuranta ja arviointi. Suunnitellut ja toteutetut tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.) lukioiden yhteisten toimintatapojen mukaan. Opiskelija voi myös kieltää tukitoimien kirjaamisen.

Erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Erityisopettaja seuraa tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta säännöllisesti yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa aineenopettajien ja ryhmänohjaajan kanssa.

Erityisopetuksen tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan yksilöllisesti vähintään kerran lukuvuodessa. Arvioinnissa ovat mukana opiskelija, erityisopettaja ja ryhmänohjaaja sekä tarvittaessa esimerkiksi aineenopettajia, opinto-ohjaaja ja mahdollisesti myös opiskeluhuollon henkilöstöä. Lisäksi henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kirjatut tukitoimet päivitetään lukuvuosittain tai tarpeen mukaan.

Mikäli erityisopetukselle ei enää ole tarvetta, voidaan siitä luopua uuden hallintopäätöksen myötä. Tavoitteena on tukea opiskelijan siirtymistä takaisin yleisen tuen piiriin silloin, kun se on hänen etunsa mukaista.

4.2.3. Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen

ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

4.2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi
- tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen
- tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi
- erityisopetuksen päätös
- opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Oppimisen tuen sekä erityisopetuksen työnjako ja vastuut

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Turun lukiokoulutuksessa vastuut ja työnjako tukitoimien toteutuksessa ja seurannassa ovat seuraavat:

Opiskelija

Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen, oma-aloitteisuuteen ja vastuullisuuteen. Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Opiskelijalla on mahdollisuus ohjautua itsenäisesti tuen pariin, mikäli hän havaitsee haasteita opiskelussaan. Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Opiskelijalla ei ole oikeutta saada tukea oppimiseensa, jos hän omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Opiskelijalla

- on oikeus aineenopettajan antamaan oppimisen tukeen opintojakson aikana.
- on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi.
- on oikeus päättää, kirjataanko tieto tuesta henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

- on oikeus hallintopäätökseen perustuvaan erityisopetukseen, jos oppimisen tuki ei ole riittävää ja hänellä on perustellut syyt sen hakemiseen.
- on oikeus hakea opiskelun poikkeavaa järjestämistä perustellusta syystä. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista.

Aineenopettaja

Aineenopettaja tukee opiskelijan oppimista ja hyvinvointia yhteistyössä lukion henkilöstön kanssa. Aineenopettaja

- ohjaa ja tukee opiskelijoita oman oppiaineensa käytänteissä ja oppimaan oppimisessa.
- havainnoi opiskelijoiden oppimista ja mahdollista tuen tarvetta opintojen aikana. Ottaa mahdollisen huolen puheeksi opiskelijan kanssa.
- ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa, opetusjärjestelyissä ja pedagogisissa ratkaisuissa eriyttämällä opetus- ja arviointimenetelmiä.
- seuraa antamansa tuen vaikuttavuutta.
- tiedottaa tarvittaessa ryhmänohjaajaa Turun mallin mukaisesti.
- huolehtii omalta osaltaan pedagogisen tuen kirjauksista Turun mallin mukaan.
- tekee opiskelijan pedagogiseen tukeen liittyvää yhteistyötä ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajan ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.
- antaa tarvittaessa tukiovetusta.
- tiedottaa erityisopettajaa ja ryhmänohjaajaa opiskelijan mahdollisesta erityisopetuksen tarpeesta huomatessaan, ettei oppimisen tuki välttämättä riitä opiskelijan tuen tarpeisiin.

Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaaja toteuttaa opiskelijoiden tukea yhteistyössä opetushenkilöstön ja moniammatillisen opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa. Ryhmänohjaaja toimii lähiohjaajan roolissa yhdyshenkilönä omien opiskelijoidensa tuen tarpeesta muille opettajille, huoltajille ja opiskeluhuollon henkilöstölle. Ryhmänohjaaja

- seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja läsnäoloa.
- ottaa mahdollisen huolen puheeksi opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa.
- osallistuu tuen suunnitteluun sekä seuraa tuen toteutumista ja riittävyyttä.
- alta osaltaan pedagogisen tuen kirjauksista Turun mallin mukaan.
- keskustelee opiskelijan kanssa tuen toteutumisesta.
- on tarvittaessa yhteydessä opetus- ja opiskeluhuoltohenkilöstöön sekä huoltajiin.

Erityisopettaja

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Erityisopettajan opetus, erityisjärjestelyhakemusten valmistelu tai esimerkiksi koko lukio-opintojen ajan jatkuva erityisopettajan opetus, tuki tai ohjaus eivät edellytä lukiolain 28 b § mukaista hallintopäätöstä. Erityisopettaja

- opettaa, tukee ja ohjaa opiskelijaa.
- tiedottaa opiskelijoille ja kotiväelle oppimisen tuen ja erityisopetuksen mahdollisuuksista.
- selvittää ja arvioi perusopetuksesta saadun tiedon perusteella uusien opiskelijoiden tuen tarvetta lukio-opinnoissa.
- arvioi opiskelijoiden tuen tarvetta sekä tukitoimien toimivuutta yhdessä muun opetushenkilöstön, huoltajien sekä tarvittaessa eri asiantuntijoiden kanssa.
- huolehtii omalta osaltaan pedagogiseen tukeen liittyvien asiakirjojen ylläpidosta ja kirjauksista.
- toteuttaa lukiseulan ja huolehtii opiskelijoiden yksilöllisistä lukitestauksista.
- tekee ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia ja tarvittaessa ohjaa lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.
- auttaa tarvittaessa aineenopettajia erilaisten opiskelijoiden tuen tarpeiden huomioimisessa ja osaamisen monipuolisesta osoittamisesta.
- huolehtii yhdessä tukitoimista vastaavan opettajan kanssa siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua.

- tiedottaa rehtoria erityisopetuspäätöksen tarpeesta.
- on osallisena hallinnolliseen päätökseen perustuvan erityisopetuksen hakemisessa suunnitellen erityisopetuksen tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa.
- vastaa tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta niille opiskelijoille, joille on tehty erityisopetuksen hallintopäätös. Ryhmänohjaaja ei enää koordinoi myönteisen hallintopäätöksen saaneiden opiskelijoiden tukitoimia.
- antaa hallintopäätöksen mukaista erityisopetusta, kirjaa tukitoimet, seuraa ja arvioi tukitoimien vaikuttavuutta säännöllisesti.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja tukee ja ohjaa opiskelijoita yhteistyössä opetushenkilöstön ja moniammatillisen opiskeluhoollon työntekijöiden kanssa. Opinto-ohjaaja

- suunnittelee ja seuraa opiskelijan opintojen toteutumista sekä mahdollista tuen tarvetta sekä tuen toteutumista Turun mallin mukaisesti.
- osallistuu nivelvaiheen ja erityisjärjestelyiden edellyttämään tiedottamiseen.

Rehtori

Rehtori vastaa oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestämisestä valtakunnallisten perusteiden ja lukiolain mukaisesti. Rehtori

- tiedottaa omalta osaltaan opiskelijoille ja kotiväelle oppimisen tuen ja erityisopetuksen mahdollisuuksista.
- vastaa ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyiden hakemisesta ja niiden toteutuksesta.
- kuulee opiskelijaa ja huoltajaa ennen erityisopetukseen liittyvän hallintopäätöksen tekemistä.
- tekee myönteisen tai kielteisen hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta.
- tiedottaa kaikkia asianosaisia hallinnollisesta päätöksestä ja sen sisällöstä.
- tekee erityisopetuksen lakkauttamista koskevan hallintopäätöksen, mikäli tuen tarvetta ei enää ole.

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuvissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhoolto on

ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhoito sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhoitopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

Katso luku 4.3.2 Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoitoa koskevan toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoitoa koskevan suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoitoa koskeva ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoitoa koskevan osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoitoa koskevan toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitoa koskevan toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhoitoa koskevan kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoitoa koskevan kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (opiskeluterveydenhoito sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitoksesta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 §).

Arvio opiskeluhoitoa koskevan kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016))
- koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 17 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoitokuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuojaa-asetus (679/2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).

- yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 19 §)
- opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)
- opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

4) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)
- lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 11 §)

5) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhooltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa

sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Katso luku 4.3.2. Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

4.3.2. Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoollon toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2. ja 3. §.)

Turun kuntakohtainen opiskeluhoollon opetussuunnitelma on samalla Turun kaupungin päivälukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Jokainen lukio kirjaa oppilaitoskohtaiset tarkennuksensa tähän suunnitelmaan, ja näistä muodostuu lukion oma opiskeluhoitosuunnitelma. Lisäksi osa asioista kirjataan vuosittaiseen työsuunnitelmaan.

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Se on yhteydessä oppimistuloksiin, opiskelijan hyvinvointiin ja opintojen sujuvuuteen. Opiskelukykyä edistämällä parannetaan opintojen etenemistä, osaamista, työllistymistä ja työelämää, mutta myös yhteisöjen toimintaa ja ilmapiiriä. Opiskelukyvystä huolehtiva opiskeluyhteisö luo positiivisen kehän, jossa opettajien ja henkilökunnan hyvinvointi ja innostus tarttuu opiskelijoihin ja toisinpäin. Opiskelukyky koostuu monista tekijöistä, joihin vaikuttavat niin yhteiskunnalliset rakenteet ja päätökset, johdon ja henkilökunnan toimet, opiskelijajärjestöt kuin jokainen opiskeluyhteisön jäsenkin.

Yhteys Turun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Turussa panostetaan lasten ja nuorten hyvinvointia tukevaan ennaltaehkäisevään työhön ja toimitaan tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen palveluiden kanssa. Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää tiedot mm. lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista. Lasten ja nuorten hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa on mm. lukiolaisten terveyttä ja hyvinvointia koskevia tietoja.

Turun kaupungin päivälukioiden opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoollon on matalan kynnyksen palvelua opiskelijoille. Opiskeluhoollon säädetään erillisellä lailla oppilas- ja opiskeluhoollon (1287/2013). Hyvinvointialueiden käynnistyessä 1.1.2023 lakiin on tehty muutoksia (377/2022).

Opiskeluhuollon ensisijaisena tarkoituksena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Tavoitteena on tunnistaa opiskelijoiden tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tukea sitä tarvitseville.

Opiskeluhuollon tarkoituksena on myös edistää opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä ensisijaisesti yhteisöllisen opiskeluhuollon toimin.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Laki 8/2023 suositukset:

- opintopsykologi: enintään 780 opiskelijaa, suositus 500
- terveydenhoitaja: suositus enintään 570 opiskelijaa
- lukiokuraattori: suositus enintään 670 opiskelijaa

Suositukset eivät pääsääntöisesti toteudu päivälukioissa. Arvio kokonaistarpeesta on seuraavassa luvussa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Turussa toimii viisi suomenkielistä päivälukiota (Kerttulin lukio, Luostarivuoren Lyseon lukio, Puolalanmäen lukio, Turun Klassillinen lukio, Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio) ja yksi ruotsinkielinen päivälukio (Katedralskolan i Åbo). Useimmissa lukioissa on yleislukiolinjan ohella yksi tai useampi valtakunnallinen erityislukiolinja ja yhdessä kaupunkikohtainen erityislinja. Opiskelijoista vajaa puolet tulee Turun ulkopuolelta.

Opiskeluhuollon palvelut koostuvat terveydenhoitajan, opintopsykologin, kuraattorin ja psykiatrisen sairaanhoitajan ja lääkärin palveluista. Arvio kokonaistarpeesta vaihtelee vuosittain riippuen opiskelijoista ja opiskelijamäärästä.

[Opiskelijan terveys ja hyvinvointi | Turku.fi](#)

Lukioittain arviot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta:

Luostarivuoren Lyseon lukio:

893 opiskelijan lukiossa tarve 1,4 kuraattorille, 1,6 psykologille, 1,4 terveydenhoitajalle, 1,5 psykiatriselle sairaanhoitajalle ja 0,5 lääkärille.

Katedralskolan i Åbo:

360 opiskelijan lukiossa tarve 0,6 kuraattorille, 0,6 psykologille, 0,6 terveydenhoitajalle, 0,6 psykiatriselle sairaanhoitajalle ja 0,2 lääkärille

Kerttulin lukio:

662 opiskelijan lukiossa tarve 1 kuraattorille, 1 psykologille, 1,5 terveydenhoitajalle, psykiatrisen sairaanhoitajalle alaikäisten ja 18-vuotiaiden osalta 0,5 ja yli 19-vuotiaiden osalta 0,1 ja 0,4 lääkärille.

Puolalanmäen lukio:

505 opiskelijan lukiossa tarve 1 kuraattorille, 1 psykologille, 1 terveydenhoitajalle, 1 psykiatriselle sairaanhoitajalle ja 0,4 lääkärille.

Turun Klassillisen lukio:

719 opiskelijan lukiossa tarve 1 kuraattorille, 1 psykologille, 1 terveydenhoitajalle, 0,7 psykiatriselle sairaanhoitajalle ja 0,2 lääkärille.

Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio:

726 opiskelijan lukiossa tarve 1 kuraattorille, 1 psykologille, 1,5 terveydenhoitajalle, psykiatrisen sairaanhoitajalle alaikäisten ja 18-vuotiaiden osalta 0,5 ja yli 19-vuotiaiden osalta 0,1 ja 0,4 lääkärille.

2. Opiskeluhuollon kokonaisuus

2.1. Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteutumisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä hyödynnetään valtakunnallisia ja Turun lukiokoulutuksen kyselyjä. Valtakunnallinen Kouluterveyskysely toteutetaan parittomina vuosina. Turun lukiokoulutuksen kyselyjä ovat Ykkösten kysely, Opintokysely 2. vuositasen opiskelijoille ja henkilöstölle (2. vuositasolle parillisina vuosina), Hyvinvointikysely opiskelijoille, henkilöstölle ja kotiväelle (2. vuositasolle parittomina vuosina) ja Abikysely 3. ja 4. vuositasen opiskelijoille.

Kyselyiden tuloksia käydään läpi opiskelijoiden, henkilökunnan, kotiväen kanssa ja lukion monialainen opiskeluhoitoryhmän kanssa.

Lukion monialainen opiskeluhoitoryhmä (LUMO) vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä. Ryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa. Vuosittaiseen työsuunnitelmaan kirjataan lukion monilaiseen opiskeluhoitoryhmän (Lumo) kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat.

Oppilaitoskohtaista Lumo-ryhmää edustaa koulutuksen järjestäjän nimeämänä edustajana joko rehtori tai apulaisrehtori. Ryhmään osallistuvat: nimetty opettajajäsen /-et, opinto-ohjaaja /-t, erityisopettaja /-t, opintopsykologi, terveydenhoitaja, kuraattori, huoltaja- ja opiskelijaedustajat sekä mahdollisuuksien mukaan myös lääkäri.

Opiskeluhoitoryhmään kutsutaan tarvittaessa muita oppilaitoksen henkilöstön edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita. Yhteistyökumppaneita ovat mm. Vapaa-aikatoimialan nuoriso-ohjaajat, etsivän nuorisotyön toimijat, poliisi ja erilaiset järjestöt.

Pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhuollossa. Yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen pyritään mm. tavoitteellisella ryhmäytymisellä sekä tutortoiminnalla erityisesti uusien opiskelijoiden aloittaessa opintonsa. Lukioiden arjen tapahtumat ja juhlat vahvistavat yhteisöllisyyttä. Opiskelijakunnat toimivat aktiivisesti ja ovat opiskelijoiden osallisuuden ja vaikuttamisen kanava.

Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Huoltajien kasvatustyön tukeminen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen kuuluvat yhteisen opiskeluhoitotoimintaan.

Rehtori vastaa lukiokohtaisen opiskeluhuollon vuosisuunnitelman toteutumisen arvioinnista. Opiskeluhoito on huomioitu lukiokoulutuksen laadun arvioinnissa.

Toimenpiteet opiskeluhuollon arvioimiseksi:

- seurattavat asiat: mm. keskeyttäneet, kouluviihtyvyys, kiusaaminen, osallisuus, opiskeluhoitohenkilöstön asiakasmäärät, tavoitettavuus ja palvelujen laatu
- tietojen kokoamiseen käytettävät menetelmät: valtakunnalliset ja Turun lukiokoulutuksen omat kyselyt, opiskelijatilastot, opiskeluhoitohenkilöstön arvioitu resurssien riittävyys
- seurannan aikataulu: kouluterveyskysely parittomina vuosina, opintokysely parillisina vuosina, hyvinvointikysely parittomina vuosina, tilastot vuosittain
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä: kyselyjen tulosten käsittely ja niiden pohjalta kehittämiskohteiden päättäminen, lukiokohtaisten tietojen kerääminen yhteen ja koko tulosaluetta koskevien kehittämiskohteiden valitseminen ko. lukuvuodeksi
- keskeisistä tuloksista tiedotetaan opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille Vuosittaisessa työsuunnitelman opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan
- kehittämiskohde
- seurattavat asiat ja aikataulu
- vuosittain valittavan kehittämiskohteen arviointi
- seurannassa käytettävät menetelmät
- seurantatietojen hyödyntäminen/toimenpiteet.

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä (lukiolaki 30§ [Lukiolaki 714/2018 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#))

Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee hakea lupa hyvissä ajoin oppilaitoksen ohjeiden mukaisesti. Opiskelijan on selvitettävä poissaolonsa syy välittömästi oppilaitoksen

määrittelemällä tavalla. Poissaoloja ennaltaehkäistään luomalla opiskelijoille turvallinen ja viihtyisä opiskeluympäristö.

Aineenopettajat merkitsevät poissaolot pääsääntöisesti saman päivän aikana. Opiskelijalla / huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa oppilaitokseen opiskelijan ennalta tiedetystä poissaolosta mahdollisimman pian. Ryhmänohjaajalla on velvollisuus seurata säännöllisesti ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja. Luvattomiin ja huolta herättäviin poissaoloihin puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin. Turun päivälukioissa on yhteinen malli poissaoloihin puuttumiseen.

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitoshyvinvoinnin tarkastuksissa

Tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 16 §). Ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, opiskeluterveydenhoitaja ja/tai -lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistönhoitaja.

Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia kouluympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan tätä varten suunnitellulle lomakkeelle, ja rehtori seuraa yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa sovittujen korjaus- ja muutostöiden toteutumista.

Kouluterveyskyselyn (THL) ja Turun lukioiden hyvinvointikyselyn tarjoamaa tietoa hyödynnetään oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, opiskeluhuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut tarjoavat tarvittaessa erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemuksesta ja liikunnasta (<https://www.varha.fi/fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/lasten-nuorten-ja-perheiden-palvelut>).

Kaupungin tapaturmavakuutus on voimassa oppilaiden työsuunnitelman mukaisessa toiminnassa, joka sisältää myös leirit ja luokkaretket. Vakuutus ei ole voimassa oppilaan vapaa-aikana. Ulkomaanmatkan on oltava merkittynä koulun vuosisuunnitelmaan, jotta matkalla mukana olevien oppilaiden tapaturmavakuutus on voimassa. Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä opiskelijan huoltajalle. Tarkemmat toimintaohjeet tapaturman sattuessa löytyvät lukion turvallisuuskansista ja Turun kaupungin [www-sivuilta](http://www.sivuilla) Koulutapaturmat ja niiden korvaaminen.

Oppilailla on kaupungin ottama matkavakuutus koulun järjestämällä ulkomaanmatkoilla. Matkavakuutus korvaa matkasairauden ja matkatapaturman hoitokuluja. Lisäksi vakuutus korvaa, jos matka peruuntuu, keskeytyy tai myöhästyy matkalta.

Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen esteettömyys luovat lukioskoulutuksessa perustan, jossa otetaan huomioon opiskelijoiden osallisuus ja hyvinvointi. Asenteellisella esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaista asennoitumista jokaisen opiskelijan opiskelumahdollisuuksiin hänen ominaisuuksistaan tai taustastaan riippumatta. Sosiaalisesti esteettömässä oppilaitoksessa jokainen opiskelija voi tuntea kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja osallistua sosiaaliseen toimintaan. Psyykkinen esteettömyys voidaan nähdä mielen hyvinvointina, joka tarjoaa eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittymiseen.

Lukion tulee olla päihteetön opiskelu- ja työympäristö. Tupakointi on kielletty lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (tupakkalaki 74 §) ([Mielenterveys- ja päihdepalvelut | Varha](#)).

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

[Ohjaus ja tuki Turun lukioissa \(turku.fi\)](#)

Opiskeluhuollon työn- ja vastuunjakoa

Opintopsykologi toimii koululla psyykkisen kehityksen, oppimisen ja mielen hyvinvoinnin asiantuntijana. Tavallisia opintopsykologin vastaanotolle hakeutumisen syitä ovat mm. stressi, alakuloisuus, ahdistuneisuus tai oppimis- ja keskittymisvaikeudet. Yhteystyötä voivat ottaa opiskelija itse, vanhemmat, koulun henkilöstö ja muut yhteistyökumppanit. Opintopsykologit tekevät tiivistä yhteistyötä opetushenkilökunnan ja koulun muiden ammattihenkilöiden kanssa. Yhteistyön tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvointi.

Lukiokuraattorin tehtävänä on opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelijan tukeminen. Tavanomaiset syyt vastaanotolle hakeutumiseen ovat ahdistuneisuus, stressi, mielialan lasku, sosiaalisten tilanteiden haasteet ja sosioekonomiset syyt. Yhteyttä voivat ottaa opiskelija itse, huoltajat, koulun henkilöstö ja muut yhteistyökumppanit. Tiivis yhteistyö koulun ja muiden ammattihenkilöiden kanssa kuuluu kuraattorin työn kuvaan.

Terveystenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, lääkäri

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät lakisääteiset määräaikaistarkastukset, terveysohjaaminen, sairausvastaanotto sekä ensiapu. Opiskelijoita ohjataan hoitoon myös omalle terveysasemalle ja koulutapaturmissa yhteispäivystykseen. Erityisalojen poliklinikoille ohjaututaan lukiolääkärin kautta. Lukiolaisilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää myös opintopsykologin ja lukiokuraattorin palveluita.

Psykiatriselle sairaanhoitajalle hakeudutaan opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan tai lääkärin läheteellä. Opiskelijat käyvät hammashuollossa oman postipiirinsä mukaisesti.

Opiskeluterveydenhuolto osallistuu opiskeluhuoltotyöhön osana moniammatillista tiimiä ja huolehtii osaltaan niin yhteisöllisestä- kuin yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta.

Pedagogisen palaverin (PP) kokoaminen ja toimintatavat

Ryhmään voi kuulua kulloisenkin tarpeen mukaan opiskelijaa opettavia. Ryhmän jäsenten tulee olla pedagogisen koulutuksen saaneita henkilöitä, jotka osallistuvat opiskelijan pedagogisen ohjauksen ja tuen suunnitteluun ja toteutukseen. Ryhmän kokoontumisesta ja kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa.

Monialaisen asiantuntijaryhmän (MAR) kokoaminen ja toimintatavat

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa.

Ryhmään voi kuulua kulloisenkin tarpeen mukaan terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja. Henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu tai se henkilö, jolle huoli herää, kutsuu ryhmän koolle, toimii puheenjohtajana ja hankkii opiskelijan ja/tai huoltajan suostumuksen. Useimmiten ryhmän kokoa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Myös muut edellä mainituista voivat koota ryhmän. Ryhmän kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Koollekutsuja (tai ryhmänohjaaja) täyttää opiskeluhuoltokertomuslomakkeen ja valitsee henkilöt, joilla on lukuoikeus asiakirjaan. Koollekutsuja tulostaa MAR-suostumuslomakkeen ja opiskelijahuoltokertomuslomakkeen ja toimittaa nämä molemmat arkistoitavaksi lukion kansliaan holviin/kassakaappiin.

Opiskelijan osallistumisen epääminen opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi. LL41§.

Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä 32 §:ssä tarkoitettuna opiskelijahuollona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. LL41§ Opinto-ohjaaja tekee suunnitelman opiskelijalle yhdessä tämän ryhmänohjaajan, erityisopettajan ja opintopsykologin ja/tai kuraattorin kanssa.

Opiskeluterveydenhuolto vastaa opiskelijan terveydenhuollosta lukiossa, jolloin opiskeluterveydenhuollon tulee olla tietoinen opiskelijan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista. Opiskelijan tarvitsemasta lääkityksestä sekä hoidon tukemisesta lukiossa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä opiskelijan, huoltajien, opiskeluterveydenhuollon, hoitavan tahon ja tarvittaessa lukion henkilöstön kanssa.

Erityisruokavalioiden ilmoittaminen 2. asteella:

Terveydenhoitaja:

- Ohjaa tarvittaessa jatkotutkimuksiin erityisruokavalioita koskeissa asioissa

Opiskelija:

· Opiskelija toimittaa erityisruokavaliota koskevan ilmoituksen suoraan ruokapalveluntuottajalle. Mikäli opiskelija tarvitsee apua asian selvittelyyn, voi hän ottaa yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon jatkoselvityksiä varten.

· Erityisruokavalioiden ilmoittamisessa käytetään tilaajan lomaketta: [Ruokailu lukioissa | Turku.fi](http://Ruokailu.lukioissa.fi). Opiskelijat ilmoittavat erityisruokavaliot suoraan palveluntuottajalle. Opiskelijat vastaavat itse erityisruokavalioidensa ilmoittamisesta siirtyessään eri opetuksen toimipisteiden välillä. Kaikki ruoka tuotetaan laktoosittomana ja kasvisruokavalio toteutetaan pääsääntöisesti lakto-ovo-vegetaarisenä, vegaaninen ruokavalio on myös saatavilla.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi:

Opiskelija voi ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan terveyteen ja sairaanhoitoon liittyvissä sekä psyykkiseen hyvinvointiin että muuhun opiskelukykyyn vaikuttavissa asioissa. Terveydenhoitaja ohjaa opiskelijan tarvittaessa muille opiskeluhoollon ammattilaisille: psykiatriselle sairaanhoitajalle, psykologille tai ja kuraattorille. Lääkärin hoitoa vaativien sairauksien hoitoa järjestetään opiskeluterveydenhuollon lisäksi omalla kotiosoitteen mukaisella terveysasemalla. Koulutapaturmat ohjataan pääsääntöisesti TYKS:in yhteispäivystykseen, mutta ohjaaminen yksityisille lääkäriasemille on myös mahdollista.

4. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Turun lukioden opiskeluhoolloryhmä on laatinut pohjan opiskeluhoollasuunnitelmalle. Suunnitelma on laadittu yhdessä rehtoreiden, lukion henkilöstön ja Lumo-ryhmän kanssa.

Vuosittain lukioden opiskeluhoollon ohjausryhmä järjestää ensimmäisen vuositason opiskelijoiden ryhmänohjaajille koulutuksen. Yhteisöllisyyteen perehdytetään opetus- ja muuta henkilökuntaa sekä lukioden LUMO-ryhmän jäseniä kokouksissa ja muissa mahdollisissa tilaisuuksissa esim. kotiväen illoissa.

Monialainen asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa opiskelijan ja/tai huoltajan kirjallisella luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan sosiaalipalvelujen, nuorisopalveluiden, erikoissairaanhoidon, poliisin tai muiden opiskelijan kanssa toimivien tahojen edustajia. Samoin opetus- ja opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvat voivat opiskelijan luvalla tehdä yhteistyötä näiden tahojen kanssa. Sosiaalipalveluita sekä poliisia on mahdollista konsultoida nimeämättä opiskelijaa (opiskelijan anonymisuus varmistettava, mahdollisia tunnistettavia tietoja opiskelijasta ei saa kertoa), ilman opiskelijan erillistä lupaa. Lastensuojeluilmoituksen käsittelyssä lastensuojelun työntekijä voi kutsua ilmoituksen tekijän mukaan ensimmäiseen istuntoon.

Turun poliisiasemalla on Ankkuri-toimintaryhmä, joka selvittää alle 18-vuotiaisiin kohdistuneet rikokset, oli nuori sitten rikoksen uhri tai tekijä.

Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Koulutuksen järjestäjä ja lukiot tiedottavat yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja menettelytavoista.

Lukioden yhteisöllisen opiskeluhoolloryhmän (LUMOn) keskeinen tehtävä on lukion turvallisuuden, hyvinvoinnin ja terveellisuuden edistäminen. Ryhmän toiminnassa tulee olla mukana opiskelijakunnan ja huoltajien edustajia. Kotiväen illoissa yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä voi tiedottaa toiminnastaan sekä kutsua huoltajia mukaan toimintaansa.

Ryhmänohjaaja on opiskelijan lähiohjaaja ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin. Erityisesti poissaoloihin reagoiminen on ensiarvoisen tärkeää ennaltaehkäisevää opiskeluhoolltotyötä. Yhteys huoltajaan tulee ottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Täysi-ikäinen opiskelija voi antaa oppilaitoksen edustajille luvan keskustella asioistaan huoltajiensa kanssa. Mikäli lupaa ei ole, voidaan täysi-ikäisen opiskelijan vanhemmille / nimetylle henkilölle antaa tietoa vain rajatusti.

Vuosittaiseen työsuunnitelman opiskeluhoollto-osioon kirjataan

- huoltajaedustajien valinta
- kotiväen iltojen ajankohdat

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmään osallistuneiden huoltajaedustajien määrä

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivytyksestä.

5.a.) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, häirinnältä ja syrjimisestä

- Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen, häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet.
- Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022).
- Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin.
- Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Lukiolaki 40 §).

Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria. Hyvä kohtelu on jokaisen opiskelijan oikeus, eikä kenenkään tule kokea epäasiallista kohtelua. Epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan toistuvaa toista ihmistä loukkaavaa, yleensä tahallista käytöstä. Turvallisessa opiskeluympäristössä opiskelija voi keskittyä opiskeluun ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltuen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaamisella tarkoitetaan tahallista, toistuvaa ja pitkäkestoista toimintaa, mutta on tärkeää huomata, että jo yksikin teko voi olla toiselle vahingollinen ja aiheuttaa pelkoa kiusatuksi tulemisesta. Tämän vuoksi jokaiseen kiusaamistekoon on puututtava välittömästi. Kiusaaminen voi olla nimittelyä, pilkkaamista, tönimistä, tavaroiden ottamista, syrjään jättämistä, eristämistä, ilkeiden juorujen levittämistä tai pahan puhumista. Myös seksuaalinen häirintä ja nettihäirintä ovat kiusaamista.

Häirinnäksi määritellään tilanne, jossa luodaan esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen, alkuperään, vammaisuuteen tai muuhun tasa-arvo- tai yhdenvertaisuuslaissa säädettyyn syrjintäperusteeseen liittyvä toista henkilöä halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Häirintä voi ilmetä asiattomana vihjailuna ja loukkaavana käytöksenä sanoin tai teoin. Häirintää voi olla kirjoitettujen ja puhuttujen sanojen ja ilmaisujen lisäksi ihmisarvoa loukkaavan materiaalin esittäminen verkossa tai sosiaalisessa mediassa.

Syrjintä tarkoittaa henkilön tai ihmisryhmän kohtelemista eri tavoin kuin toisia samassa asemassa olevia. Se voi olla vähättelyä, aliarvioimista, nimittelyä ja ryhmän ulkopuolelle jättämistä. Yhdenvertaisuuslain kieltämät syrjintäperusteet ovat: ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. Tasa-arvolaissa syrjintäperusteet ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu. Kummassakin laissa kielletään myös häirintä näillä perusteilla.

Väkivalta on vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista siten, että se kohdistuu toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään ja johtaa tai voi johtaa vamman syntymiseen,

kehityksen häiriytymiseen, perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen tai kuolemaan. Väkivallanteot voivat olla fyysisiä, henkisiä tai seksuaalisia.

Kaikkien lukiossa työskentelevien on toimittava vastuullisesti kiusaamisen tai epäasiallisen kohtelun ennaltaehkäisemiseksi. Esille tulevat kiusaamistapaukset käsitellään erikseen lukion määrittelemällä tavalla. Jokaisessa lukiossa on nimetty kiusaamis- ja häirintätapausten selvittelystä vastaava henkilö. Tavoitteena on nollatoleranssi. Työssä painotetaan ennaltaehkäisevää toimintaa yhteisöllisyyttä tukemalla.

Opiskelijan velvollisuuksiin kuuluu asiallisesti käyttäytyminen. Opiskelija ei saa kiusata eikä syrjiä muita ja hänen tulee välttää toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Opiskelija tai oppilaitoksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään, eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä.

Toimintamalli

Opiskelija

- Kerro kiusaajalle tai häiritsijälle, että koet hänen toimintansa epämiellyttävänä ja pyydä häntä lopettamaan.
- Jos kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta ei lopu, ota yhteyttä ryhmänohjaasi tai johonkin henkilökuntaan kuuluvaan ja pyydä häntä puuttumaan asiaan.
- Jos koet kiusaamista tai häirintää jonkun opettajan taholta, ole yhteydessä rehtoriin tai / ja apulaisrehtoriin.
- Mitä konkreettisemmin pystyt asiasta kertomaan, sitä paremmin siihen pystytään puuttumaan. Kiusaamis- ja häirintätapausten selvittelystä vastaava henkilö tai ryhmä
- Aloita asian selvittäminen.
- Tarvittaessa ilmoita kiusatuksi joutuneen opiskelijan ryhmänohjaajalle asiasta.
- Ilmoitta asiasta viiveettä alle 18-vuotiaiden osapuolten huoltajille.
- Ota tarvittaessa yhteyttä lukiokuraattoriin.
- Ohjaa osapuolet opiskeluhoitopalveluihin.
- Jos kiusaaja kuuluu henkilökuntaan, vie asia käsiteltäväksi kiusaajan lähimmälle esimiehelle.

Selvittely etenee vaiheittain

- Tietojen kerääminen, keskustelu kiusatuksi joutuneen kanssa ja selvityssuunnitelman laadinta.
- Keskustelut kiusaajan/kiusaajien kanssa (yksitellen).
- Tarvittaessa keskustelu muiden kanssa kokonaiskuvan saamiseksi tilanteesta.
- Kiusaamisen/häirinnän lopettamisesta sopiminen (kaikki yhdessä kiusatun luvalla).
- Asiasta tiedotetaan alaikäisen huoltajille.
- Tilannetta seurataan ja tarvittaessa asiasta tiedotetaan seurannan varmistamiseksi niille opettajille, jotka opettavat asianosaisia.
- Selvittelystä vastannut työntekijä keskustelelee asiasta kiusatuksi joutuneen kanssa uudelleen kohtuullisen ajan kuluttua.
- Vakavissa kiusaamis- ja häirintätapauksissa otetaan yhteyttä poliisiin.
- Tarvittaessa ryhmäohjauksessa voidaan pitää ilmapiiritunteja tai muuta toimintaa ryhmähengen parantamiseksi.
- Toimenpiteet kirjataan, selvittelystä vastannut henkilö dokumentoi kirjaukset ja toimittaa ne rehtorille säilytettäväksi.

5.b. Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta

- äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa
- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu
- kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako

· sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet.

Kriisisuunnitelma ohjaa toimintaa, psykososiaalista tukea ja jälkihoitoa erilaisissa kriiseissä. Yksikön kriisisuunnitelmasta vastaa yksikön johtaja yhteistyössä opiskelijahuollon kanssa.

Äkillinen kriisi voi olla esimerkiksi opiskelijan tai opettajan kuolema, väkivallan kohteeksi joutuminen tai liikenneonnettomuus. Äkilliseen kriisiin ei etukäteen voi valmistautua, mutta sen hoitamiseen voidaan varautua. Järkyttävä tapahtuma voi kohdata yksikköä, sitä ympäröivää yhteisöä, luokkaa tai ryhmää. Tapahtumana se vaikuttaa nuorten lisäksi henkilökuntaan. Tämä tulee ottaa huomioon varautumis- ja toimintasuunnitelmissa.

Opiskeluhoollon tehtävänä on varmistaa apu opiskelijoille.

Työterveyshuollon tehtävänä on varmistaa apu henkilökunnalle.

Yksikkökohtaisessa kriisisuunnitelmassa sovitaan ja kuvataan seuraavat asiat:

- tärkeät puhelinnumerot: yleinen hätänumero, terveyskeskus, sairaala, sosiaalipäivystys, poliisi
- ohjeistus hätäketjusta – yksikön johtamisjärjestelmä toimintamalleissa
- kriisitilanteiden viestintäsuunnitelma
- yhteistyö kriisitilanteissa viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa
- hätäensiapuohjeet
- kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen
- pelastussuunnitelman, yksikön järjestyssääntöjen ja muiden turvallisuusohjeiden yhteensovittaminen
- toimintaohjeet erilaisissa kriisitilanteissa
- toimintamallit kriisitilanteissa, oppilaitoksen ulkopuolella annettavan opetuksen, retkien, TET-harjoittelun ja työssä oppimisen jaksojen aikana
- psykososiaalisen tuen sisällyttäminen toimintamalleihin ja kriisitilanteiden jälkihoito
- kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu
- kriisisuunnitelman päivitys ja arviointi

Kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako

Kasvatus- ja opetusjohtaja vastaa toimialan kriisijohtamisesta ja siihen varautumisesta ja koordinoi toimialan tiedottamista. Kaupungin riskienhallintapäällikölle ja viestintäjohtajalle tulee ilmoittaa kaikista koulussa sattuneista vakavista tilanteista.

Sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet.

Laajamittaisesta kriisiviestinnästä vastaa Turun kaupungin nimeämä viestintäjohtaja. Palvelukokonaisuustasolla kriisinhallinta- ja viestintävastuu on ylimmällä johdolla. Pelastuslaitos tiedottaa pelastustoiminnasta. Poliisi tiedottaa tarvittaessa tutkinnasta ja uhri(e)n henkilöllisyydestä. Kunta tiedottaa kunnan vastuulla olevista asioista.

Lähijohtajan, hänen varahenkilönsä tai turvallisuusvastaavan on kriisitilanteessa tai kriisitilanteen uhatessa mahdollisimman nopeasti, tilanne huomioon ottaen, informoitava kasvatus- ja opetusjohtajaa.

Kasvatus- ja opetusjohtaja vastaa ensisijaisesti ulkoisesta tiedottamisesta kuten tiedotusvälineiden informoinnista. Tällöin vältetään mm. päällekkäisiltä ja ristiriitaisilta lausunnoilta.

Turvallisuutta uhkaavissa akuuteissa tilanteissa ensisijaista on henkilöiden pelastaminen ja turvaaminen. Yksikön johtaja yhdessä turvallisuusvastaavan kanssa vastaa pelastussuunnitelman mukaisista toimenpiteistä siihen asti, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen saapuu ja ilmoittaa ottavansa johdon ja vastuun tilanteesta.

Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioryhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädettyt kurinpitotoimet:

- Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.
- Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädettyt kurinpitokeinot

- Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.
- Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Turun lukioiden järjestyssäännöt

Hyväksytty Turun lukiokoulutuksen johtoryhmässä 25.5.2023, jaostossa LOPSin osana 15.6.2023

Järjestyssääntöjen tarkoitus

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Lukiolaki 40 §). Järjestyssääntöjen tarkoitus on edistää sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä opiskeluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Jokaisella on vastuu hyvästä ilmapiiristä, hyvistä tavoista sekä kohteliaasta ja asianmukaisesta käyttäytymisestä.

Järjestyssäännöt ovat voimassa opiskelijan osallistuessa oppilaitoksen vuosisuunnitelman mukaiseen toimintaan. Toimintaa voi olla sekä oppilaitoksessa että koulurakennuksen ja -alueen ulkopuolella, kuten tutustumis- ja vierailukäynneillä sekä opintomatkoilla.

Turun lukioiden järjestyssääntöjä täydentävät lukiokohtaiset järjestyssäännöt, joiden hyväksymisestä päättää rehtori opiskelijakunnan ja opettajakunnan kuulemisen jälkeen.

Opiskelijan velvollisuudet ja yleinen käyttäytyminen

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti. Opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. (Lukiolaki 30 §)

Opiskelijalla pitää olla mukanaan koulutyöhön tarvittavat välineet.

Toisesta henkilöstä otettua valokuvaa, videota tai muuta tallennetta ei saa julkaista ilman tämän lupaa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa eikä välittää eteenpäin. Oppitunneilla ei saa kuvata tai äänittää ilman aineenopettajan, rehtorin tai apulaisrehtorin lupaa.

Koulussa on noudatettava siisteyttä. Koulun omaisuutta ja opiskelijan hallussa olevia koulun opiskeluvälineitä, esimerkiksi kannettavaa tietokonetta, on kohdeltava huolellisesti. Sattuneesta vahingosta tai katoamisesta on heti ilmoitettava koulun henkilökunnalle. Opiskelijan käytössä olevalle kaupungin laitteelle sattunut vahinko on korvattava Turun kaupungin opiskelijan laitteen käytössääntöjen ja erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Koulu ei ole vastuussa opiskelijan henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuneista vahingoista tai varkauksista.

Päihteet ja vaaralliset esineet

Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (Lukiolaki 40 §)

Päihteet ovat kiellettyjä koulun alueella ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Alkoholin tuominen, nauttiminen ja sen vaikutuksen alaisena oleminen on kielletty. Huumausaineiden käyttö, hallussapito ja niiden vaikutuksen alaisena oleminen on kielletty. Tupakointi, sekä sähkötupakan ja nuuskan käyttö on kielletty. Alle 18-vuotiailta on kielletty myös tupakkatuotteiden hallussapito.

Vilppi

Vilppiä on esimerkiksi luntaus koetilanteessa, suora kopioiminen ilman lähdeviitettä, tekoälyn tuotoksen esittäminen omana suorituksena, aikaisemmin tehtyjen jo arvostettujen omien tai muiden töiden uudelleenkäyttäminen ja kaupanteko suorituksilla. Vilpillisesti tehtyä suoritusta ei voida arvioida puutteellisen osaamisen näytön vuoksi.

Vilppi opintojen suorittamisessa johtaa seuraamuksiin, joita teon törkeys ja toistuvuus huomioiden ovat keskustelu opettajan kanssa, rehtorin puhuttelu, opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kuuleminen, kirjallinen varoitus tai määräaikaan erottaminen. Vilpistä ylioppilastutkinnossa säädetään ylioppilastutkintolaissa. (Ylioppilastutkintolaki 15§)

Kurinpito

Järjestyssääntöjen rikkominen voi johtaa kurinpitotoimiin.

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, kuitenkin enintään yhdeksi vuodeksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitotoimia. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. (Lukiolaki 41§)

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. (Lukiolaki 41§)

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi. (Lukiolaki 41§)

Turun lukioilla on yhteinen suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnitelma löytyy lukioden kotisivuilta.

Puolalanmäen lukion lisäys Turun lukiokoulutuksen yhteisiin järjestyssääntöihin:

Lukiolain 40 §:ssä sanotaan: "Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä". Jokaisella opiskelijalla on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen. Puolalanmäen lukiossa kaikilla on vastuu myönteisen ilmapiirin ylläpitämisestä. Hyvät tavat sekä kohtelias ja asianmukainen käyttäytyminen koskevat koulutyön ohella kaikkia lukiomme nimissä järjestettäviä tilaisuuksia myös koulurakennuksen ja -alueen ulkopuolella. Hyviin tapoihin kuuluu mm. tervehtiminen (myös koulun ulkopuolella) sekä avoin ja reilu käytös muita kohtaan. Jokainen koulussa työskentelevä on oman työyhteisönsä edustaja ja luo koulunsa julkisuuskuva.

Puolalanmäen lukion koulualueeseen kuuluvat koulurakennukset, koulun pihat ja kaikki tilat, joissa on opetusta kouluaikana. Myös alueet koulujen porttien ja ovien läheisyydessä kuuluvat koulualueeseen. Lukion päärakennus sijaitsee osoitteessa Aurakatu 11 ja muut kaksi rakennusta osoitteissa Puutarhakatu 5 ja Torninkatu 4. Valitettavasti opiskelijoille ei ole koulun piha-alueilla pysäköintitiloja.

4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämisestä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden vastaavien ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- suunnitelman tekeminen opiskelijan tuella opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom., muutettu lailla 165/2022)
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

Turun lukioilla on yhteinen suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnitelma löytyy lukioden kotisivuilta.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisen tarkoitettuna oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös

lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelua ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa

kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Puolalanmäen lukiossa opetuskieli on suomi. Vieraiden kielten oppitunneilla opetus tapahtuu opiskelijoiden tason mukaisesti kohdekielellä. Lukion suullisen kielitaidon opintojaksoilla sekä kielidiplomiopinnoissa opetuskielenä on kohdekieli.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltuihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Opiskelijan osaamisen kehittymistä, oppimista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti.

Turun lukiokoulutuksessa korostetaan arvioinnin tarkoituksenmukaisuutta opiskelijan oppimista edistävänä toimintana. Arvioinnissa hyödynnetään esimerkiksi itse- ja vertaisarviointia, ja arviointitaitoja kehitetään osana opintoja. Opiskelijat osallistetaan opintojakson alkaessa myös arvioinnin suunnitteluun.

Jokainen lukio määrittelee lukiokohtaisessa osuudessaan oman arviointikulttuurinsa periaatteet:

- kaikille oppiaineille yhteiset toimintatavat
- arvioinnin toteuttamisen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytännöt
- opiskelijoiden osallistamistavat.

Vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan kirjataan arviointikulttuurin

- käytäntöjen tiedottaminen opiskelijoille
- mahdollinen kehittämisteema
- yhteisten käytänteiden toteutumisen seuranta.

Puolalanmäen lukiossa päätetään oppiaineittain jokaisen opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alainen osaaminen, arviointi ja opintojakson soveltuminen itsenäisesti suoritettavaksi.

Puolalanmäen lukion arviointikulttuuri ottaa huomioon monenlaiset opiskelijat. Opintojaksojen arviointi edistää oppimista ja kannustaa opiskelijaa. Opiskelijan tietoja ja taitoja arvioidaan monipuolisesti koko opintojakson ajan esimerkiksi itse- ja vertaisarviointia hyödyntäen. Opiskelijalle selvitetään jokaisen opintojakson alussa arvioinnin perusteet, ja opiskelija pyritään osallistamaan opintojakson arvioinnin suunnitteluun. Opiskelijan tietoja ja taitoja arvioidaan opintojakson aikana esimerkiksi suullisesti, kirjallisesti, vertaispalauttein ja itsearviointin avulla. Arviointiin voi osallistua opettaja, opiskelija itse tai muut ryhmän opiskelijat. Opiskelijoille pyritään antamaan mahdollisuus antaa palautetta saamastaan arvioinnista ja arviointikäytännöistä.

Arvioinnin yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan yhteisissä arviointikeskusteluissa sekä opettajakunnan että oppiainetiimin kesken. Opiskelijakunnalle järjestetään mahdollisuus antaa palautetta lukion arviointikäytännöistä.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusero opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Turun lukiokoulutuksessa

- korostetaan oppimista edistävää arviointia: mitä ja miksi arvioidaan sekä miten arviointi toteutetaan
- huomioidaan laaja-alainen osaaminen
- kehitetään opiskelijan itse- ja vertaisarviointitaitoja
- opiskelijat otetaan mukaan jo arvioinnin suunnitteluvaiheeseen
- erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoisia tapoja osoittaa osaamisensa.

Opintojaksojen arviointi määritellään lukiokohtaisesti aineitmeissä oman lukion arviointikulttuuriin sopivalla tavalla.

Aineenopettajat sopivat oppimäärän yhteiset arviointikäytännöt siten, että oppiaineen eri opintojaksoissa valitaan tarkoituksenmukaisimmat arviointimenetelmät.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Turun lukiokoulutuksessa jokainen lukio määrittelee koulukohtaisten valinnaisten opintojaksojen arvioinnin joko numeroarvosanalla tai suoritusmerkinnällä.

Puolalanmäen lukiossa opintojaksojen arviointiperusteet on kirjattu ainekohtaisiin opetussuunnitelmiin. Vaihto-opiskelijoille voidaan antaa myös valtakunnallisista kursseista suoritusmerkintä (S).

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Turun lukiokoulutuksessa rehtori antaa kirjallisesti luvan opintojakson itsenäiseen tai osittain itsenäiseen suorittamiseen sen jälkeen, kun opiskelija on sopinut asiasta opettajan kanssa. Lukiokoulutuksessa on yhtenäinen itsenäisten suoritusten merkitsemistapa.

Opiskelija tekee opettajan kanssa sopimuksen itsenäisen suorituksen etenemisestä, aikataulusta ja arvioitavista töistä.

Itsenäiseen suorittamiseen soveltumattomat opintojaksot määritellään lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määrääjoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Turun lukiokoulutuksessa opiskelijan opintojen edistymistä seurataan ja edistymisestä tiedotetaan lukion henkilökunnan sovittun työnjaon mukaisesti. Työnjako kuvataan lukion ohjaussuunnitelmassa.

Turun lukiokoulutuksessa järjestetään joka toinen vuosi hyvinvointikysely, johon vuodesta 2020 alkaen sisältyy osuus, jossa selvitetään myös kotiväen näkemyksiä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen toiminnasta.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppiaineen mukaisesti suoritettut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppiaineen opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Turun lukiokoulutuksessa noudatetaan alla kuvattuja periaatteita osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa:

Muissa lukioissa suoritettut oman lukion opetussuunnitelman mukaiset opintojaksot sisällytetään opiskelijan oman lukion todistukseen. Jos opintojakso poikkeaa oman lukion opintojakson laajuudesta, aineenopettaja arvioi mahdollisesti tarvittavat näytöt tai muut lisäsuoritukset. Opetushallitus on linjannut, että toisessa oppilaitoksessa suoritettuja hylättyjä suorituksia (arvosana 4) ei hyväksilueteta.

Rehtori hyväksyy **muissa oppilaitoksissa** kuin lukioissa suoritettut opinnot lukio-opinnoiksi soveltuvin osin. Yleissääntönä osaamisen tunnustamisessa voidaan käyttää kaavaa, jonka mukaan 19 x 45 minuuttia opetusta tai 27 tuntia toimintaa (à 60 min) vastaa yhtä opintopistettä.

Osana **perusopetuksen oppimäärää** hankittua osaamista ei hyväksilueteta lukiossa.

Suomen kielen ja kirjallisuuden sekä suomi toisena kielenä (S2) -opinnot

S2-oppimäärä on tarkoitettu opiskelijalle:

1. jonka äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame ja jolla on muuten monikielinen tausta ja
2. jonka peruskielitaidossa on puutteita jollakin kielen osa-alueella.

Oppimäärän valinnan tulee siis perustua opiskelijan suomen kielen taitoon. Esim. väestörekisteriin merkitty äidinkieli ei ole kriteeri S2:n valinnalle, eikä esim. perusopetuksessa opiskeltu S2-oppimäärä automaattisesti tarkoita, että lukiossa S2 olisi tarkoituksenmukainen. Opiskelijan kannattaa valita suomen kieli ja kirjallisuus (S1) -oppimäärä, jos taitotaso riittää sen opiskeluun.

Tavoitteena on ohjata kaikki opiskelijat ensimmäisen vuoden aikana oikeaan oppimäärään. Oppimäärän voi Turun kaupungin linjauksen mukaan vaihtaa vain, jos opiskelijalla ei ole edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Vaihdon perusteluna ei voi olla vain halu kirjoittaa S2-oppimäärä yo-kirjoituksissa.

Jos opiskelija harkitsee S2-oppimäärään vaihtamista, hänen tulee olla yhteydessä omaan äidinkielenopettajaansa ja keskustella hänen kanssaan omista edellytyksistään suoriutua S1-oppimäärän opinnoista.

Lukion opetussuunnitelman Perusteet (2019):

“Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2- oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2-opintojen arvosanaksi.

S2-opinnot korvaavat suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan.” Tällöin pakollisten opintojen osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä, mutta ei molemmista. Jos S2-opiskelija haluaa täydentää opintojaan suomen kieli ja kirjallisuus -opintojaksoilla, ne kirjataan hänelle todistukseen S2-oppiaineen ylimääräisiksi lukiokohtaisiksi opintojaksoiksi.

Vaihto-opiskelun tai kansainvälisyystoiminnan aikana suoritettujen opintojen voidaan tunnustaa ja hyväksilukea

- a) kansainvälisyysopintoihin ja/tai
- b) osaksi oppiaineiden opintoja.

a) Tunnustaminen osaksi kansainvälisyysopintoja (enintään 6 op)

Vaihto-opiskelun tai kansainvälisyystoiminnan aikana saavutettu kansainvälinen osaaminen voidaan tunnustaa osaksi opintoja. Kansainvälisyysopinnot merkitään lukion päättämällä tavalla (esim. oppiaineeseen Kansainvälisyys tai Hyvinvointi- ja osallisuus). Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa esimerkiksi tuottamaan raportin tai osoittamaan kansainvälistä osaamistaan muulla näytöllä.

Vaihto-opiskelun kesto ja opintopisteet

- koko lukuvuosi 6 op
- 2–6 kuukautta 4 op
- 2 viikkoa – 1 kuukausi, sisältäen myös muita tehtäviä 2 op
- 1 viikko, sisältäen myös muita tehtäviä (ystävyyskoulutoiminta, koulun projektit) 2 op

b) Tunnustaminen osaksi oppiaineiden opintoja

Ne vaihto-opiskelun aikana suoritettujen opintojen, jotka liittyvät suoraan eri oppiaineisiin, voidaan tunnustaa osaksi kyseisten oppiaineiden opintoja rehtorin antamien ohjeiden mukaan.

Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tällainen on esimerkiksi todistus, josta käy ilmi vaihto-opiskelujakson aikana suoritettujen opintojen sekä niiden arviointi. Lisäksi lukio voi edellyttää kuvausta suoritetuista opinnoista. Tunnustamista varten lukio voi myös pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Lukion tulee varmistaa, että vaihto-opiskelussa suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Todistus suoritetuista opinnoista toimitetaan ensin rehtorille, joka arvioi vaihto-opiskeluajan opintojen kokonaistilanteen. Rehtori voi pyytää aineenopettajaa arvioimaan, voidaanko osaaminen tunnustaa ja vaatiiko se lisänäyttöä.

Aktiivinen kansalaisuus -opinnot

Aktiivinen kansalaisuus -opinnot ovat Turun kaupungin lukioiden opintojaksoja, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Opintojaksoilla myös opiskelijan laaja-alaiset taidot vahvistuvat.

Yhteiskunnallista käytännön aktiivisuutta voi osoittaa osallistumalla esimerkiksi erilaisten järjestöjen toimintaan. Toiminnasta tulee toimittaa allekirjoitettu todistus, josta käy ilmi sisältö/tehtävät ja toimintaan käytetty tuntimäärä.

Toiminnan tulee olla luonteeltaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa.

Aktiivinen kansalaisuus -opinnot voivat olla

- a) työelämään valmentavia opintoja ja/tai
- b) leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutuksia.

a) Työelämään valmentavat opinnot (enintään 6 op) (AKA01)

Työelämään liittyvät kortit, passit ja koulutukset

Tietyt työelämään liittyvät kortit, passit ja koulutukset voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Esimerkkejä tavallisimmista passi- ja korttikoulutuksista:

Ajokortti 1 op (ei mopokortti)

Hygieniapassi 1 op

Anniskelupassi 1 op

Ensiapu 1 1 op (voimassa oleva)

Ensiapu 2 1 op (voimassa oleva)

Ensiapu 3 1 op (voimassa oleva)

Tulityökortti 1 op

Työturvallisuuskortti 1 op

4H-lastenhoitokurssit 1 op

Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitokurssi 2 op

Järjestyksenvalvojakortti 2 op

Saaristolaivuritutkinto 2 op

Rannikkolaivuritutkinto 2 op

Lentolupakirja 2 op

Vartijakoulutus 2 op

Vartijan peruskoulutus 6 op

b) Leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutukset (enintään 6 op) (AKA02)

Vapaaehtoistoimintaan liittyviä ohjaus- ja valmennuskoulutuksia sekä ohjaus- ja valmennustoimintaa voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Näitä voivat olla esimerkiksi leiri- ja kerhonoahjaajakoulutukset, valmentajana tai erotuomarina toimiminen, vapaaehtoistyö tai säännöllinen toimiminen järjestötyössä.

Esimerkkejä koulutuksista:

Partion Ryhmänohjaajakoulutus, ROK (3 op)

Partion Partiojohtajaperuskoulutus, PJPK (3 op)

Prometheus-leirin apuohjaajakoulutukset ja apuohjaajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op

Isoskoulutus ja isosena toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op

Euroopan nuorten parlamentissa (EYP) toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op

Eri lajien valmentajakoulutukset ja valmentajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op

Maanpuolustuskoulutus MPK, Intti tutuksi nuorille 2 op

Yläkoulun tukioppilaana toimimisesta ei myönnetä lukiossa opintopisteitä.

Muut opinnot

Muut opinnot voivat olla

- a) taiteiden opintoja,*
- b) tiede- ja taidekilpailuja ja/tai*
- c) urheiluopintoja.*

a) Taiteiden opinnot

Taiteissa hankittua osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa vastaavan lukion oppiaineen opintoihin Turun kaupungin lukioden opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti (LOPS2021). Osaamisen tunnustamista varten opiskelijan tulee toimittaa todistus opintojen sisällöstä ja tuntimääristä.

Esimerkiksi taiteen perusopetuksessa suoritetusta laajan oppimäärän perusopintojen kokonaisuudesta voidaan antaa 4 opintopistettä soveltuvan oppiaineen projektiopintoihin tai muihin vapaasti valittaviin opintoihin. Tämä on tavallisin suoritus esim. musiikki- ja kuvataidekouluissa. Opiskelija on saattanut suorittaa vain osan perusopintojen kokonaisuudesta, jolloin hyväksiluku tehdään soveltuvien osien.

Huom! Jos lukiolla on taiteen erityistehtävä, päättää lukio itse toimintamalleistaan taiteen osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta.

Taidekasvatuksen kenttä on moninainen ja kaikki taidekasvatusta tarjoavat tahot eivät seuraa OPH:n opetussuunnitelmaa. Tällöin hyväksiluvussa noudatetaan rehtorin ja aineenopettajan harkintaa.

Lisätietoa taiteen perusopinnoista:

Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolista ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua taidekasvatusta. Taiteen perusopetusta annetaan musiikkioppilaitoksissa, kuvataidekouluissa, tanssioppilaitoksissa, käsityökouluissa ja muissa oppilaitoksissa. Järjestämisluvan saaneiden oppilaitosten opetus noudattaa opetussuunnitelmaa, joka perustuu OPH:n taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Opetussuunnitelmissa määritellään opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt, ja ne voivat sisältää erilaajuisia oppimääriä.

Taiteen perusopetuksen oppimäärät ovat yleinen oppimäärä ja laaja oppimäärä. Laaja oppimäärä sisältää 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen laajuus 500 tuntia. Yleinen oppimäärä on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen laajuus on 200 tuntia. Oppimäärien tavoitteet eroavat toisistaan.

Sekä yleisen että laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet on vahvistettu arkkitehtuurille, kuvataiteelle, käsityölle, mediataiteille, musiikille, sanataiteelle, sirkustaiteelle, tanssille ja teatteritaiteelle.

b) Tiede- ja taidekilpailut (enintään 6 op)

Opiskelijan osaamista voidaan myös tunnistaa ja tunnustaa kansallisen tai kansainvälisen tiede- tai

kulttuurikilpailujen menestyksen perusteella vastaavan oppiaineineen projektiopintoihin. Hyväksiluku voidaan tehdä esimerkiksi kansainvälisten olympialaisten valmennukseen pääsystä ja suorittamisesta. Hyväksiluvussa noudatetaan rehtorin ja aineenopettajan harkintaa.

c) Urheilu (enintään 6 op)

Jos opiskelija lukioaikanaan osallistuu säännöllisesti urheiluseuran ohjattuun valmennukseen, voidaan saavutettu osaaminen tunnustaa ja tunnistaa osaksi hänen lukio-opintojaan. Opiskelijalle

voidaan tunnustaa enintään 6 opintopistettä lukiotutkintoon. Opintosuoritukset tunnustetaan osaksi liikunnan projektiopintojaksoa tai muuta liikunnan lukiokohtaista opintojaksoa. Osaamisen tunnustamista varten opiskelija toimittaa lukukauden lopuksi valmentajansa allekirjoittaman todistuksen, josta käy ilmi valmennustaso sekä harjoittelun määrä viikossa.

Huom! Jos lukiolla on urheilun erityistehtävä, päättää lukio itse toimintamalleistaan kilpailemiseen ja valmennukseen liittyvän osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta.

Puolalanmäen lukiossa koulun ulkopuolella musiikkioppilaitoksessa saatu instrumenttiopetus luetaan hyväksi opiskellun tuntimäärän mukaan, kuitenkin enintään kaksi opintopistettä vuodessa. Koulun ulkopuolinen kuoro- ja orkesteritoiminta voidaan lukea hyväksi vain poikkeustapauksessa. Opiskelija toimittaa todistuksen muualla tehdyistä opinnoista ja suorituksista lukion musiikin opettajalle. Suoritusten on oltava lukioaikaisia. Hyväksiluku arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muiden kuin musiikin opintojen hyväksilukemisesta päättää rehtori.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Turun lukiokoulutuksessa jokainen lukio merkitsee omaan opetussuunnitelmaansa opintojaksoihin sisältyvät laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ja sen, miten ne arvioidaan.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemissa pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään

paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia	joista voi olla hylättyjä opintoja
pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja,	enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Turun lukiokoulutuksessa opiskelija voi korottaa aineen koko oppimäärän arvosanaansa erillisessä korotustilaisuudessa. Tämä korotus on tehtävä viimeistään 1.5./1.11.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisu mahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisääjän myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä

5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta
6. oikeutta saada erityisopetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §, muutettu lailla 801/2024)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 §, muutettu lailla 165/2022)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielillä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi

- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

Yhteiset toimintatavat kaikille Turun kaupungin lukioille:

Lukiokoulutuksessa on yhtenäinen merkitsemistapa itsenäisille suorituksille, kesken olevalle opintojaksolle, keskeytetylle opintojaksolle, periodin yli jatkuvalle opintojaksolle sekä pois luetuille opintojaksoille (erityislukioiden opiskelijat).

Kesken oleva opintojakso

Mikäli opiskelijalla opintojakson lopussa puuttuu osasuorituksia, hänen tulee pääsääntöisesti täydentää suorituksensa, esimerkiksi puuttuva suullinen tai kirjallinen näyttö, periodin uusintatilaisuuteen mennessä tai viimeistään seuraavan periodin loppuun mennessä. Todistukseen merkitään **T (täydennettävä)**.

Keskeytetty opintojakso

Jos opiskelija ei osallistu oppitunneille ja opettaja ei pysty arvioimaan hänen osaamistaan opintojakson lopussa puuttuvien tehtävien takia, hänen katsotaan keskeyttäneen opintojakson.

Opettaja ottaa yhteyttä opiskelijaan poissaolojen takia, ennen kuin hän merkitsee opintojakson keskeytetyksi. Todistukseen merkitään **K (keskeytetty)** jo kesken opintojakson.

Hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä

Turun lukioissa opiskelijalla on kaksi mahdollisuutta tehdä opintojaksoon liittyvä koesuoritus. Ensimmäinen on periodin aikana oppitunnilla/päätösviikolla ja toinen on uusintatilaisuudessa. Jos opiskelija on ilman hyväksyttyä syytä poissa ensimmäisestä kerrasta, hänelle jää vain yksi mahdollisuus tehdä koesuoritus.

Turun lukioissa järjestetään uusintatilaisuus vähintään kerran periodissa. Hyväksyttyä ja/tai hylättyä arvosanaa voi korottaa uusintatilaisuudessa kerran ja korkeintaan vuoden sisällä sen saamisesta.

Uusintatilaisuudessa voi suorittaa korkeintaan kaksi koetta.

Samat periaatteet koskevat myös itsenäisesti opiskeltua opintojaksoa.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

#LOPS2021

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittämissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojään ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaine ja tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

Osaamisen arviointi

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaine ja tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Monipuolinen suomen kieli, 4 op (ÄI01-ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa luetaan kaunokirjallinen teos ja tietokirja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kieli-identiteettiään, vahvistaa viestintärohkeuttaan sekä syventää viestintäkuvaansa ja käsitystään kielestä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan, yhteistyökykyään ja sosiaalisia taitojaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Opintojaksossa arvioidaan vuorovaikutusosaamista (laaja-alainen) ryhmäviestintäharjoitusten avulla.

Monimuotoinen kirjallisuus, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan kaksi teosta, esimerkiksi runoteos ja näytelmä/novellikokoelma.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan, tuntee kaunokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja sekä ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta. Kirjallisuuden lukemisen kautta hänen tunne- ja empatiataitonsa kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää kirjallisuuden elämyksellisyyden ja kokemuksellisuuden ulottuvuudet ja tätä kautta kehittää myös omaa identiteettiään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija yhdistelee kauno- ja tietokirjallisuuteen tutustumisen kautta asioita ja merkityksiä uudella tavalla. Opiskelijan monilukutaito kehittyy monipuolisten ja multimodaalisten kirjallisuustehtävien parissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijan monilukutaitoa arvioidaan lukutaitotehtävien yhteydessä (monitieteinen ja luova osaaminen).

Omaäänisyyden voima, 2 op (ÄI06-ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkautuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohketta ja ymmärrystä esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi teos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää omaäänisyyttään kirjoittamisen ja puhumisen keinoin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittyy puheenvuoron rakentamisen ja esittämisen taidoissaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa ja osaa hyödyntää omia vahvuuksiaan niin kirjoittamisessa kuin puhumisessakin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa korostetaan erityisesti omaäänisyyttä kirjoitus- ja puhetaidon tehtävissä, ja laaja-alaisen osaamisen alueet (hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen) arvioidaan samassa yhteydessä.

Tekstien valta, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi vaikuttamaan pyrkivä teos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija oppii ymmärtämään, miten yhteiskunnassa pyritään vaikuttamaan ja miten hän itse voi vaikuttaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee mielipiteensä perustelemista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää monilukutaitojaan ja tiedostaa lähdekritiikin välttämättömyyden digiajassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Kurssin arvioinnissa painotetaan erityisesti kriittistä lukutaitoa sekä media- ja monilukutaitoa (laaja-alaisista yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen).

Kirjallisuuden kontekstit, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan sekä kotimainen että ulkomainen klassikkoteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu suomalaisen ja länsimaisen kaunokirjallisuuden historiaan ja tätä kautta ymmärtää paremmin kulttuurista moninaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa kaunokirjallisuuden kontekstien laajan merkityksen tulkinnan kannalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa korostuu erityisesti teosten kulttuurisen ja globaalin kontekstin ymmärtäminen (yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen).

Vuorovaikutustaito, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot
- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä ryhmäkeskusteluihin että yksilöpuheihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa korostuu viestintärohkeus ja kehittyminen viestijänä. Opintojakso keskittyy vuorovaikutusosaamisen arviointiin (laaja-alainen).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Abin lukutaito, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu erilaisten tekstien analyysi- ja tulkintataidoissaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa analysoida ja soveltaa vastauksissaan tekstien monipuolisia konteksteja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen ja tekstien analysoinnin tietoja ja taitoja. Kontekstien huomioon ottaminen tulkinnassa on keskeistä arvioinnissa (globaali- ja kulttuuriosaaminen).

Abin kirjoitustaito, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Monitieteinen ja luova osaaminen**

Opiskelija kertoo tekstin omaäänisyyden, aineistojen lukutaidon ja niiden hyödyntämisen sekä lähdekriittisyyden taitojaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti kirjoittamisen ja lukemisen taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Laajojen kirjoitustaitotehtävien yhteydessä arvioidaan myös laaja-alaisista monitieteinen ja luova osaaminen, koska opiskelija osoittaa teksteissään omaäänisyyttään sekä luovaa asioiden ja tietojen yhdistelytaitoaan.

Kieli ja tyyli kuntoon, 2 op (ÄI12)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa oikeakielisyyteen ja tyyliin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana käydään läpi kielenhuollon keskeisiä käytänteitä sekä tekstin sujuvuuden, rakentumisen ja tyylin perusasioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Opiskelijan kielitietoisuuden vahvistaminen tukee opiskelijan identiteetin ja ilmaisurohkeuden kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjaantuu viestimään rakentavasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti oikeakielisyyden ja tyylin eri osa-alueita. Numeroarviointi.

Median maailma, 2 op (ÄI13)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua laajasti mediaympäristöön ja erilaisiin mediateksteihin sekä kannustaa tarkkailemaan mediaa tutkivasti ja kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman mediakäytön havainnointi
- erilaisten mediatekstien analysointi

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tiedostuu median kentästä ja sen vaikuttamispyrkimyksistä. Analysoitavat tekstit ovat ajankohtaisia ja mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan lähdekriittisyystaidot kehittyvät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, mediatekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itsearviointia. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Kirjallisuutta ja kulttuuria, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kirjallisuus- ja kulttuurituntemuksen lisääminen.
- Lukemiseen kannustaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa luetaan ja tulkitaan kirjallisuutta keskustellen ja kirjoittaen (lukupiiri ja luova kirjoittaminen). Opintojaksossa käydään katsomassa teatteria, elokuvia ym. mahdollisuuksien mukaan. Opintojakson sisältö täsmentyy ryhmän toiveiden mukaisesti. Opintojaksoa voi suorittaa koko lukion ajan. Suoritusmerkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaine ja tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisölle.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivaroa
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta

- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään eri tekstilajeja ja tekstikokonaisuuden rakentumista. Tekstejä luokitellaan ja tuotetaan. Kirjoitetaan aineistokirjoitelma. Kieliopissa keskitytään verbeihin.

Kieli- ja tekstitietoisuus sekä Vuorovaikutus 1, 2 op (S202-S203)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarojaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekuultuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Opintojaksossa arvioidaan vuorovaikutusosaamista (laaja-alainen) ryhmäviestintäharjoitusten avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkastelun kohteina ovat kieli ja vuorovaikutus. Opintojakson aikana luetaan romaani tai tietokirja. Keskeisiä sisältöjä opintojaksolla ovat monilukutaito, eri kielimuodot, verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä sekä lauseoppi.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijan monilukutaitoa arvioidaan lukutaitotehtävien yhteydessä (monitieteinen ja luova osaaminen).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuden keskeisiin lajeihin, kielikuviin ja kertomuksellisuuteen. Opintojakson aikana luetaan ja analysoidaan novelleja, runoja ja yksi kirja. Kieliopissa tarkastellaan yksinäislauseita, yhdyslauseita ja pilkun käyttöä.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Kurssin arvioinnissa painotetaan erityisesti kriittistä lukutaitoa sekä media- ja monilukutaitoa (laaja-alaisista yhteiskunnallinen osaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään vaikuttamisen kielellisiä keinoja, sananvapautta ja mediakritiikkiä, ja analysoidaan tekstejä näiden kautta. Kieliopissa keskitytään geneerisiin lauseisiin ja modaalisiin ilmauksiin. Opintojaksossa luetaan yksi kirja.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa korostuu erityisesti teosten kulttuurisen ja globaalin kontekstin ymmärtäminen (yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään Suomen kirjallisuuden vaiheita osana maailmankirjallisuutta. Tekstejä tarkastellaan erityisesti historiallisessa ja kulttuurisessa kontekstissa. Opintojaksolla luetaan yksi kaunokirjallinen teos.

Kirjoittaminen 1 & Vuorovaikutus 2, 2 op (S206-S207)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkettaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa

- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti lukemisen, kirjoittamisen, tekstien analysoinnin ja vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa korostetaan erityisesti omaäänisyyttä kirjoitus- ja puhetaidon tehtävissä, ja laaja-alaisen osaamisen alueet (hyvinvointiosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen) arvioidaan samassa yhteydessä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään kirjoitusprosessin eri vaiheita ja syvennetään kirjallisen ja suullisen ilmaisun taitoja. Paneudutaan tekstin sidosteisuuteen ja asiatyylille ominaisiin kielellisiin rakenteisiin. Vankistetaan esiintymisen taitoja.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista

- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan ja vahvistetaan esiintymis- ja viestintätaitoja. Monipuolistetaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitoja. Paneudutaan kielen rekistereihin ja erilaisten tilanteiden edellyttämään kielenkäyttöön. Opiskelija voi suorittaa puheviestinnän päättökokeen eli Puhvi-kokeen.

Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä
- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan aineistopohjaisten laajojen tekstien sekä omaäänisten tekstien tuottamista. Paneudutaan luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön. Luetaan ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja. Opintojakso valmentaa S2-ylioppilaskokeeseen.

Lukutaitojen syventäminen, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinassa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien tulkintaa. Paneudutaan analyysin rakentamiseen sekä asianmukaiseen käsitteiden käyttöön. Luetaan runokokoelma tai näytelmäteksti. Opintojakso valmentaa S2-ylioppilaskokeeseen.

7.2. Ruotsi (TKRU)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia,

ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työskentely vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja

ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täytyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Ruotsin kielen opiskelu- ja vuorovaikutustaidot, 4 op (RUA01-RUA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyudesta*
- *soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- *opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään*
- *minäpystyvyyttä tuetaan*

Vuorovaikutusosaaminen

- *empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen huomioiminen*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen: rohkeus käyttää itse kieltä, rohkaista muita käyttämään kieltä ja myönteinen suhtautuminen muihin tunti-ilanteissa.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA01 Ruotsin kielen opiskelu- ja vuorovaikutustaidot

Opintojakson sisältönä on vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta. Lisäksi asetetaan tavoitteet lukion A-ruotsin opiskelulle ja laaditaan oma kieliprofiili.

Tutustutaan toisiin, vaihdetaan arkitietoa ja vahvistetaan vuorovaikutusosaamista keskustellen.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet monitieteinen ja luova osaaminen, jotka ovat mukana opintojakson tekstien, kuuntelujen ja kirjoitelmien aihepiireissä.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA2 Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Tavoitteena on syventää kulttuurista ymmärrystä tarkastelemalla suomenruotsalaisia, ruotsalaisia sekä muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä sekä yksilön ja yhteisön arvojen moninaisuutta. Sisältönä luova toiminta, pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt, mediat, kulttuuri ja taide. Opiskelija pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä. Laaja-alaisista opinnoista painottuu monitieteinen ja luova osaaminen.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA03 Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi, kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida sekä suullisesti että kirjallisesti. Hän osaa hyödyntää eri tietolähteitä ja tuottaa erilaisia tekstejä.

Laaja-alainen osaaminen: opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA04 Kestävä tulevaisuus ja tiede

Opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja. Käsiteltäviä aiheita ovat mm. erilaiset tiedon- ja tieteenalat, tulevaisuudenvisiot, uudet keksinnöt.

Tieteellisyys ja luovuus haastaa myös kielelliseen osaamiseen.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA05 Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työnteekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa. Hän kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin ja tukevat yhteiskunnallista osaamista.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA6 Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Opiskelija hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan ja osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin. Hän kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat laaja-alaisen osaamisen keskiössä.

Numeroarviointi

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa
- dialogisuus

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan Opetushallituksen erillisellä suullisen kielitaidon kokeella. Lisäksi kurssiarvio jatkuvan näytön ja kurssin aikaisten viestinnällisten tehtävien perusteella. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA7/RUB05 Viesti ja vaikuta puhuen

Opintojakson tavoitteena on vankentaa puhumisen sujuvuutta, tuottaa valmistelua edellyttäviä suullisia esityksiä ja tiedostaa suullisen osaamisensa tasonsa ja saada tästä palautetta. Puheen ymmärtäminen on olennainen osa diskurssia; ymmärtämistä harjoitellaan eri tavoin.

Laaja-alaisista opinnoista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ei itsenäistä suoritusta. Opetushallituksen koe.

A-ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita
- Harjoitellaan kirjoittamista

- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä
- Tehdään Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen eri tiedekuntien ruotsin valmentavien kurssien tehtäviä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Erillistodistus yliopistokurssista.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUA8 Ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Opintojaksolla valmistaudutaan ruotsin ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla tekstin- ja kuullunymmärtämistä, kertaamalla kielioppia ja sanastoa sekä kirjoittamalla erilaisia tuotoksia. Ruotsinkielisen kirjan lukeminen tai teatterikäynti vahvistaa kielen hallintaa.

Lisäksi Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen harjoituksia. Opintojaksosta annetaan erillinen todistus, joka kuittaa Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen pitämän ruotsin valmentavan kurssin.

Suoritusmerkintä.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli arjessa, 4 op (RUB11-RUB12)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehittää vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja. Rohkaistuu käyttämään ruotsin kielen taitojaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määriteltyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet hyvinvointi ja vuorovaikutus: rohkeus käyttää kieltä, rohkaista toista käyttämään kieltä ja toisen huomioonottaminen yleisesti tunteilanteissa.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB01 Opiskelutaidot ja kieli arjessa

Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan, minäpystyvyyttään. Hän rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää. Samalla hän syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista. Tavoitteena on osata kertoa

ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen

Laaja-alaisista opintojen osa-alueista painottuvat **vuorovaikutus- ja hyvinvointiosaaminen**.

Kulttuuri ja media, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehdytään ruotsinkieliseen paikalliseen, kansalliseen ja pohjoismaiseen kulttuuriperintöön, joka liittyy oppimateriaalin sisältämiin aihepiireihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotettu laaja-alainen osaamisalue arvioidaan osoitetun kiinnostuksen ja motivaation avulla.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB02 Kulttuuri ja media

*Tavoitteena on, että opiskelija tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä. Hän hyödyntää ja tietää ruotsinkielisiä medioita. Laaja-alaisista opinnoista painottuu **monitieteinen ja luova osaaminen**.*

Ei itsenäistä suoritusta.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssiin kuuluvat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ja toisaalta suvaitsevaisuuden lisääminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB03 Ympäristömme

Tavoitteena on, että opiskelija osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia. Lisäksi harjoitellaan lyhyen tekstin tuottamista. Keskeisinä aihepiireinä ovat kulttuurinen moninaisuus, erilaiset elinympäristöt ja ajankohtaiset aiheet.

Laaja-alaisista aihekokonaisuuksista ympäristöosaaminen sopivat täysin opintojakson teemaan.

eettisyys

ja

Itsenäisestä suorituksesta sovittava opettajan kanssa.

Opiskelu ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB04 Opiskelu ja työelämä

Opintojakson aikana opiskelija rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa. Hän kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen. Perehdytään opiskeluun, työelämään ja eri ammatteihin yhteiskunnan ja nuoren näkökulmasta.

Laaja-alaisista kokonaisuuksista painottuu **yhteiskunnallinen osaaminen**.

Itsenäisestä opiskelusta sovittava opettajan kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen käyttö erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan Opetushallituksen erillisellä suullisen kielitaidon kokeella. Lisäksi kurssiarvio jatkuvan näytön ja kurssin aikaisten viestinnällisten tehtävien perusteella. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB05 / RUA7 Viesti ja vaikuta puhuen

Opintojakson tavoitteena on vankentaa puhumisen sujuvuutta, tuottaa valmistelua edellyttäviä suullisia esityksiä ja tiedostaa suullisen osaamisensa tasonsa ja saada tästä palautetta. Puheen ymmärtäminen on olennainen osa diskurssia; ymmärtämistä harjoitellaan eri tavoin.

Laaja-alaisista opinnoista korostuu vuorovaikutusosaaminen. Ei itsenäistä suoritusta. Opetushallituksen koe.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssiin kuuluvat globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ja toisaalta suvaitsevaisuuden lisääminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB06 Kestävä elämäntapa

Opintojakson aiheena on kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta. Tähän liittyy erityisesti

eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat tietysti laaja-alaisen osaamisen keskiössä.

Numeroarvostelu.

B-ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita
- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä
- Tehdään Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen eri tiedekuntien ruotsin valmentavien kurssien tehtäviä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Erillistodistus yliopistokurssista.

Opintojakson vapaa kuvaus

RUB07 Ruotsin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Opintojaksolla valmistaudutaan ruotsin ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla tekstin- ja kuullunymmärtämistä, kertaamalla kielioppia ja sanastoa sekä kirjoittamalla erilaisia tuotoksia. Ruotsinkielisen kirjan lukeminen tai teatterikäynti vahvistaa kielen hallintaa.

Lisäksi Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen harjoituksia. Opintojaksosta annetaan erillinen todistus, joka kuittaa Turun yliopiston kieli- ja viestintäkeskuksen pitämän ruotsin valmentavan kurssin.

Suoritusmerkintä.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaine ja tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa

ylipäättään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielen ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltäviä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sociolinguistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistavat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestävämmät kulutustottumukset, ovat yksilön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan

asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkiksi äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Oppiaine ja tehtävä

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA01-ENA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyyden voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin

- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin ja kielitietoisuuden kehittymistä sekä vahvistetaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostetaan englannin kielen roolia globaalina kielenä sekä vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asenteen kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijan opiskelu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät, ja tämä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista keskitytään vuorovaikutustaitojen arvioimiseen itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi ohjattua pienryhmäkeskustelua.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelijan vieraiden kielten opiskelutaidot kehittyvät ja hänen kieli-identiteettinsä rakentuu. Lisäksi opiskelijan vuorovaikutus- ja viestintätaidot syvenevät. Opiskelija aloittaa henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimisen. Opintojaksossa tarkastellaan englannin asemaa globaalina kielenä sekä sen merkitystä kansainvälisessä yhteistyössä.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova toiminta, ja siinä tarkastellaan kulttuurin ja taiteen merkitystä yksilölle ja yhteisölle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja vahvistaa hänen englanninkielisen maailman kulttuuriperinnön tuntemusta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen luovaa osaamista arvioidaan opintojaksossa tehtävän kirjallisen tai suullisen tuotoksen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, joita ne välittävät. Opiskelijan kulttuurinen ymmärrys kasvaa. Opiskelija kehittää kykyään ilmaista itseään luovasti. Hän vahvistaa taitoaan tehdä omia tulkintoja ja analysoida aihepiiriin ilmiöitä.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, antaen valmiuksia vaikuttaa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan esimerkiksi itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija saa työkaluja kansalaisyhteiskunnassa vaikuttamiseen. Opintojaksossa kehitetään kriittistä lukutaitoa sekä kartutetaan tiedonhankintataitoja. Opiskelijan taito ilmaista ja arvioida mielipiteitä kehitty. Hänen kykynsä arvioida tietoa ja argumentoida sen pohjalta kasvaa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot

- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan ajattelu- ja analysointitaidot kehittyvät. Sen aikana vahvistetaan opiskelijan motivaatiota ja kykyä kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia ratkaisuja. Opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan esimerkiksi itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelijan ajattelu- ja analysointitaidot kehittyvät. Sen aikana tutustutaan opiskelijoita kiinnostaviin tieteenaloihin ja englantiin tieteen kielenä. Opintojaksossa pohditaan tieteen tarjoamia mahdollisuuksia rakentaa kestävää tulevaisuutta ja ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työnteekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistävän, työelämäänsä astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Yhteiskunnallinen osaaminen**

Opintojaksossa opiskelijan työelämävalmiudet kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja käyttämään niitä identiteettinsä rakentamiseen. Hänen sinnikkyytensä muutosten ja yllätysten maailmassa vahvistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan esimerkiksi itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opiskelija käyttää englannin kieltä opiskeluun ja työntekoon liittyvässä vuorovaikutuksessa, myös muodollisemmissa tilanteissa. Sen aikana pohditaan jatko-opintoja urasuunnitelmia sekä arjen ja talouden hallintaa. Opintojaksossa täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)**Opintojakson moduulit**

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa haetaan ja tuotetaan tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristökysymyksistä. Kehitetään kykyä toimia vastuuntuntoisesti ja rakentavasti yhteiseksi hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan esimerkiksi itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään globaaleja ympäristökysymyksiä, esimerkiksi ilmastonmuutosta. Sen aikana pohditaan luonnon monimuotoisuuden arvostamista ja kestäväää elämäntapaa opiskelijan omassa elinpiirissä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojaksossa harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä vuorovaikutustilanteissa. Pari- ja ryhmätyöskentelyt kehittävät tunne- ja empatiataitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta suullisen kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet arvioidaan esimerkiksi itse- ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään suullista kielitaitoa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Sen aikana kerrataan ja laajennetaan aikaisempien aihepiirien sanastoa. Pohditaan erilaisten taustojen vaikutusta puhetilanteissa sekä tutustutaan englannin kielen eri variantteihin.

Englannin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (ENA09)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita
- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä jatkuva näyttö.

Kokeena on preliminääri.

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

Opintojaksossa on numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kerrataan ja syvennetään sanastoa ja kielioppirakenteita. Sen lisäksi harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä kirjoittamista. Sähköinen oppimateriaali ja aikaisemmat YO-kokeet tutustuttavat erilaisiin tehtävätyyppeihin.

Kokeena on preliminääri.

7.3.2. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (RAA1)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja ranskan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (RAA01-RAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana

- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostetaan ranskan kielen roolia maailmankielenä sekä vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asenteen kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijan opiskelu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät, ja tämä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista. Opiskelijaa ohjataan vähitellen lukiomaiseen kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Pyritään kehittämään opiskelijan kieli-identiteettiä sekä vahvistamaan niin ryhmän kuin yksittäisen opiskelijankin hyvinvointiosaamista. Lisäksi opiskelijaa ohjataan käyttämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin ja kielitietoisuuden kehittymistä sekä vahvistetaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluissa opiskelija osallistuu keskusteluun eri puheenvuoroja kuunnellen ja arvioiden sekä omaa puhujanrooliaan muokaten. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa. Toista keskustelijaa kuuntelemalla kielenkäyttäjää pystyy arvioimaan omaa osaamistaan ja sovittamaan kielenkäyttönsä tilannekohtaisesti. Keskusteluissa huomioidaan myös kohdekielen kulttuurin erityispiirteet vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueita ja pohditaan kielitaidon merkitystä. Jakson aikana täydennetään opiskelijan kieliprofiilia ja harjoitellaan opiskelustrategioita kohdekielen näkökulmasta. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin sekä arjen kansainvälisyyteen. Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Jatketaan opiskelijan kielitietoisuuden kehittämistä sekä vahvistetaan edelleen opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja vahvistaa hänen ranskankielisen maailman kulttuuriperinnön tuntemusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova toiminta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana luovaa osaamista ja vuorovaikutusosaamista kehitetään monin tavoin, esimerkiksi pienten suullisten esitysten avulla. Arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, joita ne välittävät. Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Hän vahvistaa taitoaan tehdä omia tulkintoja ja analysoida aihepiiriin ilmiöitä, kohdekielisiä medioita sekä luovaa toimintaa. Numeroarviointi.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, antaen valmiuksia vaikuttaa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opiskelijat oppivat muodostamaan mielipiteitä ajankohtaisista asioista ja harjoittelevat argumentointia pari- ja ryhmäkeskusteluissa. Keskusteluissa vertaillaan Suomen ja ranskankielisen maailman välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Laaja-alaista osaamista arvioidaan vertaisarvioinnin keinoin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Jakson aikana opiskelija kehittää kriittistä lukutaitoa ja oppii ilmaisemaan omia mielipiteitä argumentoiden.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan ajattelu- ja analysointitaidot kehittyvät. Sen aikana vahvistetaan opiskelijan motivaatiota ja kykyä kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia ratkaisuja. Opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Opintojakson aikana opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä turvallisessa ympäristössä. Tavoitteena on pystyä ilmaisemaan näkemyksiä kestävästä tulevaisuudesta oman kielitaidon ja oman arjen pohjalta. Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja. Opiskelija harjaantuu jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista opiskelijoiden kiinnostuksen pohjalta. Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan työelämävalmiudet kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja käyttämään niitä identiteettinsä rakentamiseen. Hänen sinnikkyytensä muutosten ja yllätysten maailmassa vahvistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Kieli on tärkeä osa opiskelu- ja työelämätaitoja. Globalisoituneessa maailmassa kielitaito on keskeinen väline jokapäiväisessä työskentelyssä. Opintojakson aikana työelämätaitoja voidaan harjoitella erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja mahdollisesti laatia oma CV. Opintojaksossa pohditaan jatko-opiskelumahdollisuuksia ranskankielisissä maissa. Laaja-alaista osaamista arvioidaan pääosin itse- ja vertaisarvioinnin keinoin, mutta myös suullinen koe on mahdollinen.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä. Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa haetaan tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja käsitellään globaaleja ympäristökysymyksiä. Kehitetään opiskelijan kykyä toimia vastuuntuntoisesti ja rakentavasti yhteiseksi hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana vahvistetaan kulttuuriperintöjen tuntemista ja etsitään erilaisia näkökulmia globaalien ympäristökysymysten tarkasteluun. Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmäkeskusteluissa. Suullinen koe on mahdollinen.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Jatketaan oppimäärän aiempien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät edelleen suullisissa vuorovaikutustilanteissa. Pari- ja ryhmätyöskentely edistävät tunne- ja empatiataitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla. Kurssin päättökoe on suullinen koe.

Opiskelijan sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät monipuolisten suullisten harjoitusten aikana ja niitä arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kieltä oman kielitaitonsa pohjalta. Myös kurssin päättökokeessa arvioidaan yhteistyökykyä ja vuorovaikutusta.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan aiemmillä kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Suullinen koe, numeroarviointi.

Ranskan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (RAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ranskan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita

- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

Delf-tutkintoon valmistautuminen, 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kansainväliseen Delf-tutkintoon valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuullun- ja tekstinymmärtämisen harjoittelu
- Kirjoitustehtävien harjoittelu
- Kokeen suulliseen osuuteen valmistautuminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Jatkuva arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä. Kurssin tavoitteena on suoriutua kansainvälisestä Delf-kokeesta opiskelijan valitsemalla tasolla eurooppalaisen taitotasoaasteikon mukaisesti.

Suoritusmerkintä.

7.3.3. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA1)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja saksan kieli globaalissa maailmassa, 4 op (SAA01-SAA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyyden voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätäylyt erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostetaan saksan kielen roolia maailmankielenä sekä vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asenteen kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijan opiskelu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät, ja tämä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin ja kielitietoisuuden kehittymistä sekä vahvistetaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluissa opiskelija osallistuu keskusteluun eri puheenvuoroja kuunnellen ja arvioiden sekä omaa puhujanrooliaan muokaten. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa. Toista keskustelijaa kuuntelemalla kielenkäyttäjät pystyy arvioimaan omaa osaamistaan ja sovittamaan kielenkäyttönsä tilannekohtaisesti. Keskusteluissa huomioidaan myös kohdekielen kulttuurin erityispiirteet vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueita ja pohditaan kielitaidon merkitystä. Jakson aikana täydennetään opiskelijan kieliprofiilia ja harjoitellaan opiskelustrategioita kohdekielen näkökulmasta. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpäiiriin sekä arjen kansainvälisyyteen. Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa jatketaan opiskelijan kielitietoisuuden kehittämistä sekä vahvistetaan edelleen opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja vahvistaa hänen saksankielisen maailman kulttuuriperinnön tuntemusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova toiminta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formativisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana luovaa osaamista ja vuorovaikutusosaamista kehitetään monin tavoin, esimerkiksi pienten suullisten esitysten avulla. Arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, joita ne välittävät. Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Hän vahvistaa taitoaan tehdä omia tulkintoja ja analysoida aihepiiriin ilmiöitä, kohdekielisiä medioita sekä luovaa toimintaa. Numeroarviointi.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*

- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, antaen valmiuksia vaikuttaa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana luovaa osaamista ja vuorovaikutusosaamista kehitetään monin tavoin, esimerkiksi pienten suullisten esitysten avulla. Arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Jakson aikana opiskelija kehittää kriittistä lukutaitoa ja oppii ilmaisemaan omia mielipiteitä argumentoiden. Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja

- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan ajattelu- ja analysointitaidot kehittyvät. Sen aikana vahvistetaan opiskelijan motivaatiota ja kykyä kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia ratkaisuja. Opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Opintojakson aikana opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä turvallisessa ympäristössä. Tavoitteena on pystyä ilmaisemaan näkemyksiä kestävästä tulevaisuudesta oman kielitaidon ja oman arjen pohjalta. Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja. Opiskelija harjaantuu jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista opiskelijoiden kiinnostuksen pohjalta. Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan työelämävalmiudet kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja käyttämään niitä identiteettinsä rakentamiseen. Hänen sinnikkyytensä muutosten ja yllätysten maailmassa vahvistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Kieli on tärkeä osa opiskelu- ja työelämätaitoja. Globalisoituneessa maailmassa kielitaito on keskeinen väline jokapäiväisessä työskentelyssä. Opintojakson aikana työelämätaitoja voidaan harjoitella erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja mahdollisesti laatia oma CV. Opintojaksossa pohditaan jatko-opiskelumahdollisuuksia saksankielisissä maissa. Laaja-alaista osaamista arvioidaan pääosin itse- ja vertaisarvioinnin keinoin, mutta myös suullinen koe on mahdollinen.

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä. Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa haetaan tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja käsitellään globaaleja ympäristökysymyksiä. Kehitetään kykyä toimia vastuuntuntoisesti ja rakentavasti yhteiseksi hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Jatketaan oppimäärän aiempien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät suullisissa vuorovaikutustilanteissa edelleen. Pari- ja ryhmätyöskentely edistävät tunne- ja empatiataitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla. Kurssin päättökoe on suullinen koe.

Opiskelijan sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät monipuolisten suullisten harjoitusten aikana ja niitä arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kieltä oman kielitaitonsa pohjalta. Myös kurssin päättökokeessa arvioidaan yhteistyökykyä ja vuorovaikutusta.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan aiemmilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Suullinen koe, numeroarviointi.

Saksan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita
- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- DSD II- tutkintoon valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- DSD II-tutkinnon kirjalliseen kokeeseen valmistautumista
- DSD II-tutkinnon suulliseen kokeeseen valmistautumista
- DSD II-tutkinnon luetun- ja kuullunymmärtämiskokeeseen valmistautumista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

7.3.4. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA1)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti ja venäjän kieli globaalissa maailmassa, 4 op (VEA01-VEA02)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäylyt erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostetaan venäjän kielen roolia maailmankielenä sekä vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asenteen kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijan opiskelu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät, ja tämä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin ja kielitietoisuuden kehittymistä sekä vahvistetaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Laaaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluissa opiskelija osallistuu keskusteluun eri puheenvuoroja kuunnellen ja arvioiden sekä omaa puhujanrooliaan muokaten. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa. Toista keskustelijaa kuuntelemalla kielenkäyttäjä pystyy arvioimaan omaa osaamistaan ja sovittamaan kielenkäyttönsä tilannekohtaisesti. Keskusteluissa huomioidaan myös kohdekielen kulttuurin erityispiirteet vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueita ja pohditaan kielitaidon merkitystä. Jakson aikana täydennetään opiskelijan kieliprofiilia ja harjoitellaan opiskelustrategioita kohdekielen näkökulmasta. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin sekä arjen kansainvälisyyteen. Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja vahvistaa hänen saksankielisen maailman kulttuuriperinnön tuntemusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa jatketaan opiskelijan kielitietoisuuden kehittämistä sekä vahvistetaan edelleen opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä tehdä yhteistyötä, sekä kehitetään näiden osana rakentavan viestinnän taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu luova toiminta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana luovaa osaamista ja vuorovaikutusosaamista kehitetään monin tavoin, esimerkiksi pienten suullisten esitysten avulla. Arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, joita ne välittävät. Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Hän vahvistaa taitoaan tehdä omia tulkintoja ja analysoida aihepiiriin ilmiöitä, kohdekielisiä medioita sekä luovaa toimintaa. Numeroarviointi.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista, antaen valmiuksia vaikuttaa turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden puolesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opiskelijat oppivat muodostamaan mielipiteitä ajankohtaisista asioista ja harjoittelevat argumentointia pari- ja ryhmäkeskusteluissa. Keskusteluissa vertaillaan Suomen ja Venäjän välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Laaja-alaista osaamista arvioidaan vertaisarvioinnin keinoin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Jakson aikana opiskelija kehittää kriittistä lukutaitoa ja oppii ilmaisemaan omia mielipiteitä argumentoiden. Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan ajattelu- ja analysointitaidot kehittyvät. Sen aikana vahvistetaan opiskelijan motivaatiota ja kykyä kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia ratkaisuja. Opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Opintojakson aikana opiskelija oppii käyttämään erilaisia lukustrategioita ja oppii lähdekriittisyyttä turvallisessa ympäristössä. Tavoitteena on pystyä ilmaisemaan näkemyksiä kestävästä tulevaisuudesta oman

kielitaidon ja oman arjen pohjalta. Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja. Opiskelija harjaantuu jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista opiskelijoiden kiinnostuksen pohjalta. Numeroarviointi.

Opiskelu, työ ja toimeentulo, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelijan työelämävalmiudet kehittyvät.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja käyttämään niitä identiteettinsä rakentamiseen. Hänen sinnikkyytensä muutosten ja yllätysten maailmassa vahvistuu.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Kieli on tärkeä osa opiskelu- ja työelämätaitoja. Globalisoituneessa maailmassa kielitaito on keskeinen väline jokapäiväisessä työskentelyssä. Opintojakson aikana työelämätaitoja voidaan harjoitella erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja mahdollisesti laatia oma CV. Opintojaksossa pohditaan jatko-opiskelumahdollisuuksia ulkomailla. Laaja-alaista osaamista arvioidaan pääosin itse- ja vertaisarvioinnin keinoin, mutta myös suullinen koe on mahdollinen.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämäntapaan, sekä laajempia talouden ilmiöitä. Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa haetaan tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja käsitellään globaaleja ympäristökysymyksiä. Kehitetään opiskelijan kykyä toimia vastuuntuntoisesti ja rakentavasti yhteiseksi hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojakson aikana vahvistetaan kulttuuriperintöjen tuntemista ja etsitään erilaisia näkökulmia globaaleiden ympäristökysymysten tarkasteluun. Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmäkeskusteluissa. Suullinen koe on mahdollinen.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kohdekieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Jatketaan oppimäärän aiempien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät suullisissa vuorovaikutustilanteissa edelleen. Pari- ja ryhmätyöskentely edistävät tunne- ja empatiataitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla. Kurssin päättökoe on suullinen koe.

Opiskelijan sosiaaliset taidot ja yhteistyökyky kehittyvät monipuolisten suullisten harjoitusten aikana ja niitä arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kieltä oman kielitaitonsa pohjalta. Myös kurssin päättökokeessa arvioidaan yhteistyökykyä ja vuorovaikutusta.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vahvistetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan aiemmillä kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Suullinen koe, numeroarviointi.

Venäjän ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (VEA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita
- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB24)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet*
- kohdekieliset mediat*
- lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myönteisen elämän kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10

Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10

7.3.6. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla laajennetaan vuorovaikutustaitojen harjoittelua arkielämässä eri viestintäkanavia käyttäen. Viestinnän toimivuutta voidaan arvioida monipuolisesti, mm. itse- tai vertaisarviointin keinoin sekä suullisen kokeen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista. Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana itse- ja vertaisarviointin keinoin. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta jakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvasti itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Minäpystyvyyttä kasvatetaan yksinkertaisissa keskusteluissa, joissa opetellaan ilmaisemaan ja perustelemaan omia mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida myös yksinkertaisessa suullisessa kokeessa, jonka aiheena on jakson sisältöön liittyvä arkinen tilanne.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin. Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaihteita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opiskelijoiden pienten suullisten esitysten pohjalta. Esitysten aiheet liittyvät kohdemaiden kulttuuriin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itsearvioinnin keinoin. Opettaja arvioi osaamista jakson aikana kannustaen opiskelijaa aktiiviseen vuorovaikutukseen ja mielipiteiden ilmaisuun kohdekielellä. Kurssin aikana voidaan laatia CV.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmätyöskentelyssä sekä yksinkertaisten kirjoitelmien avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin. Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Numeroarviointi

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteidenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita.

DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- DSD II- tutkintoon valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- DSD II-tutkinnon kirjalliseen kokeeseen valmistautumista

- DSD II-tutkinnon suulliseen kokeeseen valmistautumista
- DSD II-tutkinnon luetun- ja kuullunymmärtämiskokeeseen valmistautumista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa saksan kielen viralliseen kielitutkintoon, Deutsche Sprachdiplom II:een, jonka suorittaminen mahdollistaa opiskelun Saksan, Itävallan tai Sveitsin yliopistoissa ja korkeakouluissa. Kurssi järjestetään hajautetusti ensimmäinen ja toisen jakson aikana. Itse Sprachdiplom suoritetaan marras-joulukuun vaihteessa. Suosittelemme osallistumista kolmannen opiskeluvuoden aikana sekä A- että B-kielen opiskelijoille. Suoritusmerkintä.

7.3.7. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään espanjan kieltä alusta lähtien erilaisissa arjen yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa. ja pyritään kasvattamaan minäpystyvyyttä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijan opiskelu- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät, ja tämä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista. Opiskelijaa ohjataan vähitellen lukiomaiseen kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Pyritään kehittämään opiskelijan kieli-identiteettiä sekä vahvistamaan niin ryhmän kuin yksittäisen opiskelijankin hyvinvointiosaamista. Lisäksi opiskelijaa ohjataan käyttämään tarkoituksenmukaisia kieltenopiskelun apuvälineitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jakson aikana tutustutaan espanjankieliseen maailmaan ja kielelle tyypillisiin arkisiin ilmauksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssilla korostuvat osallistumishalukkuus ja vuorovaikutustaidot. Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointia voidaan tehdä itse- ja vertaisarvionnin keinoin opettajan tukemana. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta harjoitusten aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään kohdekieltä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa, erityisesti matkustus- ja asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Pari- ja ryhmätyöskentelyssä korostuvat empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen elementit. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa ja siten kasvattamaan minäpystyvyyttä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin oppituntien aikana sekä päättökokeessa. Erityisesti painotetaan opiskelijan minäpystyvyyden kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan monipuolisesti pari- ja ryhmätöissä. Opintojakson aiheet liittyvät läheisesti nuoren vapaa-aikaan ja arkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii kertomaan vapaa-ajastaan ja harrastuksistaan. Pariharjoituksissa korostuvat empatiataidot.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat vertailevat Suomen ja espanjankielisten maiden arkea. Etsitään keinoja selvittää yllättävistä tilanteista vieraassa kulttuurissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla laajennetaan vuorovaikutustaitojen harjoittelua arkielämässä eri viestintäkanavia käyttäen. Viestinnän toimivuutta voidaan arvioida monipuolisesti, mm. itse- tai vertaisarviointinin keinoin sekä suullisen kokeen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitellaan opiskeluun ja työelämään liittyviä arjen tilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan espanjan eri variantteihin ja levinneisyyteen sekä vertaillaan kulttuurieroja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta jakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitetään vuorovaikutustaitoja mielipiteiden ilmaisun kautta.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvasti itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Minäpystyvyyttä kasvatetaan yksinkertaisissa keskusteluissa, joissa opetellaan ilmaisemaan ja perustelemaan omia mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida myös yksinkertaisessa suullisessa kokeessa, jonka aiheena on jakson sisältöön liittyvä arkinen tilanne.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opiskelijoiden pienten suullisten esitysten pohjalta. Esitysten aiheet liittyvät kohdemaiden kulttuuriin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla korostuu yhteiskunnallinen osaaminen työ- ja jatko-opintoteemojen kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskustellaan jatko-opintomahdollisuuksista Suomessa ja ulkomailla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itsearvioinnin keinoin. Opettaja arvioi osaamista jakson aikana kannustaen opiskelijaa aktiiviseen vuorovaikutukseen ja mielipiteiden ilmaisuun kohdekielellä. Kurssin aikana voidaan laatia CV.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla korostuu eettisyys ja ympäristöosaaminen. Aihepiirinä luonto, erilaiset asuinympäristöt sekä kestävä elämäntapa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmätyöskentelyssä sekä yksinkertaisten kirjoitelmien avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin. Lisäksi valmistaudutaan espanjan ylioppilaskirjoituksiin.

7.3.8. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranska, perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Kurssilla korostuvat osallistumishalukkuus ja vuorovaikutustaidot. Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointia voidaan tehdä itse- ja vertaisarvionnin keinoin opettajan tukemana. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta harjoitusten aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia.

Ranska, perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaanakin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita.

Ranska, perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista.

Ranska, perustaso 1, 2 op (RAB34)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja.

Ranska, perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- ajankohtaiset kulttuurialueet*
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia, ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formattiivisen arvioinnin välineenä voidaan käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formativisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarviointin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Ranska, perustason jatko 1, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

Ranska, perustason jatko 2, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi.

7.3.9. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Opintojaksokohtaisesti vaihdellen toteutuvat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroarvosanoin 4-10.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssilla korostuvat osallistumishalukkuus ja vuorovaikutustaidot. Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointia voidaan tehdä itse- ja vertaisarvionnin keinoin opettajan tukemana. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta harjoitusten aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin opituntien aikana sekä päättökokeessa. Erityisesti painotetaan opiskelijan minäpystyvyyden kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla opitaan kuvailemaan omaa lähipiiriä ja arkea. Lisäksi opiskellaan arjen vuorovaikutukseen liittyviä ilmaisuja sekä tavanomaisia asiointitilanteita. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla laajennetaan vuorovaikutustaitojen harjoittelua arkielämässä eri viestintäkanavia käyttäen. Viestinnän toimivuutta voidaan arvioida monipuolisesti, mm. itse- tai vertaisarviointinin keinoin sekä suullisen kokeen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa sekä opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista. Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta jakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan kohdekielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja variantteihin sekä tarkastellaan Suomea opiskelun näkökulmasta. Vertaillaan arjen tapoja ja traditioita sekä kulttuurieroja. Numeroarviointi.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvasti itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Minäpystyvyyttä kasvatetaan yksinkertaisissa keskusteluissa, joissa opetellaan ilmaisemaan ja perustelemaan omia mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida myös yksinkertaisessa suullisessa kokeessa, jonka aiheena on jakson sisältöön liittyvä arkinen tilanne.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät hyvinvointiin, terveyteen ja eri elämänvaiheisiin. Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opiskelijoiden pienten suullisten esitysten pohjalta. Esitysten aiheet liittyvät kohdemaiden kulttuuriin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tarkastellaan kohdemaan kulttuuria eri näkökulmista ja laaditaan aihepiiriin liittyvä tuotos. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itsearvioinnin keinoin. Opettaja arvioi osaamista jakson aikana kannustaen opiskelijaa aktiiviseen vuorovaikutukseen ja mielipiteiden ilmaisuun kohdekielellä. Kurssin aikana voidaan laatia CV.

Opintojakson vapaa kuvaus

Aihepiirit liittyvät opiskeluun koulussa, jatko-opintoihin, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmätyöskentelyssä sekä yksinkertaisten kirjoitelmien avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ajankohtaisiin aiheisiin ja kohdekielisiin medioihin. Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myötäelämisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Vahvistetaan kulttuurista ja kansainvälistä ymmärrystä tutustumalla sekä työelämään että yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Numeroarviointi.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla laajennetaan, kerrataan ja vankennetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia osaamisalueita.

DSD II -tutkintoon valmistautuminen, 2 op (SAB311)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- DSD II- tutkintoon valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- DSD II -tutkinnon kirjalliseen kokeeseen valmistautumista
- DSD II -tutkinnon suulliseen kokeeseen valmistautumista
- DSD II -tutkinnon luetun- ja kuullunymmärtämiskokeeseen valmistautumista

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa saksan kielen viralliseen kielitutkintoon, Deutsche Sprachdiplom II:een, jonka suorittaminen mahdollistaa opiskelun Saksan, Itävallan tai Sveitsin yliopistoissa ja korkeakouluissa. Kurssi järjestetään hajautetusti ensimmäinen ja toisen jakson aikana. Itse Sprachdiplom suoritetaan marras-joulukuun vaihteessa. Suosittelemme osallistumista kolmannen opiskeluvuoden aikana sekä A- että B-kielen opiskelijoille. Suoritusmerkintä.

7.3.10. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaine ja tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Osaamisen arviointi

Arviointi on monipuolista ja siinä otetaan huomioon kaikki kielitaidon tavoitealueet opintojakson sisältöjen ja painotusten mukaisesti.

Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot. Formatiivisen arvioinnin välineenä voidaankin käyttää esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin menetelmiä.

Arvosanan muodostumisessa otetaan huomioon kokeiden ja muiden arvioitaviksi ilmoitettujen tehtävien lisäksi säännöllinen ja aktiivinen osallistuminen opetukseen, tehtävien suorittaminen määräajassa ja halukkuus näyttää osaamistaan kielitaidon eri tavoitealueilla.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet huomioidaan myös arvioinnissa. Hyvinvointiosaamisessa kurssilla korostuvat omien oppimisstrategioiden kartoittaminen ja oppimistavoitteiden asettaminen suhteessa omaan kielitaitoon.

Arviointia voidaan tehdä itse- ja vertaisarviona.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*

- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään herättämään oppijan mielenkiintoa venäläistä kulttuuria kohtaan esimerkiksi tarkastelemalla venäläiselle kulttuurille ominaisia piirteitä tavallisimmissa arjen tilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssilla korostuvat osallistumishalukkuus, vuorovaikutustaidot sekä omien oppimisstrategioiden kartoittaminen ja oppimistavoitteiden asettaminen suhteessa omaan kielitaitoon. Laaja-alaista osaamista ei arvioida erikseen, vaan arviointia voidaan tehdä itse- ja vertaisarvionnin keinoin opettajan tukemana. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta harjoitusten aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan arjen viestintätilanteita ja -strategioita sekä tavallisimpia kohteliaisuuksiin liittyviä ilmauksia. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen erityisesti matkustus- ja asiointitilanteissa. Arviointi toteutetaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin oppituntien aikana sekä päättökokeessa. Erityisesti painotetaan opiskelijan minäpystyvyyden kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, joita ne välittävät. Opiskelija oppii toimimaan aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Hän vahvistaa taitoaan tehdä omia tulkintoja ja analysoida aihepiirin ilmiöitä, kohdekielisiä medioita sekä luovaa toimintaa. Numeroarviointi.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla laajennetaan vuorovaikutustaitojen harjoittelua arkielämässä eri viestintäkanavia käyttäen. Viestinnän toimivuutta voidaan arvioida monipuolisesti, mm. itse- tai vertaisarviointinin keinoin sekä suullisen kokeen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laajennetaan vuorovaikutukseen liittyvää kielitaitoa tavallisten arkisten tilanteiden, kuten asiointitilanteiden avulla. Opitaan kertomaan koulusta, vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista. Numeroarviointi.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opintojakson aikana itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Opettaja antaa jatkuvaa palautetta jakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla korostuu vuorovaikutuksen lisäksi kulttuuriosaaminen erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa, esimerkiksi sinuttelun ja teittelyn merkityserot venäjän ja suomen välillä.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan jatkuvasti itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Minäpystyvyyttä kasvatetaan yksinkertaisissa keskusteluissa, joissa opetellaan ilmaisemaan ja perustelemaan omia mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida myös yksinkertaisessa suullisessa kokeessa, jonka aiheena on jakson sisältöön liittyvä arkinen tilanne.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan vuorovaikutustaitoja mielipiteiden ilmaisun kautta. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Numeroarviointi.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan opiskelijoiden pienten suullisten esitysten pohjalta. Esitysten aiheet liittyvät venäjänkieliseen kulttuuriin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla korostuu globaaliosaaminen tutustuttaessa venäjänkielisen maailman kulttuuri-ilmiöihin. Numeroarviointi.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)**Opintojakson moduulit**

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana pyritään antamaan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa. Opiskelijoita kannustetaan oivaltamaan kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itsearviointin keinoin. Opettaja arvioi osaamista jakson aikana kannustaen opiskelijaa aktiiviseen vuorovaikutukseen ja mielipiteiden ilmaisuun kohdekielellä. Kurssin aikana voidaan laatia CV tai työhakemus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla korostuu yhteiskunnallinen osaaminen työ- ja jatko-opintoteemojen kautta. Numeroarviointi.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään ryhmässä toimimisen taitoja sekä vuorovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana pyritään löytämään ja kehittämään itselle sopivia oppimisstrategioita sekä seuraamaan oman oppimisen edistymistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana pyritään harjaantumaan oman kulttuuri-identiteetin sisäistämisessä ja vieraiden kulttuurien ymmärtämisessä sekä molempien hahmottamisessa osana maailmankansalaisuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyritään hahmottamaan ajankohtaisia globaaleja ympäristökysymyksiä ja vahvistamaan myönteellisen kykyä kielitaidon tuoman ymmärtämyksen avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana pyritään kehittämään opiskelijoiden kykyä havainnoida oppiaineiden välisiä yhtymäkohtia ja heitä kannustetaan hyödyntämään vähäistäkin kielitaitoa eri tieteenalojen välisten yhteyksien hahmottamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alaista osaamista arvioidaan itse- ja vertaisarvioinnin keinoin pari- ja ryhmätyöskentelyssä sekä yksinkertaisten kirjoitelmien avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla korostuu eettisyys ja ympäristöosaaminen. Aihepiirinä luonto, erilaiset asuinympäristöt sekä kestävä elämäntapa. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteitään. Numeroarviointi.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja syvennetään sanastoa
- Kerrataan ja syvennetään kielioppirakenteita

- Harjoitellaan kirjoittamista
- Harjoitellaan kuullun- ja luetunymmärtämistä

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan ylioppilaskirjoituksiin. Kerrataan ja syvennetään sanastoa, kielioppirakenteita, kirjoittamista sekä kuullun- ja luetunymmärtämistä.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaine ja tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

*Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

*Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen*

ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelevaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelevaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

<i>Pitkän oppimäärän moduuli</i>	<i>Lyhyen oppimäärän moduuli</i>
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritukset tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*

- luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo
- prosenttilaskenta
- potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- yhtälöpari
- neliö- ja kuutiojuuri
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijoita kysymään, auttamaan toisiaan ja tekemään yhteistyötä.

Hyvinvointiosaaminen

Peruslaskutaito on jokaisen kansalaisen välttämätön perustaito.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*

- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Geometrian historia ja sen merkitys arkkitehtuurissa ja taiteessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Huomio kiinnittyy kappaleiden geometrisiin muotoihin sekä pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen erilaisia lähestymistapoja käyttäen. Kiinnostus ja uteliaisuus lisää motivaatiota, yhdistellään asioita uudella tavalla.

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkeutta kysyä, auttaa toinen toistaan ja tehdä yhteistyötä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*

- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkeutta kysyä, auttaa toinen toistaan ja tehdä yhteistyötä.

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan sinnikkyYTEEN opiskelussa ja ongelmanratkaisussa sekä omaksutaan hyviä pitkän matematiikan opiskelutapoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*

- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vektorien käyttö fysiikassa ja geometriassa .

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Utelaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matemaattisilla malleilla tutkitaan muun muassa väestönkasvua, ilmastonmuutosta ja muita ilmiöitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Talous ja derivaatta, 4 op (MAA06MAA09)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa

- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa. Työkaluja oman talouden hoitamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenvälisillä tavoilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kansainvälinen talous ja valuutat. Matematiikka universaalina kielenä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oma ja yhteiskunnan talous.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA07), Pakollinen

Tavoitteet*Integraalilaskenta*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt*Integraalilaskenta*

- integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi
- määrätty integraali
- suorakaidesääntö
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opitaan pohtimaan ja ratkaisemaan tehtäviä yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)**Opintojakson moduulit**

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet*Tilastot ja todennäköisyys*

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tilastojen ymmärtäminen ja tulkitseminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tilastollisen ajattelutavan kehittäminen ja todennäköisyyssovellukset eri aloilta. Uteliaisuus ja motivaatio oppia, sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Rohkaistaan opiskelijoita kysymään, keskustelemaan ja ratkaisemaan tehtäviä yhdessä.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys ja pitkäjänteisyys yllätysten ja muutosten maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimistaitojen syventäminen ja monilukutaito digiajassa. Uteliaisuus ja motivaatio oppia, sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudentlaisilla tavoilla. Oppimistaitojen syventäminen. Monilukutaito digiajassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla ja monilukutaito digiajassa ja oppimistaitojen syventäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla ja oppimistaitojen syventäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson laaja-alaiset osaamisalueet.

Pitkän matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 4 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa monipuolisesti hyödyntää ja soveltaa matematiikan opintojaksoissa oppimiaan sisältöjä ja taitoja.
- Opiskelijalla on hyvä algebrallinen ja graafinen osaaminen.
- Opiskelija osaa käyttää matemaattisia ohjelmistoja tehtävien ratkaisemisessa ja vastausten tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään geometrian taitoja ja ymmärrystä.
- Syvennetään algebrallisten menetelmien hallintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla ja oppimistaitojen syventäminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija voi saada arvosanan vain hyväksytyksi luetusta opintojaksosta. Opiskelijan suoritusta arvioidaan niiden näyttöjen pohjalta, joita opiskelija koko opintojakson aikana antaa. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään ja yhdistellään aiemmilla kursseilla opittuja tietoja ja taitoja sekä harjaannutaan käyttämään niitä monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Geometrian historia, geometria arkkitehtuurissa ja taiteessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)**Opintojakson moduulit**

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaa lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomi yhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky .

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmaston ilmasto-osaaminen.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Talousmatematiikka, 2 op (MAB06-MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uudistumiskyky, työelämätaidot ja yrittämisen asenne.

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet*Matemaattinen analyysi**Moduulin tavoitteena on, että opiskelija*

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt*Matemaattinen analyysi*

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä oppimisen taidot ja yhteistyökyky.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)**Opintojakson moduulit**

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet*Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat**Moduulin tavoitteena on, että opiskelija*

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla
- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla

- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla ja oppimistaitojen syventäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla ja oppimistaitojen syventäminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

7.5. Biologia (BI)

Oppiaine ja tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumenttoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.*

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväen tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestäväen kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratorioissa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Paikallinen lisäys

- Biologisen tutkimuksen vaiheiden ymmärtäminen ja tunnistaminen.
- Opintojakson aikana voidaan perehtyä tutkimuksen luotettavuuden arviointiin.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen

- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutumisen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Biologian kokeellisuuteen liittyvä pienimuotoinen tutkimus tai projekti, esimerkiksi muuntelun tutkiminen, kasvatuskokeet kasvien suvuttoman lisääntymisen tutkimisessa, kasvin kasvatus siemenestä, solun orgaanisten aineiden tutkiminen, fotosynteesiin, soluhengitykseen tai käymiseen liittyvät kokeet, solujen mikroskointi.
- Opintojakson aikana voidaan perehtyä valmiisiin evoluutioekologiaan aineistoihin ja julkaisuihin, joiden avulla tutustutaan hypoteesin määrittelyyn, tutkimuksen suorittamiseen ja tulosten analyysiin. Näiden avulla voidaan arvioida tutkimuksen luotettavuutta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian käsitteistöön ja tutkimustapoihin. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan vahvistaa tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia. Opintojakson aikana toteutetaan fotosynteesiä, soluhengitystä tai käymistä esittelevä tutkimus. Tutkimuksesta kirjoitetaan raportti, jonka rakenne vastaa käsikirjoituksen rakennetta. Esimerkiksi herneillä toteuttava soluhengitystyön jälkeen seurataan siementen itämistä sekä taimien kasvamista. Tutkimustyö tai projekti voidaan toteuttaa pari- tai ryhmätyönä.

Opiskelijat käyttävät ja arvioivat kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä perustelevat näkemyksiään biologialle ominaisella tavalla. Opiskelijat pääsevät vertailemaan, miten arkitieto eroaa tieteellisestä tiedosta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa voidaan käyttää työtapoja, joissa hyödynnetään esimerkiksi yhdessä oppimisen taitoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä sekä keskustelutehtäviä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa voidaan esimerkiksi tutustua eri aiheisiin (tutkimukset, artikkelit, uutisseuranta), biologisiin tieteenaloihin sekä eri ammattiryhmiin, joissa tarvitaan biologista osaamista (paikalliset ja kansainväliset tutkimukset). Opintojaksolla käsitellään biologian eri organisaatiotasot molekyyleistä biosfääriin ja huomioidaan, että Suomessa tehdään merkittävää biologian alan tutkimusta ja kehitetään uusia innovaatioita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti biologian peruskäsitteiden hallintaa sekä ajattelu- ja tutkimustaitoja sekä vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. pari- ja ryhmätyöskentelyä sekä keskustelua. Opintojaksossa arvioidaan monitieteistä ja luovaa

osaamista (laaja-alainen) tutkimuksesta kirjoitettavan raportin avulla. Vuorovaikutusosaamista (laaja-alainen) arvioidaan erilaisten keskustelujen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään elämän edellytyksiin, kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin, eliökunnan rakenteeseen sekä biologiaan osana luonnontieteitä. Keskeinen näkökulma on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Opintojaksossa tutustutaan lisäksi tutkimustiedon hankintaan, aineistojen analysointiin, tulosten esittämiseen ja tieteellisen tiedon luotettavuuden arviointiin.

Ekologia ja ympäristö, 2 op (BI02-BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyysnäkemyksen kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajin monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai ympäristön kehittämisprojekti esimerkiksi jokin seuraavista: jäkälätutkimus, median seuranta ympäristöaiheisiin liittyen, paikallisen vesistön tilan tutkiminen, koulukohtainen ympäristöprojekti (esim. kierrätysaihe), virtuaalilaboratoriot, populaation koon arviointi, maastoretkellä tehtävät tutkimukset, kuten kasviruutuanalyysit.
- Opintojaksossa voidaan mahdollisuuksien mukaan vierailla esimerkiksi Topinojalla tai Kakolan jätevedenpuhdistamolla. Maastoretkeä voidaan yrittää tehdä biodiversiteetin kannalta keskeiseen, paikalliseen kohteeseen kuten esimerkiksi Ruissaloon, Kurjenrahkalle, Pomponrahkalle, Rauvolanlahdelle tai Katariinanlaaksoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

BI02 tavoitteissa ja sisällöissä tulee esille luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys. Biodiversiteetti ja toimivat ekosysteemit ovat ihmiselämän perusta ja tärkeä osa mm. ekosysteemipalveluja. Opintojakso käsittelee ihmisten vaikutusta ekosysteemeihin ja jokaista kurssin aihealueena oleva ympäristöongelmaa (esim. ilmastonmuutos, rehevöityminen, happamoituminen) voidaan tarkastella paikallisesti ja globaalisti. Opintojakson avulla opiskelija voi pyrkiä vaikuttamaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Ympäristön ongelmia pohtiessaan opiskelija arvioi omia ja muiden näkökulmia sekä kehittää keskustelu- ja empatiataitoja. Erilaisten tuotosten (esim. tulos, johtopäätös, esitelmä) esittäminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Hyvinvointiosaaminen

Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Lisäksi opiskelija ymmärtää monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksen ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Niistä huolehtiminen on myös huolehtimista itsestä ja muista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologia on monitieteellinen oppiaine ja tämä tulee esille esim. aineiden kiertokulkuja käsiteltäessä (kemia) ja energian kulun tarkastelussa (fysiikka). Ympäristöongelmia voidaan käsitellä useiden aineiden näkökulmasta mm. filosofia, yhteiskuntaoppi ja terveystieto.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Biologisen tietämyksen avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Ympäristökysymyksiin liittyen opiskelija saa eväitä kestäviin valintoihin mm. kuluttamisessa ja kierrätyksessä, ruokavaliossa, energian tuottamisessa, liikkumisessa sekä ympäristön tilaan vaikuttamisessa. Yksilön velvollisuus on selvittää omien toimien vaikutusta muuhun ympäristöön ja toimia ympäristöä suojellen. Opiskelija ymmärtää itsensä kansalaisena, jolla on oikeuksien lisäksi myös velvollisuuksia yhteiskuntaa ja muita ihmisiä kohtaan. Opintojakso antaa valmiudet työskennellä esim. ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Esimerkiksi biodiversiteetin heikkenemisen estäminen tai ilmastonmuutokseen sopeutuminen näyttäytyvät erilaisina eri puolilla maailmaa, ja näihin suhtautumisessa on erilaisia kulttuurisia piirteitä. Suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön sekä kulttuurisen moninaisuuden erojen ymmärtäminen on tärkeää pyrittäessä ratkaisemaan erilaisia ympäristöongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti ekologian peruskäsitteiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Työtapoina käytetään mm. keskustelua sekä pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opintojaksossa arvioidaan vuorovaikutusosaamista (laaja-alainen) ympäristöongelmiin liittyvien keskustelujen avulla. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida retkeilyn, valokuvien, videoiden, uhanalaisiin lajeihin tai harvinaisiin ekosysteemeihin tutustumalla esimerkiksi ryhmätöiden avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään ekologian perusteisiin ja elämän monimuotoisuuteen (biodiversiteetti). Keskeisiä teemoja ovat eri ekosysteemit, niiden ravintoverkkojen toiminta, eliöiden käyttämät resurssit, saalistus ja lajien väliset vuorovaikutukset. Opintojaksossa tarkastellaan myös monimuotoisuuden tasoja sekä monimuotoisuuden merkitystä niin ekosysteemien kuin ekosysteemipalveluiden näkökulmasta.

Ihmisen vaikutuksista ekosysteemeihin Suomessa ja muualla maailmassa tarkastellaan ilmastonmuutoksen, happamoitumisen, rehevöitymisen, ympäristömyrkyjen ja elinympäristöjen häviämisen / pirstoutumisen näkökulmista. Lisäksi pohditaan ongelmien ratkaisuja mm. kestäväen elämäntavan edistämiseksi (Agenda 30). Opintojaksossa voidaan tehdä itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

244

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelyminen sukupuusta

Paikallinen lisäys

- Solubiologinen tutkimus laboratoriossa tai sähköisten aineistojen avulla esimerkiksi solujen tutkiminen mikroskoopilla, solumallin rakentaminen, risteytyskokeet sähköisillä aineistoilla, entsyymien toiminnan tutkiminen, DNA:n eristäminen tai erilaiset virtuaalilaboratoriot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Solumalleihin tutustuminen johdattaa opiskelijan luonnontieteellisen tiedon kehitykseen. Solun rakennetta ja solussa tapahtuvia keskeisiä toimintoja sekä periytymisen perusmekanismeja voidaan havainnollistaa esimerkiksi simulaatioiden ja kuvaajien avulla. Solujen tutkiminen kokeellisesti (rakenteen tutkiminen preparaateista tai solun toimintojen havainnollistaminen esimerkiksi käymiskokeilla), tutkimuksen suunnittelu ja tutkitun tiedon käyttäminen edistävät luovan ajattelun kehittymistä. Esimerkiksi solumallityön toteuttamisessa opiskelijoiden luova osaaminen toteutuu erinomaisesti. Opintojaksoon kuuluvan tutkimustyön voi toteuttaa yksin tai parityönä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Solun perusrakenteen ja toiminnan ymmärrys on välttämätöntä, jotta opiskelija voi hahmottaa biologisia ilmiöitä solutasolta biosfääriin. Esimerkiksi fotosynteesi ja soluhengitys tapahtuvat solutasolla, mutta niiden ymmärtäminen ja ymmärtäminen esimerkiksi ekosysteemien toimintaan,

ilmastonmuutokseen, biodiversiteetin heikkenemiseen tai nälänhätään syventävät opiskelijan ymmärrystä ilmiöiden taustoista ja riippuvuussuhteista sekä kannustavat toimimaan kestävän tulevaisuuden edistämiseksi.

Ymmärrys periytymisen perusteista luo pohjan mm. moninaisuuden ymmärtämiselle, sen itseisarvolle ja eettisille pohdintoille. Tätä voidaan vahvistaa esimerkiksi ryhmätöiden, väittelyiden sekä asiaperusteisen argumentoinnin kautta.

Hyvinvointiosaaminen

Perinnöllisyyden mekanismien ja perusteiden ymmärtäminen on pohjana esim. syövän ehkäisyssä (mutaatiot). Lisäksi tietoa perinnöllisistä sairauksista voidaan käyttää apuna perhesuunnittelussa ja perinnöllisyysneuvonnassa (suomalainen tautiperimä).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin. Työtapoina käytetään mm. pari- ja ryhmätyöskentelyä, mahdollisesti väittelyä sekä argumentointia. Opintojaksossa arvioidaan monitieteistä ja luovaa osaamista (laaja-alainen) esimerkiksi solumallityön avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*

- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden erityys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

- Ihmiselimistön toimintaa liittyviä tutkimusmenetelmiä, esimerkiksi solujen tutkiminen mikroskoopilla, entsyymien toiminnan tutkiminen, karitsan elinten anatomiaan tutustuminen (keuhkot, sydän, munuaiset, maksa).
- Mahdollisuuksien mukaan tehdään tutustumisvierailu Turun SPR Veripalveluun.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisen biologia opintojakso lisää opiskelijan ymmärrystä ihmisen anatomiasta ja fysiologiasta sekä näiden merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Tätä voidaan vahvistaa muun muassa pienimuotoisten kokeellisten töiden, videoiden tai esitelmien avulla. Opiskelija saa valmiudet pitää huolta omasta ja läheisten terveydestä esim. korvatulppien käyttö, UV-säteilyltä suojautuminen, sairauksien ennaltaehkäisy. Lisäksi tutustuminen ihmiskehon toimintaan liittyviin ajankohtaisiin tutkimuksiin antaa valmiuksia terveyden omahoitoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ihmisen elimistön toimintaa voidaan havainnollistaa esimerkiksi pienimuotoisella kokeellisella työllä. Mittaaminen sekä tulosten kerääminen ja esittäminen graafisesti tutustuttavat opiskelijan erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Oman kokeen suunnittelu harjoittaa luovuutta ja luo useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle. Tämä vahvistaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja luo valmiuksia jatko-opintoihin. Oppitunneilla voidaan tutkia esimerkiksi aistien toimintaa, reaktionopeutta, sydämen lyöntitiheyttä, verenpaineen muutoksia jne.

Opintokokonaisuuteen liittyvät läheisesti myös terveellinen ruokavalio (ylipainon välttäminen), mielen hyvinvointi, vuorovaikutustaidot, empatiakyky, päihdekäyttäytyminen, työkyvyn ylläpito,

oman terveyden seuraaminen (mittarit) sekä hoitoon hakeutuminen. Nämä aiheet painottuvat myös mm. psykologian, terveystiedon, yhteiskuntaopin ja kemian opinnoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa on paljon opiskeltavia biologian käsitteitä. Käsitteiden oppimista voidaan vahvistaa poimimalla ihmisen biologiaan liittyviä uutisia tai some-kirjoituksia, joita tarkastella kriittisesti. Tämän avulla opiskeija osaa suhtautua kriittisesti mediassa runsaana esiintyviin virheellisiin terveysuskomuksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintokokonaisuus antaa opiskelijalle valmiudet jatko-opintoihin ja työskentelyyn esim. terveydenhuollossa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten ihmisen biologiaan liittyvien peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu- ja tutkimustaidot. Lisäksi otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Työtapoina ovat mm. pari- ja ryhmätyöt sekä keskustelut. Globaali- ja kulttuuriosaamista (laaja-alaisuus) voidaan arvioida käytävien keskustelun ja mediassa esiintyvän tiedon kriittisen analysoimisen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat eri kudosten ja niistä koostuvien elinten rakenne ja toiminta sekä elimistön eri toimintojen säätely. Lisäksi tarkastellaan aisteja, lisääntymistä sekä ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Bioteknika ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteknikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

- Biologian sovellusalaan liittyvä koe tai tutkimus esimerkiksi bakteerien viljely ja värjäys, DNA:n eristys ja elektroforeesityö, hiivan toiminnan tutkiminen, viilin koostumuksen kokeellinen tutkiminen.
- Voidaan tutustua bioalan paikalliseen tutkimukseen ja yritystoimintaan tai bioalan merkitykseen omalla kotiseudulla. Voidaan mahdollisuuksien mukaan vierailla Turun yliopiston biokemian laitoksella. Biokemian laitoksella voidaan esimerkiksi eristää dna:ta banaanista, visualisoida dna:ta UV-valossa sekä tutustua PCR:n ja elektroforeesin perusteisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastellaan biologian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen mahdollistajana, kuten ympäristön tilaan vaikuttamisessa (esim. biopolttoaineiden, biomateriaalien ja biohajoavan muovin avulla) ja teollisuuden biologisten sovellusten hyödyntämisessä. Oppitunneilla voidaan keskustella, väitellä tai tehdä ryhmätöitä esimerkiksi lääketieteen sekä kasvi- ja eläinjalostuksen ja geenitiedon omistajuuden eettisistä periaatteista. Näin opiskelija harjaantuu tunnistamaan ja arvioimaan biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologinen perustutkimus ja biologisen tiedon soveltaminen ovat tärkeitä paitsi ihmisen oman elämän ratkaisuissa myös globaalien ongelmien ratkaisuissa. Biotekniikka on erityisen monitieteinen osa-alue ja sen keskeisiin sovelluksiin liittyvät kemia, terveystieto, lääketiede, insinööritieteet jne. Opetuksessa voidaan esitellä esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkitystä jalostuksessa, lääketieteessä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa, samalla tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä.

Oman kokeen suunnittelu harjoittaa luovuutta ja luo useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle. Tämä vahvistaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja luo valmiuksia jatko-opintoihin. Opintojaksoon mahdollisesti sisältyvän tutkimustyön voi toteuttaa pari- tai ryhmätyönä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin geenitekniikan kuin mikrobiologian aloilla. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä biologian sovellusten merkityksestä ihmisten ja ekosysteemien hyvinvointiin, esimerkiksi lääketieteessä tai ympäristönsuojelussa. Hyvinvointiosaamista vahvistetaan esittämällä ajankohtaisia esimerkkejä ja innovaatioita nopeasti kehittyvältä alalta.

Mikrobien aiheuttamien tautien tunnistaminen auttaa niiden hoitamisessa (esim. omahoito). Geenitekniikan sovelluksia hyödynnetään jatkuvasti sairauksien löytämisessä ja uusien, tehokkaampien hoitomuotojen kehittämisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisältöihin liittyviä eettisiä pohdintoja voidaan käsitellä ryhmätyöskentelyn ja keskustelutehtävien avulla. Lisäksi voidaan pienryhmissä yhdessä ideoida ja suunnitella esimerkiksi pienimuotoinen kokeellinen työ (tutkimusaineiston hankkiminen, analysointi ja tulkitseminen).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti biologian peruskäsitteiden hallintaa sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaitoja sekä opiskelijan kykyä ymmärtää, soveltaa, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Työtapoina käytetään mm. keskustelua, pari- ja ryhmätyöskentelyä. Eettisen pohdintaan liittyvien keskustelujen avulla voidaan arvioida vuorovaikutusosaamista (laaja-alaisuus). Mahdollisen omaan kokeen suorittamista arvioidaan myös (laaja-alaisuus).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksossa esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla. Opintojaksossa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan vierailu Turun yliopiston biokemian laitokselle.

Biologian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen biologian ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan lukion biologian keskeisiä kurssisisältöjä.

- Harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista ja valmistaudutaan biologian ainereaalikokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan lukion biologian keskeisiä sisältöjä. Harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista ja valmistaudutaan biologian ainereaalikokeeseen.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaine ja tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten

uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa

- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisilla menetelmillä. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellinen ja luova työskentely GE01 -opintojaksolla: Uutisseuranta voidaan esimerkiksi toteuttaa geomediaseurannan avulla, jossa kurssin aikana ennalta sovittuna jaksena tutustutaan eri medialähteisiin ja koostetaan niistä kurssityö.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen GE01 -opintojaksolla: Uutisseurannassa/ Geomediaseurannassa uutiset luokitellaan kolmeen kategoriaan: luonnonriskit, ympäristöriskit ja ihmiskunnan riskit. Kolmijaon avulla opiskelijalle selkeytyy kuva esimerkiksi luonnonympäristön merkityksestä sekä ihmistoiminnan vaikutuksesta ympäristöön.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti maantieteen peruskäsitteiden hallintaa sekä ajattelua ja tutkimustaitoja sekä vuorovaikutuksen tietoja ja taitoja. Työtapoina käytetään mm. parityötä, ryhmätyöskentelyä ja keskustelua. Opintojaksossa arvioidaan monitieteistä ja luovaa osaamista (laaja-alainen) tutkimuksesta kirjoitettavan geomediaseurannan avulla. Vuorovaikutusosaamista (laaja-alainen) arvioidaan erilaisten keskustelujen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita sekä luonnonriskien, ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*

- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen GE02-kurssilla perustuu tutkittuun tietoon, jonka avulla voimme ratkaista yhteiskuntaan liittyviä ongelmia, jotka liittyvät esimerkiksi ilmastonmuutokseen. Tietoa ja osaamista voidaan käyttää omaksi ja yhteiskunnan hyväksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen GE02-opintojaksolla perustuu työtapoihin, joissa hyödynnetään esimerkiksi yhdessä oppimisen -taitoja, kuten ryhmätyöskentelyä ja keskustelutehtäviä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen GE02-opintojaksossa perustuu opitun tiedon soveltamiseen arkielämässä. Opitun tiedon avulla opiskelija pystyy erottamaan mediassa disinformaation tiedosta. Tätä harjoitellaan esimerkiksi tehtävien kautta koko opintojakson ajan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen GE02-opintojaksossa toteutuu esimerkiksi karttaharjoitusten ja tehtävien kautta, jossa harjoitellaan analysoimaan elollisen ja elottoman luonnon alueellisuutta globaalilla tasolla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen GE02-opintojaksossa toteutuu erilaisten harjoitusten kautta, joissa hankitaan tietoa ja analysoidaan niitä opitun tiedon pohjalta. Opintojaksossa

voidaan toteuttaa luonnonmaantieteellinen työ jostakin alueesta, jossa tuotetaan esimerkiksi ilmastodiagrammi tai luonnonmaantieteellinen kartta tutkimuskohteena olevasta alueesta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa testataan monipuolisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteiden hallintaa ja kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Työtapoina käytetään mm. retkeilyä, keskustelua sekä yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opintojaksossa arvioidaan monitieteistä ja luovaa osaamista (laaja-alainen) luonnonmaantieteellisen aluekuvauksen avulla. Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida esimerkiksi erilaisten karttajarjoitusten avulla pareittain tai ryhmissä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Opintojaksossa tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomedian hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Kurssi perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä. Kurssi on hyvin yleissivistävä ja sopii kaikille.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitellä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*

- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen GE03-opintojaksolla toteutuu esimerkiksi erilaisten kulttuurien tuntemuksen avulla sekä käsittelemällä ajankohtaisten uutisten kautta erilaisia konflikteja. Kulttuuriosaamista laajennetaan geomedian hyödyntäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys- ja ympäristöosaaminen GE03-opintojaksolla toteutuu opiskeltaessa maailman tilaa ja siellä toimivia rakenteita, kuten maailmankauppaa. Opetuksessa voidaan hyödyntää esimerkiksi luentoa aiheesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen GE03-opintojaksolla perustuu opitun tiedon soveltamiseen arkielämässä. Opitun tiedon avulla opiskelija kykenee erottamaan disinformaation tiedosta ja analysoimaan kriittisesti eri medialähteitä. Tätä harjoitellaan esimerkiksi erilaisten tehtävien sekä geomedian avulla tällä opintojaksolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin. Työtapoina käytetään mm. yksilö-, pari- ja ryhmätyösentelyä. Opintojaksossa arvioidaan monitieteistä ja luovaa osaamista (laaja-alainen) esimerkiksi valtiovertailutehtävän avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Opintojaksossa tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomedialla hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Opintojakso perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä. Opintojakso on hyvin hyödyllinen myös yhteiskuntaoppia opiskeleville ja yhteiskuntaopin kirjoittaville.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomedialla sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali ja kulttuuri osaaminen GE03-opintojaksolla toteutuu vaikuttamisprojektin kautta. Vaikuttamisprojektina voi olla esimerkiksi yliopistoyhteistyönä toteutettava Mapathon-projekti, jossa kartoitetaan esimerkiksi jotain kehittyvän valtion aluetta tai aluetyö, jossa toteutetaan aluekuvaus jostakin ennalta valitusta alueesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali ja kulttuuri osaaminen GE03-opintojaksolla toteutuu vaikuttamisprojektin kautta. Vaikuttamisprojektina voi olla esimerkiksi yliopistoyhteistyönä toteutettava Mapathon-projekti, jossa kartoitetaan esimerkiksi jotain kehittyvän valtion aluetta tai aluetyö, jossa toteutetaan aluekuvaus jostakin ennalta valitusta alueesta. Lisäksi voidaan vaihtoehtoisena työnä toteuttaa portfolio työ, johon kerätään kurssin aikana laadittuja taulukoita ja kuvaajia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteeseen liittyvien peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu- ja tutkimustaidot. Lisäksi otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Työtapoina ovat mm. yksilö-, pari- ja ryhmätyöt. Globaali- ja kulttuuriosaamista (laaja-alaisuus) voidaan arvioida käytävien keskustelun sekä vaikuttamisprojektin, esim. Mapathon-kartoitustapahtuman kautta. Monitieteistä ja luovaa osaamista (laaja-alainen) voidaan arvioida esimerkiksi portfolio työn kautta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää aiemmilla kursseilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksolla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista ja valmistaudutaan maantieteen ainereaalikokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla on tavoitteena, että opiskelija parantaa valmiuksiaan menestyä ylioppilaskirjoituksissa ja pääsykokeissa, joissa tarvitaan maantieteen tieteellisiä tietoja ja taitoja. Opintojaksolla käydään läpi lukion oppimäärän keskeisiä ja vaikeustasoltaan vaativia sisältö-alueita. Opintojakson tarkempi sisältö suunnitellaan yhdessä kunkin ryhmän kanssa. Suositeltu suoritusajankohta ennen ylioppilaskirjoituksia pakollisten ja syventävien opintojaksojen jälkeen.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaine ja tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin.

Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin

- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 2 op (FY01-FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä

- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen liittyy jakson osaan energiaan yhteiskunnassa. Eri energialajeja tarkastellaan fysiikan näkökulman lisäksi myös yhteiskunnan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Jaksossa harjoitellaan vuorovaikutusosaamista ryhmissä tehtävissä mittauksissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksossa pohditaan kasvihuoneilmiötä fysiikan näkökulmasta, mikä vahvistaa opiskelijan ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksossa syvennetään ymmärrystä energiasta, mikä vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kasvihuoneilmiötä tarkastellaan lämpöopin näkökulmasta ja laajennetaan näin opiskelijan ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Liikenneturvallisuutta tarkastellaan fysiikan näkökulmasta törmäysten, impulssin, liikemäärän sekä energioiden avulla. Lisäksi tutkitaan eri materiaalien välistä kitkaa ja reaktionopeuden sekä kitkan vaikutusta jarrutusmatkaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksossa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

- *momentti ja kappaleen kiertuminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiiktyvyys*

- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan äänen vaikutusta ihmisen hyvinvointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali-osaamista laajennetaan jaksossa tarkastelemalla taivaankappaleiden sekä satelliittien liikkeitä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Jaksossa tutustutaan sähköturvallisuuteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sähköopin mittauksia suoritetaan tarkastelemalla tasavirtapiireihin liittyviä ilmiöitä. Mittauksissa tehdään sähkökytkentöjä sekä käytetään jännite- ja virtamittareita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jaksossa perehdytään vaihtovirran tuotantoon ja siirtoon voimalaitoksilta kuluttajille asti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään vaihtovirran syntyminen ja käyttö sekä valon käyttäytyminen eri materiaaleissa. Nämä lisäävät opiskelijan tuntemusta tiedonsiirrosta.

Hyvinvointiosaaminen

Kokonaisheijastusta käytetään monissa lääketieteen sovelluksissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jaksossa tarkastellaan säteilyn käyttöä ja sen vaikutusta yhteiskunnassa.

Hyvinvointiosaaminen

Monet kvanttifysiikan ilmiöt ovat merkittävässä roolissa lääketieteen sovelluksissa. Jaksossa tarkastellaan eri sähkömagneettisen säteilyn käyttökohteita ja ionisoivan säteilyn hyötykäyttöä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana antamien näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistaa fysiikan kokonaisuuksien hallintaa.
- Antaa valmiuksia jatko-opintoihin.
- Valmentaa opiskelijaa fysiikan ylioppilaskokeisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Fysiikan eri opintojaksojen keskeisimmät asiat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi, jonka perustana käytetään preliminäärikoetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa rakennetaan kokonaiskuva lukion fysiikasta ja valmentaudutaan yo-kokeeseen käymällä läpi eri kurssien keskeisimmät asiat valmennustehtävien ja vanhojen yo-tehtävien avulla. Numeroarviointi, jonka perustana käytetään preliminäärikoetta. Kurssiarvosana voi korottaa päättöarvosanaa.

Tutkivaa fysiikkaa, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oppia soveltamaan teoreettista tietoa kokeellisissa mittauksissa.
- Totutellaan huolelliseen mittaamiseen.
- Oppia kuvaamaan työskentelyä jäsennellysti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen
- Tutkimusraportin rakenne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan projekti, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustua, miten fysiikkaa sovelletaan tutkimuksessa ja käytännössä
- Perehtyä syvällisemmin johonkin fysiikan osa-alueeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi fysiikan tiedeleiri, Cern tai fysiikkaan liittyvä projekti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

7.8. Kemia (KE)

Oppiaine ja tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

*Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan*

hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykyä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemiaa kaikkialla, 2 op (KE01-KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuuskäytännöt.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävässä elämäntavassa edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävässä elämäntavassa edistämiseksi luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Korostetaan kurssin sisältöjen yhteyttä arkipäivän kemiaan. Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan pohtimalla tutkimustoiminnan yhteiskunnallista merkitystä yleisesti ja opintojaksossa tarkasteltujen esimerkitutkimusten osalta erityisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttikekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisuus ja mallintaminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla tieteelliseen tutkimukseen eri näkökulmista ja havainnollistamalla sitä, että kemiallinen tieto perustuu tutkimuksiin. Opintojaksossa tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin ja prosessiin sekä tutkimuksen teon käytänteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituuio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeellisuus ja mallintaminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla tieteelliseen tutkimukseen eri näkökulmista ja havainnollistamalla sitä, että kemiallinen tieto perustuu tutkimukseen. Opintojaksossa tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin ja prosessiin sekä tutkimuksen teon käytänteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista
- ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa
- tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen
- osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen
- tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa pohtia kestävän kehityksen mukaisia energiaratkaisuja. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla kemian alaan kuuluvien tutkimusten eettisiä periaatteita yleisesti sekä pohtimalla eettisestä näkökulmasta käsiteltyjä esimerkkitutkimuksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Paikallinen lisäys

- erityisesti tarkastellaan happo- ja emästasapainoja

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tarkastellaan esimerkiksi tasapainoreaktioita puskuriliuoksissa, kuten veressä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan suoritusta arvioidaan opiskelijan näyttöjen perusteella. Opiskelija voi näyttää osaamistaan tuntien aikana osallistumalla keskusteluun, viittaamalla ja tekemällä tuntitehtäviä ja kotitehtäviä. Suurin painoarvo on jakson lopussa pidetyllä kokeella.

Kemian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla rakennetaan kokonaiskuva lukion kemiasta ja valmistaudutaan yo-kokeeseen käymällä läpi eri kurssien keskeiset asiat yleensä vanhojen yo-tehtävien avulla.

Keskeiset sisällöt

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi, jonka perustana käytetään preliminäärikoetta.

Kemian työt, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan kemian työmenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistetaan tutustumalla tieteelliseen tutkimukseen eri näkökulmista ja havainnollistamalla sitä, että kemiallinen tieto perustuu tutkimuksiin. Opintojaksossa tutustutaan tieteellisen tutkimuksen periaatteisiin ja prosessiin sekä tutkimuksen teon käytänteisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksoa ei välttämättä järjestetä joka lukuvuosi.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaine ja tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää

opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskuluja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteidenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteidenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteidenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävä tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat

paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennyttä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso harjaannuttaa perustelemaan ja arvioimaan erilaisia väitteitä sekä käymään järkiperaista keskustelua. Siihen kuuluu suopeuden periaatteen noudattaminen keskustelukumppanin väitteiden tulkinnessa. Opiskelija opettelee tarkastelemaan toisten väitteitä olettamalla, että niiden alkuperäinen käyttöyhteys oli sellainen, jonka valossa väitteet olisivat mahdollisimman järkeviä ja tosia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso luo edellytyksiä monitieteisen lähestymistavan omaksumiseen, sillä siinä tutustutaan tiedon ja argumentaation yhtäläisyyksiin ja eroihin eri tieteenaloilla. Tämä edesauttaa eri oppiaineiden keskeisten sisältöjen integraatiota.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso harjaannuttaa tunnistamaan filosofista kysymyksenasettelua ja sen soveltamista ajankohtaisiin aiheisiin. Opintojaksossa perehdytään näennäistieteellisten ja epätieteellisten väitteiden, näkemysten ja käsitysten ilmenemiseen esimerkiksi mediassa, mikä edistää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu monipuoliseen jatkuvaan näyttöön opintojakson aikana sekä loppuarviointiin. Arviointi kohdistuu sekä opiskelijan tietoihin että taitoihin johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteista sekä niiden harjoitteluun suullisesti ja kirjallisesti.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka opiskelija kykenee erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä.

Monitieteisen ja luovan osaamisen arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tietämistä joissain lukion oppiaineissa. Arviointi kohdistuu opiskelijan valmiuteen esittää väitteille perusteluja, johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn harjoitteluun suullisesti ja kirjallisesti sekä filosofian työtapojen soveltamiseen, kuten käsitteiden luokitteluun ja määrittelemiseen sekä ajatuskokeiden käyttöön.

Yhteiskunnallisen osaamisen arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija tunnistaa filosofista kysymyksenasettelua ajankohtaisissa aiheissa, kuinka hyvin hän osaa soveltaa johdonmukaista argumentaatiota ja pätevää päättelyä joihinkin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sekä miten hän tunnistaa näennäis- ja epätieteellisiä väitteitä esimerkiksi mediassa käytävästä keskustelusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään filosofian luonteeseen, filosofiseen kysymyksenasetteluun sekä ajattelun taitoihin. Harjoitellaan filosofian menetelmiä, esimerkiksi oletusten ja tottumusten kyseenalaistamista, ajatuskokeita, johdonmukaista argumentaatiota ja loogista päättelyä. Opetellaan tunnistamaan filosofisia kysymyksiä ajankohtaisesta yhteiskunnallisesta keskustelusta sekä erottamaan tieto ja informaatio, arkitieto ja tieteellinen tieto sekä tiede ja pseudotiede toisistaan. Muita keskeisiä teemoja ovat henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys sekä käsitteellinen ja empiirinen tieto.

Opintojakso sisältää runsaasti filosofisen keskustelun harjoituksia ja muita taitavaan ajatteluun liittyviä toiminnallisia tehtäviä.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*

- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraaliala tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Järkiperäinen eettinen ajattelu perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen, jota voi pitää kaiken yhteiskunnallisen ajattelun lähtökohtana. Etiikan opetus rohkaisee yhteiskunnallisten epäkohtien tunnistamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisen argumentaation harjoittelu yhdessä toisten opiskelijoiden ja opettajan kanssa harjaannuttaa vuorovaikutus- ja tunnetaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen etiikkaan edistää kykyä pitää huolta itsestä ja muista. Eettiset pohdinnat auttavat jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa näin ympäristöosaamisen tavoitteita. Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestäväää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu monipuoliseen suulliseen ja kirjalliseen näyttöön koko opintojakson aikana sekä loppuarviointiin.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa koskeviin kysymyksiin.

Vuorovaikutusosaamisen arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn muotoilla käsityksiä hyvästä ja oikeasta, esittää johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalinen velvoittavuutta dialogissa muiden kanssa.

Eettistä ja hyvinvointiosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka opiskelija oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla, osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.

Ympäristöosaamista arvioidaan opiskelijan kyvyllä käsitellä ekologisesti kestävä ja vastuullista elämäntapaa etiikan käsittein ja tarkastella sen filosofisia perusteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä opetellaan jäsentämään oman elämän merkityksellisyyttä ja elämänvalintoja filosofisen käsitteistön avulla. Keskeisiä sisältöjä ovat moraalinen luonne, moraalinen, lakien ja tapojen ero, moraalista tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka sekä hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet. Lisäksi tarkastellaan filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta. Etiikkaa sovelletaan yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Opintojakso sisältää runsaasti eettisiä keskusteluja ja toiminnallisia tehtäviä. Siihen voi sisältyä esitelmä, alustus tai muu projektityö. Mahdollisuuksien mukaan opintojaksossa voidaan tehdä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*

- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan laajasti yhteiskunnan eri puolia: yhteiskuntajärjestystä, valtaa, vapauksia, oikeuksia, poliittisia ihanteita, hyvinvointia ja taloutta. Opintojaksossa pohditaan muun muassa, mistä mainituissa asioissa on kyse ja miten ne voitaisiin oikeuttaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi teknologian kehitykseen ja ympäristöön. Keskeisiä teemoja ovat myös tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan hyvää yhteiskuntaa ja hyvinvointia, yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu monipuoliseen suulliseen ja kirjalliseen näyttöön koko opintojakson aikana. Arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee yhteiskuntafilosofian keskeisiä käsitteitä ja suuntauksia, pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta sekä osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään yhteiskuntasopimusteorioihin sekä vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muotoihin. Muita keskeisiä teemoja ovat ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet, demokratia ja poliittiset ihanteet sekä hyvinvoinnin ja talouden suhde. Käsitellään ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä kuten ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta sekä eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki.

Opintojakso voi sisältää esitelmän, alustuksen, elokuva- tai media-analyysin tai muun projektityön. Mahdollisuuksien mukaan voidaan tehdä yhteistyötä jonkin kansalaisjärjestön kanssa.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät
- ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa
- osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä
- osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta
- osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen
- oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.

Keskeiset sisällöt

Totuus

- kieli, merkitys ja totuus
- totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus
- todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi
- tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka
- tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen
- selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Monimutkaisten ongelmien käsitteleminen kehittää opiskelijoissa epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu monipuoliseen suulliseen ja kirjalliseen näyttöön koko opintojakson aikana. Arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee filosofian käsitteistöä ja teorioita ja osaa soveltaa niitä.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta ja osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät sekä ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään filosofisiin teorioihin totuudesta, tiedosta ja todellisuuden luonteesta. Mitkä ovat tiedon lähteet, entä mikä on tiedon suhde varmuuteen? Mikä on todellisuus? Tarkastellaan myös kielen ja merkitysten roolia todellisuuden hahmottamisessa. Lisäksi syvennetään tietoja tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonteesta sekä tieteen etiikasta.

Opintojakson työtapoja ovat keskustelu- ja argumentaatioharjoitukset, käsiteanalyysi, ajatuskokeet sekä erilaiset kirjalliset harjoitukset.

Filosofian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan ja taitojaan filosofian ylioppilaskokeen vaatimusten mukaisesti.
- Opiskelija tuntee erilaiset ylioppilaskokeen tehtävätyypit ja harjaantuu vastaustekniikassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson yksityiskohtaiset sisällöt ja työtavat määritellään opetusryhmän tarpeet huomioiden.
- Eri tehtävätyyppien analysointi, aineistojen tehokas hyödyntäminen sekä vastaustekniikan hiominen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valmistautuessaan filosofian ylioppilaskokeeseen opiskelija saavuttaa oppiaineiden rajat ylittävän tavan soveltaa yleissivistystään. Hän jäsentää filosofista tietoaan ja harjoittaa ajattelun taitoaan monitieteisesti ja luovasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka laajasti ja monipuolisesti opiskelija osoittaa jäsentävänsä filosofian kokonaisuutta ja kuinka hyvin hän osaa soveltaa koko oppimäärää suullisesti ja kirjallisesti.

Numeroarviointi 4-10. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan filosofian ylioppilaskokeeseen syventäen ja kerraten koko oppimäärän sisältöjä. Lisäksi harjoitellaan eri tehtävätyyppien analysointia, vastaustekniikkaa ja

muita reaalikokeessa olennaisia taitoja opetusryhmän tarpeet huomioiden. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaine ja tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnon ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietoaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisen ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta

- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Yhteiskunnallisen osaamisen kannalta tätä tukee keskeisistä sisällöistä esimerkiksi metakognition, tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten tarkastelu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Eettistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla psykologisen tutkimuksen eettisiä periaatteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kannalta tärkeitä näkökulmia nousee esiin tarkasteltaessa esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite 1: Opiskelija ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on, ja sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin.

Tätä voi lähestyä monitieteistä osaamista vahvistaen esimerkiksi tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä.

Tavoite 2: Opiskelija osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu.

Tavoite 3: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite 1: Opiskelija osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja.

Tätä voi tarkastella moduulissa vuorovaikutusosaamista vahvistaen käsiteltäessä eri tavoin psyykkistä, biologista, sosiaalista ja kulttuurista näkökulmaa.

Tavoite 2: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeisistä sisällöistä esimerkiksi oppimisen sosiaalisuus ja erilaisten oppimiskulttuurien tarkastelu edesauttavat vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista.

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Hyvinvointiosaamista voi vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi tavoiteorientaatioiden ja pystyvyyssuskomusten avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana tehdään erilaisia yksilö-, pari- ja ryhmätehtäviä, jotka mittaavat opiskelijoiden perustietoja psykologiatieteestä ja oppimisesta, soveltamis- ja yhteistyökykyä, sekä ryhmässä toimimista ja esittämistaitoja (vuorovaikutusosaaminen). Opiskelijoita ohjataan löytämään omia vahvuuksiaan ja sanoittamaan niitä itsearvioinnissa (hyvinvointiosaaminen). Kirjalliset kokeet voivat olla yksilö- ja/tai parikokeita (monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen).

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutustutaan ihmisen toiminnan perusteisiin psyykkisestä, biologisesta ja sosiokulttuurisesta näkökulmasta. Tietoinen ja ei-tietoinen toiminta. Tiedonkäsittely, motiivit ja tunteet. Hermoston toiminta, aivot ja uni. Oppiminen ja opiskelu. Perustietoa psykologisesta tutkimuksesta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisoinnin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti

- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite 1: Opiskelija osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen.

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan esimerkiksi tarkastelemalla minuutta ja minäkäsitystä sekä tunteiden, tunnetaitojen ja tunteiden säätelyä.

Tavoite 2: Opiskelija perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä.

Hyvinvointiosaamista tukee moduulissa esimerkiksi sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.

Vuorovaikutusosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite 1: Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden sekä temperamentin käsitteen tarkastelu.

Tavoite 2: Opiskelija osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun.

Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin esimerkiksi tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana.

Tavoite 3: ”Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.”

Tätä tukee monitieteisen osaamisen näkökulmasta esimerkiksi tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisen kehityksen tarkastelu lapsuudessa ja nuoruudessa.

Tavoite 4: ”Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista edistää tämän osalta esimerkiksi erilaisten kehityspolkujen tarkastelu varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta."

Tämä linkittyy yhteiskunnalliseen osaamiseen esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen käsittelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta."

Eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä taitoja voi tämän osalta vahvistaa esimerkiksi tarkasteltaessa vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitystä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen."

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsittelemällä esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kehityopsykologia ohjaa opiskelijaa reflektimaan omaan kehitystään suhteessa tutkimustietoon ihmisen kehityksen eri osa-alueista. Opetuskeskustelun, suullisten esitelmien, erilaisten pohdintatehtävien ja kirjallisen kokeen kautta sekä opiskelija että opettaja saa tietoa opiskelijan kyvyistä analysoida ja soveltaa kehityopsykologista tietoa, sekä pohtia laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä kysymyksiä. Itsearviointi on osa kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kehityopsykologiassa käsitellään monipuolisesti ihmisen kehityksen yleisiä piirteitä sekä yksilöllisyyttä lapsuudesta aikuisuuteen. Kehityksen osa-alueet, kuten sosioemotionaalinen ja kognitiivinen kehitys. Kiintymys- ja vertaissuhteet. Temperamentti ja perimän merkitys. Tunnetaidot ja toiminnanohjaus. Minäkäsitys ja identiteetti. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus. Vanhemmuus ja kasvuympäristö.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen

- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä.”

Aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista nostetut esimerkit samoin kuin neuropsykologisen kuntoutuksen esittelemisen edistävät opiskelijan hyvinvointiosaamista ja valmiutta mielenterveysongelmien kohtaamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle.”

Vuorovaikutusosaamisen kannalta moduulin sisällöistä keskeisimpiä ovat kieleen liittyvät sisällöt, kuten kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä ja esimerkit aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite 1: ”Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.”

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Tavoite 2: ”Opiskelija osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn.”

Havaitsemisen, tarkkaavaisuuden ja muistin käsittely tukevat monitieteistä osaamista.

Tavoite 3: ”Opiskelija ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana.”

Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi tässä yhteydessä nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Tavoite 4: ”Opiskelija osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista voi tämän osalta edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa.”

Tämä kytkeytyy yhteiskunnallisen osaamiseen esimerkiksi tarkasteltaessa nopean ja hitaan ajattelun sisältöjä ja kognitiivisia vinoumia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.”

Kokeellisen tutkimuksen suunniteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen."

Esimerkiksi sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Tiedon käsittely on sekä opintojakson aihe että arvioinnin kohde. Opintojaksossa tehdään monipuolisia harjoitustehtäviä liittyen tiedonkäsittelyn eri osa-alueisiin sekä hermoston toimintaan. Kirjallisten ja suullisten tehtävien kautta sekä opiskelija että opettaja saa tietoa opiskelijan osaamisesta. Kokeellisen tutkimuksen suunnittelua harjoitellaan oppitunneilla ja arvioidaan kirjallisessa kokeessa muun tiedonkäsittelyn ohella. Laaja-alaisesta osaamisesta opintojaksossa painottuu monitieteisen ja luovan osaamisen arviointi. Itsearviointi on osa kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kognitiivinen psykologia ja neuropsykologia auttavat ymmärtämään ihmisen tiedonkäsittelyn perusteita ja taustoja, sekä tiedonkäsittelyn ongelmia ja häiriöitä. Tarkkaavaisuus ja havaitseminen. Muisti ja unohtaminen. Kielen merkitys tiedonkäsittelyssä. Päätöksenteko ja kognitiiviset vinoumat. Aivojen rakenne ja plastisuus. Tiedon kulku hermostoverkoissa. Neuropsykologinen kuntoutus. Kokeellisen tutkimuksen suunnittelu.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*

- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausten menetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite 1: "Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen."

Hyvinvointiosaamista tukee esimerkiksi ymmärrys resiliensseistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely.

Tavoite 2: "Opiskelija tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä."

Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä."

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: "Opiskelija syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon."

Mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyvien biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien tarkastelu kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.”

Mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyvien biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien tarkastelu kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.”

Ajankohtaiseen mielenterveyshäiriöihin liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyy myös eettisiä näkökohtia, joita pohtimalla voidaan vahvistaa opiskelijan eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite 1: ”Opiskelija osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta.”

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan kehittää tarkastelemalla esimerkiksi tunteiden universaaliutta ja kulttuurisidonnaisuutta sekä tunteiden merkitystä kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä.

Tavoite 2: ”Opiskelija osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa.”

Globaali- ja kulttuuriosaamiseen linkittyy tämän osalta erityisesti sisällöt, joissa selitetään mielenterveysongelmia kulttuurisilla taustatekijöillä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Tunnetaidot, stressinhallinta ja positiivisen mielenterveyden ylläpitäminen ovat keskeisiä hyvinvointiosaamisen taitoja, joista opiskelijalla on lähtökohtaisesti hyvät tiedot jo opintojakson alussa. Haasteena on, miten tieto jalostuu taidoiksi, ja miten lukio-opetus voi tukea tätä prosessia. Opintojaksossa pyritään erilaisten testien avulla kartoittamaan opiskelijoiden ymmärrystä tunteista, psyykkisestä hyvinvoinnista ja mielenterveyden häiriöistä. Opiskelijat perehtyvät pienryhmissä syvällisemmin eri mielenterveyshäiriöihin ja niiden hoitoon, ja pitävät aiheista arvioitavia esitelmää. Ei-kokeellisen tutkimussuunnitelman tekoa harjoitellaan, kuten myös fysiologisia mittausten menetelmiä hyödyntäviä. Kirjallisessa kokeessa arvioidaan perustietojen lisäksi opiskelijan kykyä kehittää tietoa. Itsearviointi on osa kokonaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään tunteiden psykologiaa, psyykkistä hyvinvointia ja psyykkisen tasapainon ylläpitämistä sekä mielenterveyttä. Tunnereaktiot ja tunnekokemukset. Tunteiden universaalisuus, kulttuurisidonnaisuus ja yksilöllisyys. Hallintakeinot, defenssit ja resilienssi. Uni, nukkuminen ja vuorokausirytm. Stressin aiheuttajat ja säätelykeinot. Kriisit ja niistä selviytyminen. Mielenterveys ja mielenterveyshäiriöiden luokittelu, oireet, taustatekijät ja hoitomuodot. Ei-kokeellinen psykologinen tutkimus ja fysiologiset mittausten menetelmät.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät

- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite 1: "Opiskelija osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa."

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyyplejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Tavoite 2: "Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen."

Hyvinvointiosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu.

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite 1: "Opiskelija osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa."

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyyplejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Tavoite 2: "Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen."

Hyvinvointiosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta."

Vuorovaikutusosaamista voidaan tukea tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkiejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite 1: "Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa."

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä.

Tavoite 2: "Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa."

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita voidaan tukea tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja esimerkiksi persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta.

Tavoite 3: "Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä."

Muun muassa yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat moduulin sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä."

Yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvät tavoitteet kytkeytyvät moduulissa erityisesti seuraaviin sisältöihin: yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen."

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite 1: "Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan."

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Tavoite 2: "Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta."

Tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Persoonallisuuspsykologiassa korostuu monitieteinen, yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja eettinen näkökulma vuorovaikutustaitojen lisäksi: työelämässä edellytetään yhteistyötaitoja ja yksilöitä arvioidaan suhteessa toisiinsa työnhakutilanteissa. Opintojakson arvioinnissa painottuu opiskelijan kyky ymmärtää ja soveltaa persoonallisuuspsykologista tutkimustietoa sekä arvioida psykologisia tutkimuksia. Itsearviointi on osa kokonaisarviointia.

Sosiaalipsykologian osuus toteutetaan symposiumina. Osuuden arviointi kohdistuu olennaisen tiedon löytämiseen ja esittämiseen sekä vuorovaikutusosaamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Persoonallisuuspsykologia ja sosiaalipsykologia luovat kokonaiskuvaa ihmisen toiminnasta. Persoonallisuus, sen kehittyminen ja taustatekijät. Yksilölliset erot. Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa. Persoonallisuuden ja älykkyyden psykologiset arviointimenetelmät. Kulttuurin

ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan. Tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa. Ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet. Kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Psykologian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hallitsee lukion psykologian kurssien keskeisiä sisältöjä
- pystyy oppikirjojen avulla yhdistämään psykologian kursseilla opiskelemiaan asioita yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi
- hahmottaa laaja-alaisesti psykologian eri osa-alueet ja niille tyypilliset painotukset ja tutkimusmenetelmät
- pystyy kriittisesti arvioimaan psykologista tietoa ja tiedon muodostumista
- osaa käyttää luontevasti psykologian ja sosiaalipsykologian käsitteitä
- tuntee psykologian eri sovelluskohteet ja osaa hyödyntää psykologista tietoa laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti
- oppii soveltamaan ja kehittämään psykologista tietoa
- harjoittelee kirjoittamaan hyvin jäsenneiltyjä esseevastauksia
- harjaantuu vastaamaan ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologian moduulien ydinkysymykset
- psykologian peruskäsitteet, teoriat ja tutkimusmenetelmät
- tiedon arviointi, soveltaminen ja kokonaisuuksien hahmottaminen
- vastaustaitojen kehittäminen harjoittelun ja vuorovaikutuksellisen oppimisen kautta
- kiitettäviin mallivastauksiin tutustuminen ja vastausten arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Psykologian kertauksessa korostuu luova osaaminen. Psykologian soveltavat ylioppilastehtävät ja niiden harjoittelu haastavat opiskelijoita kaikilla laaja-alaisen osaamisen alueilla ajattelemaan monista näkökulmista ja tuottamaan monipuolisia, pohtivia ja persoonallisia kirjallisia tuotoksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija arvioi ja pyrkii kehittämään omaa osaamistaan opintojakson aikana. Opintojakso päättyy valtakunnalliseen kuuden tunnin preliminäärikokeeseen, jossa harjoitellaan ja arvioidaan ajankäyttöä, voimavarojen tasaista jakamista, monivalintoihin vastaamista, tiiviiden esseiden kirjoittamista, sekä soveltavien ja laajojen, kurssirajat ylittävien vastausten tuottamista. Arvioinnissa on apuna valtakunnalliset hyvän vastauksen piirteet. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologian kertaus on ylioppilastutkintoon valmistava opintojakso, jossa käydään läpi ylioppilaskokeen eri tehtävätyypit ja vastausten vaatimukset. Vastaustaitojen ja psykologian perustietojen, käsitteiden ja teorioiden kertaamisen lisäksi harjoitellaan tiedon soveltamista ja psykologian eri osa-alueista koostuvien tietojen yhdistämistä monipuoliseksi, syvälliseksi ja oivaltavia esimerkkejä sisältäväksi kokonaisuudeksi. Tiedon kehittelyä ja arviointia harjoitellaan tutkimustehtävien avulla. Lisäksi arvioidaan kiitettäviä mallivastauksia. Opintojakson lopuksi on preliminäärikoe. Numeroarviointi.

Tutkiva ja sosiaalinen ihminen, 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan tietämystä sosiaalipsykologian perusteista, keskeisistä käsitteistä, kysymyksenasetteluista, tutkimusmenetelmistä ja teorioista
- opiskelija ymmärtää yksilöiden, ryhmien, kansojen ja kulttuurien välistä sosiaalista vuorovaikutusta
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa: pystyy havainnoimaan ja kriittisesti arvioimaan erilaisten ryhmien toimintaa ja toiminnan taustalla vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä
- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa toimiessaan erilaisissa ryhmissä, eri kulttuuritaustoista tai yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten kanssa moniarvoisessa yhteiskunnassa
- suunnittelee ja toteuttaa ryhmässä pienimuotoisen psykologisen tai sosiaalipsykologisen tutkimuksen
- harjoittelee tutkimuksen suullista raportointia sekä toisten opiskelijoiden tekemien tutkimusten opponointia
- ymmärtää syvemmin psykologisen ja sosiaalipsykologisen tiedon rakentumista
- omaa perusvalmiuksia tieteellisen tiedon tuottamiseen ja arvioimiseen jatko-opintoja varten

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sosiaalisen vuorovaikutusprosessin monitasoiset ilmiöt
- sosiaalisten tilanteiden havaitseminen ja tapahtumille annetut selitykset
- vuorovaikutus ryhmissä ja ryhmien välillä
- sosiaaliset, sosiokognitiiviset ja sosioemotionaaliset taidot
- sosiaalipsykologinen tutkimus
- pienimuotoisen tutkimuksen toteutus ryhmässä; oman tutkimuksen esittely ja toisten tuottamien tutkimusten arviointi sekä kirjallisen ja suullisen palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkimusryhmissä opiskelija harjoittelee aktiivista sosiaalista vaikuttamista, ongelmanratkaisua, demokraattista päätöksentekoa ja yhteistyötä.

Vuorovaikutusosaaminen

Viestinnän eri muotojen harjoittelu, aktiivinen kuunteleminen, empatia ja muut sosiaalista ja sosiokognitiivista taitavuutta esille tuovat harjoitukset pyrkivät vahvistamaan opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Yksilö on osa yhteisöä. Yksilön hyvinvointi peilaa monesti hänen sosiaalisia suhteitaan. Ryhmissä esiintyy myös negatiivisia ilmiöitä, kuten kiusaamista. Saamalla tietoa ja harjoittelemalla esimerkiksi jäämäkkyttä myös hyvinvointiosaaminen karttuu.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa keskustellaan kulttuurisista eroista ja yhtäläisyyksistä mm. vuorovaikutustavoissa ja sosiaalisen etäisyyden pitämisessä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Sosiaalipsykologiassa korostuu toisten ihmisten reilu kohtelevminen ja vastavuoroisuuden periaate. Myös ryhmien sisäisiä eri ryhmien välisiä konflikteja käsitellään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutkimusharjoituksessa korostuu luovuus. Tutkimuskysymyksen muotoilu on haastavaa, kuten myös tutkittavan asian saattaminen mitattavaan muotoon. Oivaltavat ratkaisut tuovat koko ryhmälle näkemystä lukioikäisten taidoista käsitellä ja jalostaa tietoa luovasti. Mallioppimisen merkitys on suuri.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu toisaalta sosiaalipsykologian tietojen soveltamisen mittaamiseen opintojakson aikana ja kirjallisessa kokeessa, ja toisaalta harjoitustyön arvioimiseen (tutkimuksen suunnittelu, toteuttaminen ja suullinen raportointi). Mukana on niin itsearviointia kuin oman ryhmän arviointia, sekä toisten ryhmien tutkimusesitysten opponointia kirjallisesti ja suullisesti. Omakohtainen kokemus tutkimuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista pyrkii avaamaan tieteellisen tutkimuksen perusteita ja valmistaa jatko-opintoihin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso syventää ja laajentaa sosiaalipsykologista ymmärrystä ja harjoittaa psykologisen tai sosiaalipsykologisen tutkimussuunnitelman tekemistä ja tutkimuksen toteuttamista ryhmissä. Opintojakso luo näin valmiuksia vastata kokonaisvaltaisemmin psykologian ylioppilaskirjoituksiin. Sosiaalisen vuorovaikutusprosessin monitasoiset ilmiöt. Sosiaalisten tilanteiden havaitseminen ja tapahtumille annetut selitykset. Vuorovaikutus ryhmissä ja ryhmien välillä. Sosiaaliset, sosiokognitiiviset ja sosioemotionaaliset taidot. Sosiaalipsykologinen tutkimus. Pienimuotoisen tutkimuksen toteutus ryhmissä.

7.11. Historia (HI)

Oppiaine ja tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksia. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista

- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä

- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan vuorovaikutusosaamista nk. dialogi-menetelmän kautta. Dialogi-menetelmässä opiskelijat yhdessä keskustelemalla pyrkivät rakentamaan syy- ja seurausvaikutussuhteita. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan nk. lähdekriittisten tehtävien avulla. Tällöin esille nousee opiskelijan taidot analysoida erilaisia lähteitä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan käsitystä ihmisen historiasta ja lajimme suhteesta ympäristöön. Opintojaksolla on ensiarvoisen tärkeää hahmottaa menneisyyden kronologiset rakenteet, sillä vasta vahvan kronologisen perustan myötä opiskelijalle rakentuu perspektiivi ymmärtää menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historian opiskelu auttaa suhteuttamaan muuttuvan maailman epävarmuutta ja asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin. Historiallisesti katsoen muutos on maailmassa aina läsnä eikä itsessään hyvä tai paha asia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista erityisten monilukutaitoa vaativien tehtävien avulla. Yhteiskunnallisen osaamisen kentästä puolestaan arvioidaan opiskelijoiden demokratiataitoja tehtävillä, joissa he joutuvat historiallisten taustojen perusteella pohtimaan demokratian vahvuuksia ja heikkouksia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskeisenä tavoitteena on pyrkimys vahvistaa opiskelijan kansainvälisen politiikan tuntemusta. Opiskelijan kasvaminen yhteiskunnallisesti tiedostavaksi yksilöksi vahvistuu hänen ymmärrätään yhä syvällisemmin niitä voimia, jotka ohjaavat valtioiden välisiä suhteita.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen

- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin (muutos ja jatkuvuus).

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Globaali ja kulttuuriosaamisen kentästä arvioidaan opiskelijan suomalaisen kulttuuriperinnön tuntemusta tehtävillä, joiden ratkaisu edellyttää monipuolista suomalaisen kulttuurin osaamista. Tällöin myös opintojakso integroituu myös muihin opetettaviin aineisiin kuten musiikki ja kuvaamataito. Hyvinvointiosaamisen kokonaisuudesta esiin nousee erityisesti identiteetin rakentumiseen liittyvät tehtäväannot: opiskelijalle rakentuu tämän opintojakson kuluessa käsitys omasta suomalaisesta identiteetistä. Identiteettiin liityvien käsitysten loppuarviointi toteutetaan opintojakson lopulla suoritettavassa monialaisessa tehtäväännossa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla on keskeistä vahvistaa opiskelijan nk. kansallista identiteettiä, eli historian tehtävä on tässä yhteydessä tarjota lukuisia esimerkkejä siitä, miten Suomi ja suomalaisuus ovat aikojen kuluessa syntyneet ja kehittyneet. Tässä yhteydessä on tärkeää myös tarkastella sitä, miten muut kansat ja kulttuurit ovat Suomeen ja suomalaisiin suhtautuneet.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson opiskelussa korostuu eurooppalaisen kulttuuriperinnön esittely ja sen tuntemus yhdistettynä moninaiseen käsitykseen länsimaisesta kulttuurista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Globaali ja kulttuuriosaamisen kentästä arvioidaan opiskelijan eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemusta nk. pohtivan esseen avulla. Tässä tehtävässä opiskelijan pitää tutustua ja muodostaa oma käsityksensä jostakin keskeisestä eurooppalaisesta kulttuurituotoksesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan käsitystä siitä, että suomalaisen kulttuuri-identiteetin lisäksi hänellä on myös vahva eurooppalainen kulttuuri-identiteetti.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*

- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinna kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Tavoitteellisuus edellyttää järjestelmällistä erilaisten tekstien käyttöä opetuksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan monitieteiden ja luovan osaamisen kentästä erityisesti kohtaa: "utelaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla." Tämä laaja-alaisen osaamisen osa-alue arvioidaan opintojaksolla opiskelijan laatiman projektitehtävän avulla. Projektitehtävässä opiskelija käyttää monialaisesti erilaisia tekniikoita ja arvioinnissa korostuu erityisesti opiskelijan kyky luovalla tavalla rakentaa projektitehtävä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla yhdistyvät nk. historian makro- ja mikrohistorian kertomukset. Samalla, kun opintojaksolla tutustutaan Suomen vanhempaan historiaan yleisesti, tarkastelu suuntautuu myös paikallishistorian yksityiskohtiin. Paikallishistorian osuudessa Turun kaupunkihistorialla ja menneisyyden turkulaisten elämällä on tärkeä merkitys.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen. Historiallinen perspektiivi

globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arvioidaan opiskelijan globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta (laaja-alaisen osaamisen osa) nk. reflektointitehtävien avulla. Näissä reflektointitehtävissä arvioidaan opiskelijan nk. eurosentrisiä näkemyksiä vieraista kulttuureista. Eurosentrisyyden tunnistaminen, erityisesti itsereflektion kautta, parantaa opiskelijan ymmärrystä muita kulttuureja kohtaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan ymmärrystä vieraista, nk ei länsimaisista kulttuureista. Eri kulttuurien tunteminen avartaa opiskelijan käsitystä globaalista kulttuuriympäristöstämme.

Historian ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan historian ylioppilaskokeeseen
- Opintojakson myötä opiskelijalle vahvistuu historian keskeisten työtapojen hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät opintojaksot
- Harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita
- Tutustutaan mallivastauksiin ja keskeisiin yo-kysymyksiin
- Opiskelijoille jaetaan lisämateriaalia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian lukutapa suhtautua teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Tavoitteellisuus edellyttää järjestelmällistä erilaisten tekstien käyttöä opetuksessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Historian kertauksesta annetaan suoritusmerkintä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistaudutaan historian ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla erityisesti opintojaksot HI1-HI3. Opintojaksolla harjoitellaan eri vastaustekniikoita ja erityisesti keskitytään historian eri kysymystyyppien analysointiin. Opintojaksolla annetaan myös lisämateriaalia yo-koetta varten.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaine ja tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakoulu yhteistyötä.

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratia taitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsenyneyttä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluu suomalaiseen yhteiskuntaan tutustuminen. Opiskelija arvioi opintojakson aikana omia tietojaan suomalaisen yhteiskunnan nykyhetkestä ja tulevaisuuden ennusteista. Yhteiskunnallinen osaaminen on tässä kurssissa arvioitava laaja-alaisen osaamisen osa-alue.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskuntaopissa lähdekriittisyys ja toisistaan poikkeavien lähdemateriaalien käyttö on keskeinen oppimissisältö. Poliittisessa ajattelussa voidaan erilaisista lähtökohdista päästä aivan erilaisiin ratkaisuihin. Opiskelija näkee sen, mitä erilaisten vaihtoehtojen toteuttamisesta yhteiskunnassa seuraa. Digitaalisten lähteiden käyttö on keskeistä asioiden hahmottamiseksi nyky-yhteiskunnassa. Lähdemateriaalien käyttöä harjoitellaan erilaisten harjoitusten avulla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan taidot arvioidaan erilaisten tehtävien suorittamisen mukaisesti. Arvioinnissa käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia arviointitapoja, Yhteiskunnallisen osaaminen on yksi kurssin opintosisältöihin kuuluva asia, jota arvioidaan eri tehtävissä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa analysoidaan suomalaista yhteiskuntaa eri puolilta. Keskeisiä käsitteitä ovat valta, demokratia, poliittinen vaikuttaminen ja hyvinvointi. Opiskelija saa perustellun käsityksen pohjoismaisen hyvinvointivaltion toiminnasta sekä hyvinvointivaltion tulevaisuutta koskevista haasteista ja Suomen poliittisesta järjestelmästä. Opiskelija ymmärtää omat mahdollisuutensa vaikuttaa yhteiskunnassa sekä häntä rohkaistaan ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin asioihin eri medioiden kautta vastuullisesti.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävä talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso painottaa kestävä kehityksen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja poliittisten päätösten yhteyttä kestävä yhteiskunnan rakentamiseen. Kiertotalouden ja jakotalouden toimintaa selvitetään opintojakson aikana. Opintojakson aikana arvioidaan näiden ilmiöiden vaikutusta Suomen kansantalouteen tulevaisuudessa. Opiskelija tekee itsearvion kestävä kehityksen tiedoistaan ja taidoistaan opintojakson aikana.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan tietoja opintojakson keskeisistä sisällöistä monipuolisesti. Eettisyys ja ympäristöosaaminen (laaja-alainen) kokonaisuudesta opiskelija tekee itsearvion omista kulutustottumuksistaan ja mahdollisuuksista muuttaa niitä kestävämmän kehityksen suuntaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan kansantalouden eri sektoreiden toimintaan. Kansantaloutta tutkitaan mikro- ja makrotaloudellisesta näkökulmasta. Opiskelija ymmärtää oman taloudellisen toimintansa vaikuttimia ja seurauksia. Opintojaksolla seurataan ajankohtaisia taloudellisia uutisia Suomesta ja maailmalta. Taloudellisia tilastoja analysoidaan ja niiden keskeisiä sisältöjä avataan.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastomuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa
- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa pohditaan globalisaatiota eri puolilta. Euroopan Unionin synty ja kehitysmahdollisuudet ovat osa globalisaatiota. Globalisaation hyödyt ja haitat, vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella, eurooppalaisella ja globaalilla tasolla huomioidaan opintojaksossa soveltuvissa paikoissa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan opiskelijan tietoja monipuolisesti. Globaali- ja kulttuuriosaaminen on keskeinen osa hyvää yleissivistystä ja parantaa opiskelijan mahdollisuuksia selvittää monikulttuurisessa opiskelu- ja työympäristössä. Opiskelija arvioi opintojakson aikana omia valmiuksiaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeinen sisältö on Euroopan taloudellinen ja poliittinen yhteistyö sekä Euroopan Unionin toiminta eri puolilta. Opiskelija saa käsityksen eurooppalaisuudesta ja Euroopan Unionin kansalaisen oikeuksista. Opintojaksolla seurataan myös ajankohtaisia maailmanpoliittisia asioita.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*

- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lakitieto on keskeinen osa yhteiskunnallista osaamista. Lakitiedon opintosisältöjen avulla opiskelija pystyy toimimaan yhteiskunnassa monipuolisesti ja on tietoinen omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Lakitiedossa opiskelijan taidot soveltaa opintojakson keskeisiä sisältöjä on arvioinnin kohteena. Soveltamistaidot näkyvät opintojakson aikana ratkaistavissa oikeustapauksissa ja opintojakson päättävässä kokeessa. Opiskelijan taidoista annetaan palautetta opintojakson aikana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan Suomen oikeusjärjestyksen peruseriaatteisiin ja keskeisiin oikeudenaloihin. Tällaisia keskeisiä oikeudenaloja ovat esimerkiksi perheoikeus, jäämistöoikeus, rikosoikeus ja työoikeus. Opiskelija oppii ratkaisemaan oikeudellisia perusongelmia ja laatimaan yksinkertaisia oikeudellisia asiakirjoja sekä tutustuu oikeudenkäynnin periaatteisiin.

Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen
- Erilaisten ainekohtaisten taitojen kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset oppisisällöt kerrataan pakollisia opintojaksoja painottaen
- Kysymystyyppien ja vastaustekniikoiden läpikäyminen
- Ajankohtaisten materiaalien jakaminen opiskelijoille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kerrataan pakollisten opintojaksojen sisältöjä ja samalla vahvistetaan yhteiskunnallisen osaamisen monipuolisesti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen -opintjakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintjaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla valmistaudutaan yhteiskuntaopin ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla keskeisiä sisältöjä ja syventämällä opiskelijan tietoja ja taitoja yhteiskuntaopin oppiaineen keskeisistä sisällöistä. Opintojakson painopiste on yhteiskuntaopin kolmessa pakollisessa opintojaksossa. Opintojaksolla harjoitellaan eri vastaustekniikoita. Opintojaksosta saa suoritusmerkinnän.

7.13. Uskonto (KT)

Oppiaine ja tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntietämisen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteidenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta

- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa juutalaisuuden ja islamin vaikutusta Turussa

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurista, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

- Turun juutalaisen seurakunnan historia ja toiminta nykyisin
- islamilaiset yhteisöt ja niiden toiminta Turussa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehtyessään uskontoihin ja katsomuksiin ilmiönä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä. Opiskelija oppii ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestävän tulevaisuuden, demokratian ja rauhan rakentamisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä maailman uskontotilanteeseen, uskonnonvapauteen sekä juutalaisuuden ja islamin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa valmiuksia toimia demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Samalla opiskelija kehittää taitojaan toimia osana katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisia työyhteisöjä.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa uskontoja ja katsomuksia ilmiönä opiskelija syventää ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa, suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdyttäessä uskonnon ja tieteen suhteeseen, uskonnon määrittelyyn sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia hahmottaa uskontoa eri tieteenalojen ja uskontojen itseyttä näkökulmasta. Tutustuttaessa uskontojen erilaisiin tulkintatapoihin ja sisäiseen monimuotoisuuteen opiskelija harjaantuu tarkastelemaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota ja kielenkäyttöä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan opiskelijan kykyä kirjallisesti ja suullisesti reflektoida omaa rooliaan ja toimintaansa monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Arvioidaan, kuinka hyvin opiskelija hallitsee uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää käsitteistöä. Lisäksi arvioidaan opiskelijan valmiuksia hahmottaa laajoja kokonaisuuksia, kykyä löytää asianmukaista, kriittistä tietoa uskontoihin ja katsomuksiin liittyen sekä monilukutaitoa.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija osoittaa tuntevansa uskontojen monimuotoisuutta ja pyhien asioiden merkitystä yksilöiden elämässä. Opiskelija ymmärtää, miten erilaisia katsomuksellisia näkökantoja perustellaan. Yhteiskunnallista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan sen perusteella, miten opiskelija hahmottaa uskontoryhmien välisiä suhteita, uskonnonvapauden toteutumista sekä erilaisia kulttuuri-identiteettejä. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan monilukutaitoa ja kriittistä ajattelua vaativien tehtävien avulla.

Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan näyttöön, suulliseen vuorovaikutukseen opintojaksossa, kokeeseen sekä avoimen tiedonhaun pohjalta tehtävään kirjalliseen tuotokseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu kahdesta laajasta osa-alueesta. Ensimmäinen kokonaisuus keskittyy uskontoon ilmiönä: mitä uskonto on, miten yksilöt ja yhteisöt harjoittavat uskontoa; entä miten uskontoja ja muita katsomuksia tutkitaan tieteellisesti? Jälkimmäinen kokonaisuus perehdyttää opiskelijan kolmen Lähi-idässä syntyneen uskonnon, juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin ilmiöihin. Näitä ns. Abrahamin uskontoja tarkastellaan historian, opin, pyhien kirjoitusten sekä arjen ja elämäntavan näkökulmista. Lisäksi tutustutaan siihen, miten juutalaisuus ja islam vaikuttavat omassa kaupungissamme ja lukiolaisten elämässä. Mahdollisuuksien mukaan vierailaan Turun juutalaisen seurakunnan synagogassa sekä moskeijassa tai rukoushuoneessa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee eri kristillisten kirkkokuntien toimintaa ja vaikutusta Turussa.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinuskko

- kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa
- uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa
- katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- karismaattinen kristillisyyden ilmiönä
- kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet
- ekumenia ja uskontodialogi
- kristinuskko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Paikallinen lisäys

- Turun ortodoksisen seurakunnan, katolisen Pyhän Birgitan ja Autuaan Hemmingin seurakunnan sekä Turussa toimivien kristillisten vähemmistöryhmien toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Perehtyessään kristinuskon monimuotoisuuteen (esim. katoliseen, ortodoksiseseen, protestanttiseen ja karismaattiseen kristillisyyteen sekä kristillisperäisiin uskontoihin) sekä ekumeniaan ja uskontodialogiin opiskelija saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä. Hän hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskellessaan kristinuskon erilaisia muotoja ja niiden asemaa ja vuorovaikutusta kulttuurin kanssa sekä ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä opiskelija vahvistaa uteliaisuuttaan ja taitoaan löytää ja tulkita monenlaisia tekstejä sekä arvioida kriittisesti tiedon ja lähteiden luotettavuutta. Opiskelijan monilukutaito syvenyy erityisesti kristinuskoon liittyvän kulttuurisen ja symbolisen lukutaidon osalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla uskonnon asemaan sekä uskonnon ja valtioiden suhteisiin Euroopassa sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivien kulttuurien kanssa opiskelija hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa yhteiskunnassa. Samalla hän saa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja edistää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan periaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksossa arvioidaan opiskelijan kykyä hahmottaa kristinuskon historiaa ja nykyistä monimuotoisuutta kirjallisesti ja suullisesti. Arvioidaan, kuinka hyvin opiskelija hallitsee kristinuskon eri ilmenemismuotoihin liittyvää käsitteistöä. Lisäksi arvioidaan opiskelijan valmiuksia hahmottaa kirkkokuntien välisiä suhteita, kykyä löytää asianmukaista, kriittistä tietoa kristinuskon ilmenemiseen liittyen sekä monilukutaitoa.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija osaa perustella uskonnollisia ja eettisiä näkökulmia eri kristillisten kirkkokuntien opin näkökulmasta. Opiskelija

ymmärtää, että samoista arvoista käsin voidaan perustella hyvinkin erilaisia normeja. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan tekstien tulkintaa vaativien tehtävien avulla. Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, miten opiskelija hahmottaa kirkkojen vaikutusta yhteiskunnallisiin ilmiöihin, esimerkiksi politiikkaan, eri puolilla maailmaa.

Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan näyttöön, suulliseen vuorovaikutukseen opintojaksossa, kokeeseen tai oppimispäiväkirjaan sekä avoimen tiedonhaun pohjalta tehtävään kirjalliseen tuotokseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kristinuskon asemaan toistaiseksi maailman suurimpana uskontona. Miten ja miksi kristinuskko on kasvanut suurimmaksi maailmanuskonnoksi? Mitä eri kirkkokunnat opettavat, ja miten nämä opetukset heijastuvat yhteiskunnallisina arvoina ja normeina? Millainen on kristinuskon tulevaisuus omassa yhteiskunnassamme ja globaalisti? Lisäksi tutustutaan kristinuskon historiaan ja nykypäivään eri maanosissa Euroopan ulkopuolella. Mahdollisuuksien mukaan vierailaan ortodoksisessa ja katolisessa seurakunnassa tai jonkin protestanttisen vähemmistöryhmän seurakunnassa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuessaan intialaisperäisten uskontojen eettisiin periaatteisiin sekä Kiinan uskontojen keskeisiin piirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa välineitä hahmottaa, miten uskonnot ja katsomukset voivat joko edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta. Käsiteltäessä luonnonuskontojen ja uusien uskonnollisten liikkeiden piirteitä opiskelija saa välineitä pohtia ihmisen ja luonnon välistä suhdetta erilaisista näkökulmista. Perehtyessään eri alueiden luonnonuskontoihin opiskelija hahmottaa syitä siihen, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnon kantokykyyn sekä saa valmiuksia pohtia ilmastomuutoksen vaikutuksia eri yhteisöihin ja elämäntapoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään eri uskontoihin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa. Opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tätä kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee uskontojen opillista ulottuvuutta ja käsitteistöä, eri uskontojen keskinäisiä suhteita sekä uskonnon ja yhteiskunnan välistä vuorovaikutusta.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija hahmottaa alkuperäiskansojen asemaa kansainvälisessä lainsäädännössä sekä ilmastomuutoksen ja globaalin talouden vaikutuksia alkuperäiskansoihin ja niiden elämäntapoihin. Globaali- ja kulttuuriosaamisesta arvioidaan opiskelijan kykyä jäsentää uskonnollinen kulttuuriperintö osana yksilön identiteettiä ja eri yhteiskuntien moninaisuutta. Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka opiskelija ymmärtää uskontojen vaikutusta erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden taustalla, ja osaa perustella erilaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä uskontojen arvot huomioiden.

Arviointi pohjautuu opiskelijan opintojaksossa antamaan jatkuvaan suulliseen näyttöön, kirjallisiin oppituntitehtäviin, omaan projektityöhön sekä kirjalliseen tai suulliseen kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan luonnonuskontoihin eri puolilla maailmaa sekä alkuperäiskansojen asemaan vaikuttaviin tekijöihin (esim. alkuperäiskansojen asemaa määrittävät kansainväliset sopimukset, ilmastomuutos ja globalisaatio). Perehdytään myös Intian, Kiinan ja Japanin uskontoihin opin, pyhien kirjoitusten, yhteiskunnan ja yksilön elämäntavan näkökulmista. Lisäksi tarkastellaan uusien uskonnollisten liikkeiden yhteisiä piirteitä ja erilaisia ilmenemismuotoja

Suomessa ja maailmalla. Mahdollisuuksien mukaan kutsutaan vierailijoita tai vierailaan Turun alueella vaikuttavissa uskonnollisissa yhteisöissä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa perehtymällä uskontoon ja uskonnollisiin yhteisöihin suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnottomuuteen, uskonnon- ja

katsomuksenvapauteen, yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin, uskonnon rooliin etnisten ja kansallisten vähemmistöjen elämässä Suomessa sekä uskonnon merkitykseen julkisella sektorilla, politiikassa, taloudessa ja työelämässä. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa monipuolisesti suomalaista uskonnollista ja katsomuksellista kenttää eri tieteenalojen kuten yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen näkökulmista. Samalla hän saa välineitä uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Perehdyttäessä uskonnon merkitykseen ja näkyvyyteen julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sekä yksilöiden ja perheiden elämässä opiskelija saa valmiuksia pohtia tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristö, kulttuuri, politiikka, talous ja teknologia.

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltäessä suomalaista uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen. Samalla hän saa valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuvat opiskelijan kyky tunnistaa uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen ilmenemismuotoja nyky-Suomessa sekä kyky analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija oppii tunnistamaan ja analysoimaan uskontoihin liittyviä yhteiskunnallisia teemoja. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan monilukutaitoa painottavien tehtävien perusteella, esimerkiksi perehtymällä suomalaisten uskonnollisuuteen liittyvään ajankohtaiseen tutkimukseen. Hyvinvointiosaamisen arviointiin vaikuttaa opiskelijan kyky hahmottaa uskonnollisten toimijoiden rooli osana syrjäytymisen ja huono-osaisuuden vastaista työtä Suomessa.

Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan suulliseen ja kirjalliseen näyttöön, mahdolliseen projektityöskentelyyn sekä kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään laajasti uskontojen ilmenemiseen suomalaisessa yhteiskunnassa. Tehdään vierailuja eri kohteisiin opiskelijoiden toiveet huomioiden. Analysoidaan ja arvioidaan uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua. Opintojakson painopiste on nykypäivässä, mutta tutustutaan lyhyesti myös suomalaiseen muinaisuskoon sekä tärkeimpiin aikakausiin ja ilmiöihin Suomen uskontohistoriassa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee Turun alueen arkkitehtonisesti merkittäviä uskonnollisia tiloja ja uskonnollista kuvataidetta

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- arkkitehtuuri ja taide Turun tuomiokirkossa, Pyhän Hengen kappelissa ja Pyhän Henrikin ekumeenisessa taidekappelissa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson taiteeseen ja populaarikulttuurin liittyvät sisällöt tukevat opiskelijan monilukutaidon kehittymistä sekä eettisten ja esteettisten arvojen pohdintaa. Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan sekä uskonnollisiin teemoihin populaarikulttuurissa opiskelija tutustuu erilaisiin informaation esittämisen tapoihin. Opetuksessa opiskelijaa rohkaistaan kehittyvien tulkittamisen taitojensa luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumalla uskonnolliseen symboliikkaan sekä siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskontojen oppeja ja kertomuksia opiskelija harjaannuttaa monilukutaitoaan ja valmiuksiaan olla kanssakäymisessä toisten kanssa yli kieli-, katsomus- ja kulttuurirajojen. Paneutuminen uskontoon liittyviin ulottuvuuksiin taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa antaa mahdollisuuden pohtia myös sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri aikoina ja eri kulttuureissa. Opiskelija saa näin valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen ja uskonnon suhteeseen perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan uskontojen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja vaikutuksia. Harjaannuttamalla taitoaan havaita uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin vuorovaikutusta opiskelija lisää ymmärrystään eri katsomuksista ja saa valmiuksia myös ottaa kantaa moduulin teemoihin liittyviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa korostuvat opiskelijan antama jatkuva näyttö, osallistuminen oppituntikusteluihin sekä oman projektityön tekeminen.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka kriittisesti, monipuolisesti ja luovasti opiskelija esittelee oman projektityönsä aihetta suullisessa ja kirjallisessa muodossa. Vuorovaikutusosaamisen arviointi pohjautuu opetuskeskusteluihin sekä opiskelijan kykyyn esitellä tekemänsä projektityö. Yhteiskunnallisen osaamisen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin opiskelija osaa analysoida yksittäisten taiteilijoiden tai taideteosten yhteiskunnallisia näkökulmia ja vaikutuksia esimerkiksi uskontokritiikin kontekstissa.

Arvioitavia osasuorituksia opintojaksossa ovat kirjallinen tai suullinen koe, itse valitusta aiheesta tehty projektityö sekä oppituntitehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan, pyhien tilojen arkkitehtuuriin, myytteihin taiteessa sekä taiteen välityksellä tapahtuvaan uskonnon kritisointiin. Tehdään runsaasti kuva-analyyseja sekä vierailaan mahdollisuuksien ja opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan eri kohteissa. Tärkeä osa opintojaksoa on itse valitusta aiheesta tehtävä projektityö.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee Turussa tehtävää uskonnon tutkimusta

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan uskonnon tieteelliseen tutkimukseen liittyvä vierailu Turun yliopistossa, Åbo akademissa tai Donner-instituutissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus harjaantua näissä taidoissa esimerkiksi tekemällä uskontoon liittyvä mediasisältö tai media-analyysi. Opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskontoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan tutustumalla esimerkiksi uskonnon tutkimukseen eri tieteenaloilla sekä mediaan liittyviin ilmiöihin, kuten uskontoilmiön käsittelyyn mediassa, uskonnolliseen mediaan ja median käyttöön uskonnoissa, uskontojen mediajulkisuuteen sekä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa. Samalla opiskelija kehittää taitojaan analysoida viestien ja merkitysten välittymistä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa. Uskonnon ja median käsittelyyn liittyy luontevasti myös pohdinta sananvapauden merkityksestä ja sen vastuullisesta käytöstä. Nämä pohdinnat antavat opiskelijalle valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla opintojaksossa tutustutaan muun muassa uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviiin, uskontokritiikkiin sekä uskontojen roolin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, mikä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen auttaa opiskelijaa havaitsemaan uskonnon ja yhteiskunnan erilaisia suhteita eri puolilla maailmaa sekä tuottaa edellytyksiä ymmärtää ja arvostaa demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä ihmisoikeuksiin, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Teemoja voidaan tarkastella näkökulmista, jotka rohkaisevat opiskelijaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin tutustuminen tutkimuksen ja median

näkökulmista antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan suulliseen näyttöön, media-analyysin tai mediasisällön tuottamiseen sekä kurssikokeeseen.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka kattavasti opiskelija soveltaa opintojaksossa oppimiaan asioita media-analyysiinsä tai itse tekemäänsä mediasisältöön. Vuorovaikutusosaamisen arvioinnissa huomioidaan sekä opiskelijan kyky käyttää että analysoida eri medioita. Myös oppitunneilla tapahtuva vuorovaikutus on tärkeää opintojakson arvioinnissa. Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija oppii tunnistamaan uskontoon liittyviä asenteita ja uskontokritiikkiä mediassa sekä kykenee analysoimaan uskontojen roolia konflikteissa ja rauhan rakentamisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy uskonnon tutkimukseen sekä uskonnon ja median suhteeseen. Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailu uskonnon tutkimusta tekevään laitokseen (Turun yliopisto, Åbo akademi tai Donner-instituutti). Tarkastellaan mainosten uskonnollisia elementtejä, median välittämää kuvaa uskonnoista sekä sitä, miten uskonnolliset yhteisöt hyödyntävät mediaa omassa viestinnässään. Tärkeitä teemoja ovat myös median etiikka, vihapuhe ja sananvapaus. Opintojakson aikana harjoitellaan oman mediasisällön tekemistä tai analysoidaan valmiita media-aineistoja.

Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmistautua uskonnon ylioppilaskokeeseen eri teemoja kerraten ja syventäen.
- Opiskelija harjaantuu erilaisten tehtävätyyppien analysoinnissa sekä reaaliaineen vastaustekniikassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tarkat sisällöt ja työtavat määritellään opetusryhmän tarpeet huomioiden.
- Erilaisten tehtävätyyppien analysointi, aineistojen tehokas hyödyntäminen ja vastaustekniikan hiominen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valmistautuessaan uskonnon ylioppilaskokeeseen opiskelija saavuttaa oppiaineiden rajat ylittävän tavan soveltaa yleissivistystään. Hän jäsentelee uskontoa ilmiönä monitieteisesti ja luovasti.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka laajasti ja monipuolisesti opiskelija osoittaa jäsentävänsä uskontoon liittyviä ilmiöitä ja kuinka hyvin hän osaa soveltaa koko uskonnon oppimäärää suullisesti ja kirjallisesti.

Numeroarviointi 4-10. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan uskonnon ylioppilaskokeeseen syventäen ja kerraten koko oppimäärän sisältöjä. Lisäksi harjoitellaan eri tehtävätyyppien analysointia, vastaustekniikkaa ja muita reaalikokeessa olennaisia taitoja opetusryhmän tarpeet huomioiden.

7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa
- hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntaan sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana
- kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa

- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle
- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä
- tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen
- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisuus, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisuus sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon
- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Maaailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa
- ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa
- luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa
- kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta
- kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja
- perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan
- perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta
- perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan
- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksisen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaaailma
- uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus

7.13.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntaan
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta

- kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa
- juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin
- pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu
- historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä

Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UK2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinuskko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä
- perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinuskko

- katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa
- ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa
- uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa
- kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti
- ekumenia ja uskontojen välinen dialogi
- kristinuskko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon
- tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa

- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin
- Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan
- shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot
- Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä
- luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee muinaissuomalaisista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa
- perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida uskonnonvapautteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- kristilliset suuntaukset Suomessa
- katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan
- muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta
- uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekasitys

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti
- ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa
- perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus
- katolisen kirkon suhde taiteisiin
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta
- ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä
- tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin
- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla
- katolisen kirkon ja tieteen suhde
- katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä
- katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa

7.13.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyaikassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta
- pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa
- tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä
- perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maaailmanlaajuinen islam

- islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä
- islamin sisäinen monimuotoisuus
- poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet
- islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset
- islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa
- suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa
- uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa
- ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja

Maaailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksien keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne

- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisen uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen
- perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona
- islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina
- islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

7.14. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaine ja tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisisa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

elämäkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämäncatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämäncatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämäncatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämäncatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- minuus, elämäncatsomus, maailmancatsomus ja maailmancuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämäncatallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänsuhtumustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin. Tämä vahvistaa hänen itsetuntemustaan, mikä on omiaan kehittämään hänen hyvinvointiosaamistaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt tarjoavat opiskelijalle eväitä elämänsuhtumukseen keskusteluun, jonka puitteissa toteutuu vuorovaikutusosaaminen. Opiskelija ymmärtää kunnioittavan dialogin merkityksen yksilöiden ja eri ihmisryhmien välisen vuorovaikutuksen perustana.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää yhteiskunnallista osaamistaan hahmottaessaan erilaisten identiteettien ja katsomusten rauhanomaisen rinnakkaiselon demokraattisen ja yhdenvertaisen yhteiskunnan edellytyksenä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä oppimisprosessin aikana että opitun arviointiin opintojakson lopussa. Arviointi kohdistuu paitsi opiskelijan tiedollisiin, myös taidollisiin valmiuksiin reflektoida omaa suhtumustaan ja identiteettiään suhteessa erilaisiin elämänsuhtumuksiin ilmiöihin.

Hyvinvointiosaamisen arviointi perustuu siihen, miten syvällisesti opiskelija perehtyy eri suhtumuksellisten ilmiöiden ominaispiirteisiin ja miten hän onnistuu tämän avulla refleктоimaan omaa identiteettiään ja käsitystään hyvästä elämästä. On syytä huomata, että opiskelijat ovat elämänsuhtumuksensa ja identiteettinsä suhteen keskenään hyvin erilaisia. Arvioinnin tulee kohdistua siihen, kuinka hyvin opiskelija edistyy hyvinvointiosaamisessaan opintojakson aikana.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija kykenee tuomaan esiin omia näkemyksiään ja argumentoimaan niitä ristiriidattomasti suullisesti ja kirjallisesti sekä käymään laadukasta, kunnioittavaa dialogia toisten oppijoiden kanssa.

Yhteiskunnallisen osaamisen arviointi perustuu siihen, kuinka opiskelija hahmottaa erilaisten katsomusten ja identiteettien joskus keskenään ristiriitaisetkin näkemykset osana moniarvoista yhteiskuntaa ja demokratiaa. Opiskelija osaa tarkastella argumentteja myös sellaisista näkökulmista, jotka eivät edusta hänen omaa näkemystään hyvästä elämästä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa etsitään erilaisia yksilö- ja yhteisökeskeisiä lähestymistapoja minuuteen. Perehdytään maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämänsuhtumuksen käsitteisiin. Mitä on ihmisyyys? Entä mistä identiteetti rakentuu? Tarkastellaan sosiaalisten suhteiden, roolien ja normien vaikutusta yksilön identiteettiin.

Pohditaan hyvän elämän osatekijöitä kuten tarpeet, hyvinvointi, onnellisuus ja toimintakyvyt. Miten elämänvalinnat ja erilaiset elämänsuhtumuksen keinot kytkeytyvät hyvään elämään? Lisäksi käsitellään joitakin ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä kuten ihmissuhteita, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta, opiskelun ja työn merkitystä hyvälle elämälle sekä vanhenemista ja kuolemaa.

Opintojaksossa painottuvat keskustelu, omien näkemysten selkeä argumentointi sekä dialogitaidot.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille
- osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia
- osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväns tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestäväns kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa arvioida niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia sekä tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja. Hän osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä. Opiskelija osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia ympäristöönsä sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Opiskelija ymmärtää ihmisoikeudet hyvän elämän edellytysten takaajina sekä tuntee tärkeimmät ihmisoikeussopimukset.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita kuten yhteiskunnan osa-alueet, yhteiskunnalliset rakenteet, ideologiset piirteet sekä vallitsevat yhteiskunnalliset arvot.

Yhteiskunnallisen osaamisen arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija osaa jäsentää ihmisoikeuksiin, yhdenvertaisuuteen, demokratiaan ja rauhan rakentamiseen liittyviä asiakokonaisuuksia. Opiskelijan tulee myös pyrkiä refleктоimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena ja taloudellisena toimijana.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija tunnistaa median, esimerkiksi mainonnan, vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen tarpeiden muokkaajana. Opiskelijan tulee ilmaista, että hän kykenee median kriittiseen analysointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija osaa tarkastella eri ilmiöitä globaalin oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Opiskelija osoittaa tuntevansa kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on jäsentää omaa roolia ja mahdollisuuksia yhteiskunnallisena toimijana. Tutustutaan siihen, miten media, koulutus, politiikka, tiede, taide sekä erilaiset yhteisöt vaikuttavat maailmankuviin ja -katsomuksiin. Tarkastellaan kriittisesti aatteita ja arvoja, pohditaan väitteiden järkipäristä perustelua sekä tunnistetaan erilaisia kognitiivisia vääristymiä. Mitä globaaleja vaikutuksia yksilön valinnoilla on? Kenen vastuulla ovat ilmastonmuutoksen torjunta ja globaali oikeudenmukaisuus? Syvennetään myös ihmisoikeuksien tuntemusta ja tarkastellaan tärkeimpiä ihmisoikeusasiakirjoja.

Opintojakson aikana tehdään toiminnallisia harjoitteita, mediatehtäviä sekä mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä eri kansalaisjärjestöjen kanssa.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämäkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee kulttuurien tutkimukseen keskittyvät tieteenalat ja tietää, missä niitä voi opiskella Turussa.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

- kulttuurien tutkimukseen keskittyvät tieteenalat Turun yliopistossa ja Åbo akademissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa opitaan, että mikään kulttuuri ei ole immuuni vaikutuksille ja että kulttuurit ovat erilaisissa vuorovaikutussuhteissa keskenään. Kulttuurisia ilmiöitä jäsennetään käsitteellisesti ja ne asetetaan historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edustavia ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan myös ongelmia, joita toisen kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi etnosentrismi ja syrjintä. Edellä mainituista syistä moduuli kehittää myös eettistä osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tärkeä osa yhteiskunnallista osaamista on ymmärtää kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutusta sekä sitä, että monokulttuurisuus on mahdottomuus. Opintojaksossa perehdytään etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaan ja nykypäivään eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opitaan käyttämään kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostamaan oma perusteltu kanta joihinkin kulttuureja koskeviin kysymyksiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee kulttuureihin ja niiden tutkimukseen liittyvää käsitteistöä sekä hahmottaa laajoja asiakokonaisuuksia ja kulttuuristen ilmiöiden kytkeytymistä toisiinsa. Toisaalta arvioidaan myös opiskelijan valmiutta ymmärtää kulttuurin merkitystä ihmisyydelle ja omalle elämäntutkimukselle sekä jäsentää omaa kulttuurista identiteettiään.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, kuinka hyvin opiskelija hahmottaa kulttuurien keskinäistä vuorovaikutusta sekä hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit.

Eettisyyden ja yhteiskunnallisen osaamisen arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn erottaa toisistaan vihapuhe ja sananvapauden vastuullinen käyttö. Opiskelijan tulee ymmärtää, että yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys muodostavat monikulttuurisen yhteiskunnan demokraattisen perustan.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija hahmottaa kulttuureja tutkivia tieteenaloja sekä osaa soveltaa joitain tieteellisen tutkimuksen käsitteitä myös oman kulttuuri-identiteettinsä hahmottelemisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kulttuureihin monista eri näkökulmista. Tutustutaan erilaisiin teorioihin kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa sekä kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteisiin. Tarkastellaan tapakulttuuria, kulttuurista itseilmaisua, kulttuurin vaikutusta yksilön

maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen sekä Unescon maailmanperintöohjelmaa. Käsitellään syrjinnän, rasismien ja ihmisoikeusloukkausten teemoja. Lisäksi pohditaan, miten suomalainen kulttuuri on rakentunut ja rakennettu: millaista on suomalainen monikulttuurisuus ja millaista kohtelua kulttuuriset vähemmistöt, kuten saamelaiset ja romanit, ovat saaneet osakseen? Opintojaksossa tutkitaan myös omia kulttuurisia juuria ja kulttuuri-identiteettiä.

Opintojaksoon voi sisältyä elokuva-analyysi, tutkielma tai muu yhdessä sovittava projektityö. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä Turun yliopiston, Åbo akademien tai muun korkeakoulun kanssa esimerkiksi vierailun tai etäluennon muodossa.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan niihin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilönkin tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan omaa identiteettiään, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson toteutustapa voi perustua opiskelijoiden tekemään tutkielmaan tai muuhun projektityöhön, jonka pohjana on monitieteisyys ja luovuus.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi kohdistuu siihen, kuinka kattavasti opiskelija osaa eritellä maailman- ja elämäntutkimuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteluja sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä. Arvioinnissa painottuu myös monilukutaito: laajojen kokonaisuuksien hahmottaminen, kyky löytää kriittistä, asianmukaista tietoa katsomuksista sekä koota tietoa jäsentyneeksi kokonaisuudeksi.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka monipuolisesti opiskelija osoittaa ymmärtävänsä katsomusten perusteita ja katsomusten välisiä suhteita.

Hyvinvointiosaamisen arvioinnissa painottuu opiskelijan kyky eritellä oman elämäntutkimuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista.

Mikäli opintojakson puitteissa tehdään tutkielma tai muu projektityö, arvioidaan monitieteistä ja luovaa osaamista sen perusteella, kuinka perustellusti ja kattavasti opiskelija hyödyntää projektin aiheen kannalta olennaisten tieteenalojen tutkimustietoa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään katsomusten suuriin murroksiin ihmiskunnan historiassa. Tarkasteltavia ilmiöitä ovat evoluutio, kielen ja yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä, universaalien katsomusten ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja eri yhteiskunnallisten muutosten ja aatesuuntien vaikutus ihmisten katsomuksiin. Tarkastellaan myös omaa maailmankuvaa ja maailmankatsomusta osana sitä historiallista jatkumoa, josta olemme osallisia.

Opintojakson toteutustapa voi sisältää tutkielman tai muun soveltavan projektityön tekemisen. Painopisteet sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämäkatsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee eri maailmanuskontojen sekä uskonottomien aatesuuntien vaikutuksia Turun alueella.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonottomuus

- uskonnon sekä uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tutkiminen, määrittelemine ja selittäminen; käsityksiä uskontojen alkuperästä; uskontokritiikki
- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Paikallinen lisäys

- Turun alueella vaikuttavat yhteisöt kuten juutalainen seurakunta, muslimiyhteisöt, buddhalaiset yhteisöt, vapaa-ajattelijoiden ja humanistien yhteisöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään sekä suuriin maailmanuskontoihin että uskonottomiin katsomuksiin ja hahmotetaan niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Näkökulma on sekä globaali että paikallinen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia omaan elämäkatsomukseensa ja kykyä muodostaa niihin perusteltu kantansa. Näin opintojakso

tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten elämänvalintojen tekemistä ja aktiivista kansalaisuutta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu siihen, kuinka kattavasti opiskelija hallitsee uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin liittyvää käsitteistöä. Lisäksi arvioidaan niitä taitoja, joiden avulla opiskelija osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa.

Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka monipuolisesti opiskelija hahmottaa uskonnollisten ja uskonnottomien katsomusten välisiä suhteita, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään uskontojen ja uskonnottomuuden maailmaan. Mitä uskonnoista ja uskonnottomuudesta tiedetään tieteellisen tutkimuksen valossa? Miten uskonnot ovat syntyneet ja levinneet? Tutustutaan mytologioihin, rituaaleihin ja erilaisiin jumalakäsityksiin. Muita tärkeitä teemoja opintojaksossa ovat uskontokritiikki, ateismin eri muodot, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaari humanismi. Lisäksi tarkastellaan uskonnon ja uskonnottomuuden vaikutusta arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä, uusia uskonnollisia liikkeitä sekä yhteiskunnan maallistumista.

Opintojakson suoritus voi sisältää tutkielman, media-analyysin tai muun projektityön. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan Turun alueella vaikuttaviin uskonnollisiin ja uskonnottomiin yhteisöihin.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvioimaan erilaisia vastauksia tulevaisuuden hyvinvointia, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalia, ympäristöä ja kulttuuria koskeviin kysymyksiin. Opiskelija omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson tarkoituksena on arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja opiskelijan omaan elämäntarkasteluun. Näkökulma on monitieteinen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso hahmottelee erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja harjaannuttaa opiskelijaa arvioimaan, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön. Tavoitteena on ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu siihen, kuinka hyvin opiskelija hallitsee ja soveltaa tulevaisuuden tutkimukseen, teknologian kehitykseen ja hyvän elämän ihanteiden muutokseen liittyviä käsitteitä. Lisäksi arvioidaan sitä, missä määrin opiskelija kykenee reflektoida oman toimintansa vaikutuksia tulevaisuuteen. Hän myös tunnistaa erilaisten utopioiden ja dystopioiden vaikutuksia ihmiskunnan historiassa.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka monipuolisesti opiskelija osoittaa ymmärtävänsä ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä.

Monitieteisen ja luovan osaamisen arviointi perustuu opiskelijan kriittiseen monilukutaitoon, kykyyn löytää asianmukaista tieteellistä tietoa ja koota sitä jäsentyneeksi kokonaisuudeksi.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin opiskelija jäsentää tieteellisen teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin sekä osaa pohtia utopioiden ja dystopioiden hyödyntämistä yhteiskunnallisen muutoksen tavoittelemisessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy tulevaisuuden ja teknologian teemoihin. Perehdytään tulevaisuuden tutkimuksen peruskäsitteisiin sekä todennäköisiin ja toivottaviin tulevaisuuden skenaarioihin. Pohditaan digitalisaation, koneoppimisen, tekoälyn ja robotiikan vaikutuksia yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Miten teknologia vaikuttaa yhteiskunnan, talouden ja työn muutoksiin? Voiko teknologialla ratkaista globaaleja ongelmia? Tarkastellaan myös utopioita ja dystopioita ja niiden vaikutusta ihmisten tulevaisuuskuviin.

Opintojakso voidaan toteuttaa lähi- tai monimuoto-opetuksena. Opintojaksoon voi sisältyä elokuva-analyysin tekeminen tai kaunokirjallisuuden lukemista. Muita mahdollisia työmuotoja voivat olla tutkielma, muu projektityö tai alustus.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaine ja tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestäväns kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teorit ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso rakentuu hyvinvointiin kohdistuvista kokonaisuuksista, joita käsitellään paljon kurssin aikana. Näiden vuoksi hyvinvointiosaaminen on läsnä koko opintojakson ajan, vaikka opetettava aihe vaihtuu. Ymmärrys hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä sekä yhteiskunnallisista edellytyksistä täyttyy opetuksessa. Terveysten edistämisen keinoja käydään läpi esimerkiksi erilaisten testien ja harjoitteiden avulla.

Lukiolaisten opiskelu-uupumus kehittyy jatkuvan opiskeluun liittyvän stressin seurauksena ja tämä on huomioitu TE01 opintojaksossa. Sisältöjen määrää on vähennetty aikaisemmasta, jolloin on mahdollista perehtyä rauhallisemmalla tahdilla aihepiireihin. Toisaalta opintojaksoon on valittu sisältöjä, jotka itsessään luovat osaamista opiskelun tuottaman kuormituksen ja stressin käsittelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

TE01 opintojaksossa toteutetaan paljon paritöitä sekä pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelijat voivat laatia opintojaksossa esimerkiksi tuntien alustuksia eri teemoista, kuten elintavoista, seksuaaliterveydestä tai mielen hyvinvoinnista, joiden pohjalta keskustellaan esitetyistä aiheista. Lisäksi esimerkiksi mielenterveysosion yhteydessä voidaan toteuttaa parikeskustelu, jossa toista haastatellaan voimavarojen talo-mallin avulla sekä rakennetaan yhdessä mielenterveyden talo, jossa pohditaan yhdessä tekijöitä, jotka luovat maaperän ja perustan eli perustan mielenterveydelle, muodostavat seinät eli tukevat tekijät sekä sosiaaliset suhteet mielenhyvinvoinnin ylläpitoon sekä katto, joka koostuu myönteisistä kokemuksista.

Seksuaalioikeuksien kautta voidaan käsitellä mitä merkitystä on henkilökohtaisten rajojen kunnioittamisella ja suojelemisella erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, yhteisöissä ja ympäristöissä. Aihetta voi pohtia aihetta yleisesti tai jonkin esimerkin (esim. elokuva-ala) kautta. Vastauksena voi olla esimerkiksi essee, kolumni, puhe (teksti- tai äänitiedosto) video tai yhtenäinen teksti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

TE01 opintojakson tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden hahmottamiseen. Aihetta voidaan käsitellä erilaisten opetusohjelmien kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

TE01 opintojaksossa käsitellään keskeisimpiä terveystkulttuureja sekä niiden syntyä ja arvioidaan niiden merkitystä. Keskeisimpinä ilmiöinä ovat medikalisaatio, terveyteen sairastuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot sekä terveysterrorismi. Näitä tarkastellaan niin paikallisella kuin globaalilla tasolla.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa arviointi perustuu tiedon hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Työtapoina on mm. ryhmätyöskentelyä ja keskusteluja. Lisäksi voidaan laatia tiivistetty essee jostakin kurssin aiheesta (arvioitava). Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida (laaja-alaisuus) tehtävien alustusten ja käytävien keskustelujen avulla.

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa luodaan kokonaiskuva ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten asioiden käsittely.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä esimerkiksi terveydenalan opiskelijoiden kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

TE0 2 opintojaksossa käsitellään terveyteen liittyvän tiedon hankintaa, arviointia ja tulkintaa aikaisempaa laajempaa kokonaisuutena. Se muodostuu tiedon hakemisen, arkitiedon, tutkimustiedon, ajattelun vinoumien sekä terveysviestinnän piirteiden ymmärtämisestä. Nämä tekijät luovat pohjaa tiedon luotettavuuden ja perustelujen kestävyysarvioinnille. TE02 opintojakson aikana voidaan laatia uutisseuranta/mediaseuranta, jossa seurataan viikon tai useamman viikon aikana mediaa ja etsitään uutisia, jotka liittyvät terveyteen. Uutisten analysoinnin avulla opiskelijan hyvinvointiosaaminen ja mediakriittisyys kehittyy. Lisäksi opintojakson aikana pohditaan esimerkiksi työergonomiaa erilaisten vastakohtaparien avulla. Tällaisessa harjoituksessa luodaan esimerkinomaisesti epämiellyttävä sekä miellyttävä työilmapiiri ja pohditaan tekijöitä, jotka johtavat erilaisiin työilmapiireihin. Tämän lisäksi pohditaan vaikutuksia työntekijään.

Opintojaksossa käsitellään riippuvuuksia ja siellä käsitellään monipuolisesti riippuvuuksien taustalla vaikuttavia mekanismeja (biologiset, psyykkiset, sosiaaliset), jotka ovat pääosin yhtäläisiä sekä aine- että toiminnallisten riippuvuuksien synnyssä. Riippuvuuden erilaisten ilmenemismuotojen, syiden ja mekanismien tuntemus auttaa opiskelijaa muodostamaan perustellun käsityksen erilaisista riippuvuuksien ehkäisykeinoista ja arvioimaan niiden käyttökelpoisuutta. Aihetta voidaan käsitellä esimerkiksi erilaisten opetusohjelmien kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

TE02 opintojaksossa toteutetaan paljon paritöitä sekä pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelijat voivat laatia opintojaksossa esimerkiksi tuntien alustuksia eri teemoista, kuten fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön terveydestä, työhyvinvoinnista tai päihdekäyttäytymisestä, joiden pohjalta keskustellaan esitetyistä aiheista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä. Hyvänä käsitteytapana on esimerkiksi pari- tai ryhmäkeskustelu. Tiedon luotettavuuden arviointi on tärkeää osaamista nyt ja tulevaisuudessa johtuen terveyteen liittyvän tiedon lisääntymisestä ja tiedon laadun voimakkaasta vaihtelusta. Ajattelun vinoumia voidaan terveyskontekstissa lähestyä esimerkiksi muistin rajallisuuden, informaation määrän, ihmisen havaintokyvyn luonteen, uskomusten muodostumisen, lähdekriittisyyden ja sosiaalisen todellisuuden näkökulmista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointi ja seurausten arviointi sekä eettisten kysymysten ratkominen. Kulutustottumuksia voidaan arvioida esimerkiksi erilaisten verkosta löytyvien laskurien, kuten hiilijalanjälkilaskurin avulla. Lisäksi voidaan valita yksi kestävän kehityksen päämäärästä (ekologinen kestävyys, taloudellinen kestävyys tai sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys) ja arvioida päämäärää terveyden näkökulmasta esimerkiksi videomateriaalin avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Terveysvaikutusten analysoinnin ja mekanismien selvittämisen ohella tarkastelu laajenee aiempaa painokkaammin ihmisen valintojen seurauksiin ympäristön terveydelle ja

terveellisyydelle. Opiskelijoita ohjataan tarkastelemaan kestävän kehityksen (ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen) merkitystä terveyskontekstissa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, nykyajasta tulevaisuuden sukupolvien suuntaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksoa arviointi perustuu käsitteiden täsmälliseen käyttöön sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä (laaja-alaisuus). Työtapoina on mm. pari- ja ryhmätyöskentelyä sekä keskusteluja.

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksossa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveystalouteen yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveystalouden, itsehoito- ja omahoito- merkitystä terveydelle*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*

- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä tervedenalan opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan laaja-alaisesti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn muutosta ja kehitystä historiasta nykypäivään sekä pohditaan tulevaisuuden terveyshaasteita. Pyrkimyksenä on muodostaa kokonaiskuva siitä, miten tietyn aikakauden yhteiskunnalliset olosuhteet sekä politiikkaan, tieteeseen ja teknologiaan liittyvät tekijät ovat yhdessä ja erikseen vaikuttaneet seuraavan aikakauden mahdollisuuksiin terveyden edistämisessä ja sairauksien ehkäisyssä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan laaja-alaisesti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn muutosta ja kehitystä historiasta nykypäivään sekä pohditaan tulevaisuuden terveyshaasteita. Epidemiologisen siirtymän (tartuntataudeista kohti elintapasairauksia) taustalla on useita historiallisia syitä, ja aiheen käsittely luo jatkumon seuraavaan kokonaisuuteen (sairaudet ja hoito). Tautien jäsentäminen tarttuviin ja tarttumattomiin antaa aikaisempaa paremman mahdollisuuden globaaleihin tarkasteluihin kansainvälisesti yhteneväisen käsitteistön ansiosta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa pohditaan parittain/ryhmissä esimerkiksi keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä, kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia. Muita eettiseen pohdintaan sopivia aiheita ovat esimerkiksi terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi sekä terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen. Kyseiset näkökulmat perustuvat normatiiviseen ja soveltavaan etiikkaan. Perusteiden esimerkit terveydenhuoltoon, terveyteen ja sairauteen liittyvistä eettisistä ja oikeudellisista kysymyksistä antavat opiskelijalle kuvaa siitä, millaisia eettisiä kysymyksiä terveystiedossa voidaan käsitellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aihepiirejä käsitellään monipuolisten keskustelutehtävien kautta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan käsitteiden oikea käyttö sekä kyky soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa huomioidaan myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä (laaja-alaisuus).

Numeroarviointi 4-10

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuudenhaasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Terveystiedon ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistautuminen terveystiedon ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan lukion terveystiedon keskeisiä kurssisisältöjä.
- Harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista ja valmistaudutaan terveystiedon ainereaalikokeeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Syvennetään ja kerrataan keskeisiä terveystiedon oppisisältöjä. Opintojaksossa harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista ja valmistaudutaan terveystiedon ainereaalikokeeseen.

7.16. Liikunta (LI)

Oppiaine ja tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaavaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskelu ympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvittää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suoriutskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaava vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääntelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelyä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan

vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

- pyritään hyödyntämään paikallisia liikuntakohteita monipuolisesti, mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös yksityisten toimijoiden palveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI01 sisällöt tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suoriutskykyä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojaksossa uusien opiskelijoiden tutustuessa liikunnan avulla toisiinsa, erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin ja niiden ratkaisumalleihin. Myös erilaiset arviointitavat opintojaksossa tukevat vuorovaikutusosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kehittyminen.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykynä ottaa muut huomioon opintojaksossa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija harjaantuu liikuntataidoissaan ja kehollisessa ilmaisussaan sekä saa tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Opiskelija saa kokemuksia yhdessä liikkumisesta reilun pelin hengessä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI02 sisällöt tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suorituskkyä. Opintojaksossa arvioidaan omia fyysisiä ominaisuuksia ja asetetaan kehittämistavoitteita niiden mukaan. Tämä korostaa erityisesti fyysistä ja psyykkistä hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojaksossa opiskelijoiden yhteisen tekemisen kautta. Myös erilaiset arviointitavat opintojaksossa tukevat vuorovaikutusosaamista. Vertaispalautteen antaminen opintojaksossa opettaa myös vuorovaikutustaitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen opintojaksossa tulee esille oman toimintakyvyn arviointina ja sen kehittämisenä. Lihasvoiman ja fyysisen kunnon parantaminen sekä lihasvoiman käyttö arkitoimissa korostaa eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä opiskelijan kyky arvioida omia fyysisiä ominaisuuksiaan ja tehdä kehittämissuunnitelma niiden parantamiseksi.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla. Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykynä ottaa muut huomioon opintojaksossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy arvioinnissa opiskelijan oman toimintakyvyn arviointina ja sen kehittämisenä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kannustetaan opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien parantaminen ja arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*

- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- *pyritään hyödyntämään paikallisia liikuntakohteita monipuolisesti, mahdollisuuksien mukaan tutustutaan myös yksityisten toimijoiden palveluihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja myös yksilöinä. LI03 sisällöt ja lajitutustumiset tukevat myös jaksamista ja opiskelijan kognitiivista suorituskkyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan uusiin lajeihin, kunnan ja mahdollisuuksien mukaan myös yksityisten liikuntapalveluiden tuottajien kautta. Tämä antaa opiskelijoille kuvan yhteiskunnan tarjoamista palveluista ja tukee näin yhteiskunnallista osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus monipuolisesti eri lajeissa sekä ryhmässä toimiminen vuorovaikutteisesti ja kunnioittavasti.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan fyysisten taitojen ja ominaisuuksien kehittymisen avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutustutaan monipuolisesti perinteisiin ja uudempiin liikuntamuotoihin kunnallisen ja mahdollisuuksien mukaan myös yksityisen lajitarjonnan kautta. Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelija fyysistä ja psyykkistä jaksamista uusien ja virkistävien liikuntamuotojen avulla. Tarkemmat lajisisällöt suunnitellaan yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa hyödynnetään liikuntatekniologiaa esimerkiksi aktiivisuusmittareita käyttämällä ja niistä saatua tietoa analysoimalla. Tämä tukee globaali- ja kulttuuriosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu Yhdessä liikkuen -opintojaksossa, koska jakso voidaan toteuttaa projektiluonteisena, esim. retkeilykurssina. Retkeilyssä korostuu esim. biologian, maantieteen ja fysiikan tunteminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus, ryhmässä toimiminen sekä kyky suunnitella ja toteuttaa yhdessä tehtävää projektia.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan opiskelijan kykynä analysoida ja tuottaa tietoa, jota esim. aktiivisuusmittareiden avulla saadaan.

Monitieteistä ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykynä hahmottaa kokonaisuuksia ja eri tieteenalojen yhteyttä toisiinsa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan projektiluonteisena, esim. luonto/retkeilykurssina. Jaksoon kuuluu projektin suunnittelua ja valmistelua sekä esimerkiksi yhdessä tehtävä retki luontoon. Jakson tavoitteena on oppia suunnittelemaan ja toteuttamaan projekti yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi
- ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä
- osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kunnan ja yksityisten liikuntapalveluiden tarjontaa.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointiosaamista erityisesti tekemisen kautta, yhdessä ryhmän kanssa ja yksilöinä. Sisällöt tukevat opiskelijan jaksamista, opiskeluvireyttä ja kognitiivista suorituskkyä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus ja oma-aloitteisuus sekä ryhmässä toimiminen.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida opiskelijan kykynä ymmärtää ja kehittää omaa opiskeluvireytään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa painotetaan opiskelijoiden vireyttä tukevia liikuntamuotoja ja kehonhuoltoa. Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Opintojakson tarkempi ohjelma suunnitellaan opiskelijoiden kesken.

Vanhojentanssit, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vanhojenpäivän tanssit

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi alkaa jaksossa 3, joitakin harjoituksia ja näytös on vielä jaksossa 4. Parin hankkimisessa vastuu on opiskelijalla, mutta voit silti tulla kurssille, jos sinulla ei ole paria kurssin alkaessa. Tanssiparin voi pyytää omasta koulusta tai muualta. Parina voi olla tyttö tai poika sukupuolesta riippumatta.

Palloilu, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää eri palloilulajien teknistä ja taktista osaamista sekä parantaa lajien sääntötuntemusta.
- Tavoitteena kuntoilla palloillen ja pelata reilun pelin hengessä eri tasoisten opiskelijoiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustuminen eri palloilulajeihin.
- Tarkempi lajisisältö päätetään ryhmän kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi tai suoritusmerkintä.

Mailapelit, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tutustua erilaisiin mailapeleihin, niiden tekniikoihin, taktikoihin ja sääntöihin.
- Syventää yleisimpien mailapeliin tekniikoita ja taktikoita.
- Tavoitteena toimia vastuullisesti ja reilun pelin sääntöjä noudattaen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaisten mailapeliin harjoittelu ja pelaaminen. Esimerkiksi tennis, sulkapallo, pöytätennis, golf, padel ja squash.
- Tarkempi sisältö sovitaan ryhmän kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla toteutuu erityisesti hyvinvointiosaaminen fyysisen toimintakyvyn parantamisen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu harjoitellessa ryhmän eri opiskelijoiden kanssa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi tai suoritusmerkintä.

7.17. Musiikki (MU)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omaakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnoistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun

- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Musiikki minussa, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan

- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistämällä turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Musiikki meillä, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke - soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mieluissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyä rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Syke - soiva ilmaisu

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

- soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja tanssitaan
- opintojaksoon sisältyy mahdollisuuksien mukaan konserttikäynti

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

Musiikki muualla, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi

7.18. Kuvataide (KU)

Oppiaine ja tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuviutus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestäväen elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävässä kehityksessä liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan

elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta

- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulokinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisissa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Turun taidetarjontaan tutustuminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien kuvien tuottaminen tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden sukeltaa omaan sisimpäänsä ja mielenkiintojensa pariin ja nauttia väleistä, viivoista ja muodoista. Kuvataiteen luokan työpajamainen ympäristö sallii toisin olemisen ja kohtaamisen antaen tilaa ja aikaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Luokassa työskentely toisten kanssa samaan aikaan tarjoaa mahdollisuuden erilaisten kuvamaailmojen rinnastamiseen ja kannustavaan vuorovaikutukseen opiskelijoiden välillä. Vaikka työskentely on yksilöllistä, eri kulttuurien kuvamaailmoihin tutustumisessa kannattaa tehdä yhteistyötä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taiteessa keskeistä on oman luovuuden löytäminen. Se edellyttää rohkeutta heittäytyä katsomaan asioita uusista näkökulmista. Tässä voi esimerkiksi myös muihin tieteen- ja yhteiskunnanaloihin liittyvä kiinnostus toimia apuna. Taiteessa ei ole vain yhtä oikeaa ratkaisua. Erilaisiin aiheisiin, työskentelytapoihin ja -välineisiin sekä materiaaleihin tutustuminen auttaa uusiin ratkaisuihin päätymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvallisilla teoksilla voi ottaa myös kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide on globaali ilmiö ja sen tutkiminen tutustuttaa samalla eri kulttuurien monimuotoisuuteen. Oman identiteetin pohtiminen kuvan avulla tarjoaa mahdollisuuden ilmentää opiskelijan omaan kulttuuriperintöä ja lisää osallisuutta maailman kulttuureissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteessa erityisesti materiaalien ja välineiden muut huomioon otettava ja ekologinen käyttö on tärkeää. Myös omissa teoksissaan opiskelija voi tutkia eettisiä kysymyksiä.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Työskentelyn aikainen arviointi opiskelijan kanssa keskustellen tukee työn edistymistä. Taitojarvioidaan jatkuvalla vuorovaikutteisella arvioinnilla, vertais- ja itsearviointilla sekä palautekeskusteluiden kautta oppimisprosessin aikana. Monipuolista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioon ottaen. Arviointi painottaa luovaa osaamista sekä kulttuuriosaamista.

Kurssin lopussa tentti ja portfolion koonti. Kurssin lopussa opiskelijan kirjallinen arviointi omasta luovasta prosessista ja omista tunteista ja teoksista lisää opiskelijan oman oppimistavan tunnistamista ja siten hyvinvointiakin. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisesti lukion taideaineita, musiikkia ja kuvataidetta, on opiskeltava nuorten lukiokoulutuksessa kaksi tai neljä opintopistettä oppiainetta kohden ja yhteensä vähintään kuusi opintopistettä. Puolalanmäen lukiossa MU01 ja KU01 ovat kaikille pakollisia musiikin opintojaksoja. Sen lisäksi voi valita pakolliseksi joko MU02 tai KU02.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana

- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisissa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

- Hyödynnetään Turun laajoja rakennustaiteellisia kerrostumia tutustumalla kaupunkiympäristöön ja sen arkkitehtuuriin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävän kehityksen kysymykset keskiössä nyky- ja korjausrakentamisessa, suunnittelussa ja muotoilussa, sekä omassa työskentelyssä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kaavoitusprosessin ymmärtäminen ja siihen vaikuttaminen. Aktiivinen kaupunkilaisuus kaupunkiympäristön kysymyksissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataideluokka on työpajamaisuudessaan vuorovaikutteinen. Opintojakso voi sisältää ryhmätyöskentelyä ja yhteisötaiteellisia projekteja.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Taitojaarvioidaan vuorovaikutteisella arvioinnilla, vertais- ja itsearvioinnilla oppimisprosessin aikana. Lopputuloksia arvioidaan myös kestävän kehityksen näkökulmasta.

Opintojakso sisältää tentin ja portfolioiksi kootun itsearvioinnin töistä. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Näkyvä ympäristö identiteetin rakentajana ja kulttuuriperinnön uudistajana. Tutustutaan Turun rakennusperinteeseen ja eri aikakausien arkkitehtuuriin. Omissa töissä tarkastellaan taiteen, luonnon, arkkitehtuurin, muotoilun, tuotteistamisen, palveluiden ja mediaympäristöjen suhteita. Osittain vaihtoehtoisia tehtäviä. Suoritusjärjestys KU1:n jälkeen.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita
- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hyödynnetään Turun teknologiaympäristöjen tarjontaa esimerkiksi tekemällä oppilaitos- ja yritysyhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Opintojaksossa tulkitaan yhdessä median ja visuaalisen kulttuurin kuvastoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa otetaan kantaa yhteiskunnan ilmiöihin mediaesityksin ja muokkaamalla kuvia digitaalisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri mediakulttuureja ja globaaleja ilmiöitä tarkastellaan esimerkiksi sarjakuvan, uutiskuvan, mainoskuvan, sosiaalisen median kuvien sekä elävän kuvan keinoin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioon ottaen. Opiskelijan itsearviointi muulle ryhmälle työt esitellen, esim. mainoselokuvagaalana. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mainonta, propaganda, julisteet, käyttögrafiikka, sarjakuva, valokuva, elokuva, videot, pelit jne. Median käsitteistöä, kuvatyyppejä ja kuvastoa, sekä tulkintaa. Omia mediateoksia. Median ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset. Suoritusjärjestys vapaa.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)**Opintojakson moduulit**

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

- Syvennetään taidehistorian ja nykytaiteen ymmärrystä tekemällä vierailuja Turun/ lähiseudun museoihin sekä ajankohtaisiin tapahtumiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisun ymmärrystä tekemällä vierailuja Turun/ lähiseudun museoihin sekä ajankohtaisiin tapahtumiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Taitojaarvioidaan vuorovaikutteisella arvioinnilla. Monipuolista arviointia toteutetaan luovasti ja kannustavasti (esim. yhteisnäyttely) opintojakson sisällöt ja laaja-alaiset tavoitteet huomioon ottaen. Arvioinnissa painotetaan luovaa osaamista sekä kulttuuriosaamista.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taiteen tehtävä eri aikoina ja erilaisissa kulttuureissa lähtökohtana omille teoksille. Näyttelyt, museokäynnit ja opintomatkat. Taiteen maailmat identiteetin, kulttuurien moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista. Suoritusjärjestys vapaa. Taiteentuntemuksen takia suorastaan välttämätön kuvataiteen lukiodiplomin tekijöille.

Uutta taidetta - nykyaiteen työpaja, 2 op (KU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin nykyaiteeseen keinoin.
- Tavoitteena on osallistua nykyaiteeseen kokijan, analysoijan ja tekijän näkökulmista. Opitaan seuraamaan ja arvioimaan nykyaiteen ajankohtaisia ilmiöitä, havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintoja omassa ilmaisussa..
- Tavoitteena on ymmärtää ja oppia käyttämään nykyaiteen ilmaisukeinoja, esim. videotaide, mediataide, performanssi ja installaatio.
- Tavoitteena on erityisesti harjaantua tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja sen arviointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Nykyaiteen ilmiöihin tutustuminen mm. Turun ja Tukholman näyttelyissä. Tutkimuskohteena nykyaiteen taustalla olevat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitteet, eri kulttuurien vaikutus nykyaiteeseen.
- Nykyaiteessa erilaiset tiedon tuottamisen tavat, sekä taiteen tulevaisuus ja uudet teknologiat ja esim. sosiaaliset prosessit kiinnostuksen kohteina.
- Oman taideteoksen tuottaminen ja valmistaminen, sekä taiteellisen prosessin itsearviointi.
- Kuvataiteen laaja-alaisen osaamisen kriteerien tarkastelu oman teoksen näkökulmasta.
- Omien tavoitteiden ja koko prosessin, sekä teoksen avaaminen muille portfolion tekemistä harjoittelemalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teoksen tuottaminen visuaalisuuden lisäksi myös eri taiteen- ja/tai tieteenalojen tuottamaa tietoa hyödyntämällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Teoksen voi tehdä myös taiteilijaparityöskentelynä.

Oma nykyaiteeteos ja sen tavoitteet ja prosessi esitellään kurssin muille osallistujille suullisesti ja portfolio myös mahdollisesti digitaalisessa muodossa.

Hyvinvointiosaaminen

Oman taiteilijuuden etsiminen, ja muiden tukeminen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Ryhmäarviointi, johon jokainen opiskelija osallistuu suullisesti ja myös oman teoksensa ryhmälle esittäen. Arvioinnin kohteena voi olla kaikki laaja-alaisen osaamisen kriteerit, soveltuvin osin kunkin teoksen arvioinnissa. Myös opiskelijan omat tavoitteet ja niiden saavuttaminen arvioinnissa huomioidaan.

Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijan omakohtainen suhde kuvataiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin nykyaiteen keinoin. Visuaalisuuden rinnalla muitakin tiedon tuottamisen tapoja. Erilaisia taidekäsityksiä, näyttelykäyntejä, taidematka Tukholmaan. Tehdään nykyaidetta kaikkia lähestymistapoja, materiaaleja ja tekniikoita käyttäen. Suoritusjärjestys vapaa, tai erityisesti ennen kuvataiteen lukiodiplomia. Vertais- ja numeroarviointi.

Ihmisen ja tilan kuvaaminen, 2 op (KU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ihmisen mittasuhteiden ymmärtäminen ja ihmisen kuvaamisen taito
- Tilan kuvaaminen perpektiivisesti oikein
- Värin ja valon vaikutuksen ymmärtäminen tilan ja ihmisen kuvaamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ihmisen piirtämien mallista: croquis-piirroksista (asentoa tutkiva pikapiirros) muotokuvaan
- Erilaisia perspektiivejä kolmesta katoamispisteestä anamorfiseen perspektiiviin
- Ihmisen kuvaaminen tilassa
- Erilasten soveltavien kuvataidealojen ennakko- ja pääsykoetehtäviä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaisiin jatko-opintopaikkoihin tutustuminen taiteen soveltajille

Vuorovaikutusosaaminen

Piirtämisen ja muun kuvaamisen käsitteistön haltuunottoa

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteinen arviointi työskentelyn aikana, jakson lopussa myös opiskelijan itsearviointi ryhmässä. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Erilaisia ihmisen ja tilan kuvaamisen välineitä muovailuvahasta lyijykynään ja viivottimeen, tai vaikka kameraan tai videoon, opiskelijan oman suuntatumisen mukaan. Mutta jos haluat hyväksi piirtäjäksi tai maalaaajaksi, kannattaa ottaa tämä. Erityisesti arkkitehdiksi haluaville suorastaan pakollinen! Vanhoja ennakko- ja pääsykoetehtäviä erilaisiin soveltavan taiteen koulutusohjelmiin (esim. arkkitehtuuri, sisustusarkkitehtuuri, lavastus, muotoilu, valokuvaus, vaatetus suunnittelu, graafinen suunnittelu, elokuva, kuvataideopetus jne.). Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu nousi yliopistojen rankingissa jo maailman kuudenneksi

parhaaksi! Vain kerran suomalainen koulutusohjelma on arvostettu näin huipulle! Ks. uutinen Aallon sivulta (4.3.2021) [Aalto-yliopiston taide ja muotoilu nousi jo maailman 6. parhaaksi | Aalto-yliopisto](#)

Piirustus, maalaus ja grafiikka, 2 op (KU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Erilaisiin piirtämien välineisiin ja tekniikoihin tutustuminen
- Erilaisiin maalamisen materiaaleihin ja välineisiin tutustuminen
- Grafiikassa myös 2-3 eri tekniikkaa tutuksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kaikille yhteiset piirustusharjoitus ja värihavaintoharjoitus
- Piirtäjille tussia ja grafiikkaa
- Maalareille myös maalaus pohjien valmistus akryyliväille ja akvarellille
- Opiskelija saa valita kiinnostuksensa mukaan, suuntautuuko maalaamiseen, piirtämiseen vai grafiikkaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Viivojen ja värien voima, ja niistä nauttiminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Eri materiaalien ja välineiden termistöä, uusien tekniikoiden opettelu ja omaksuminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvatulkintoja, omia taiteellisia ideoita

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteinen keskustelu työskentelyvaiheista alakaen, myös vertaisarviointia ja itsearviointia. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvan tekemistä opiskelijan omista kiinnostuksen kohteista lähtien, erilaisia taiteen välineitä, materiaaleja ja tekniikoita kokeillen. Turun koulujen parhaassa grafiikantilassa esim. metalligrafiikkaa, kohopainoa ja serigrafiaa. Erilaisia maalausmateriaaleja ja tekniikoita. Herkkukurssi! Myös digitaalisella piirtopöydällä voi maalata.

Kolmiulotteisuus ja kuvanveisto, 2 op (KU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kolmiulotteisuuden tutkiminen eri mittakaavoissa
- Massan, muodon ja pintastruktuurin tutkiminen
- Kasvojen muovaaminen kolmiulotteisena esim. savesta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaiset materiaalit käsikosketeltavan kolmiulotteisuuden luomisessa paperista ja muovailuvahasta romuihin ja tekstiiliveistoksiin ja installaatioihin..
- Kuvanveisto: kipsimuotin tekeminen
- Kuvanveisto: kipsivalun tekemisen mahdollisuus
- Trash-veistos
- Opiskelija voi valita suuntautuvansa myös muotoiluun
- Saven erilaiset rakentamistekniikat
- Kuvanveiston historiaa ja nykykuvanveisto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Erilaisista materiaaleista nauttiminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman luovuuden käyttäminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kuvanveiston kulttuurihistoriaa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Työturvallisuusasiat huomioitava. Ja vain eettisesti suhtautuva saa työskennellä savella.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteinen arviointi rakentamisprosessien aikana, itsearviointi ja vertaisarviointi. Numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kolmiulotteinen kuvanveisto, muotoaminen ja rakentaminen opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Annetaan ja luodaan itse aiheita.

Valokuva, elokuva ja video, 2 op (KU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Järjestelmäkamera tutuksi, ja sen haltuun ottaminen sujuvaksi työkaluksi
- Kamera/ videokamera taiteellisen ilmaisun välineenä
- Oman taiteellisen projektin toteuttaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskeija voi valita suuntautuvansa joko videoon tai valokuvaamiseen
- Kuvausharjoituksia laitteiden käytön sujuvoittamiseksi, valokuvien syväämisen opettelu
- Järjestelmäkameran perusteet, videokuvauksen perusteet
- Green-screen -harjoitus
- Äänen vaikutus kuvaan
- Valokuvauksen varhaishistoriaa: mahdollisesti camera obscuran l. neulanreikäkameran rakentaminen, valokuvauksen historiaa, valokuvataiteen historiaa
- Varhaisimman elokuvan historiaa, elokuvakerronnan perusteet, videotaiteen historiaa
- Editointiohjelman opettelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisia aiheen tuottamisen keinoja

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisten valokuvatyyppeiden ja elokuvagenrenjen tunnistamista ja niistä keskustelua.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Vuorovaikutteisesti työskentelyn aikana, kurssin lopussa elokuvakatselmus/taidenäyttely

Opintojakson vapaa kuvaus

Keväällä. Erilaisten kuvauslaitteiden käyttö ja virittely. Kuvaustehtäviä sekä valokuvaajille että elokuvaajille. Kuvien ja videoiden editointia. Oma taideprojekti. Ohjelma suunnitellaan osallistujien toiveiden suuntautumisen mukaan. Numeroarviointi.

7.19. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaine ja tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen

avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutus- ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Puolalanmäen lukion omat käytänteet ja erityispiirteet
- puolalanmäkeläisyyteen kasvamisen tukeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii suunnittelemaan opintojaan huomioiden sekä lukio-opintoihin liittyvät määräykset että oman hyvinvointinsa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa motivaatiotaan lukio-opintoihin sekä vahvistaa oppimaan oppimisen ja tiedonhankintataitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävät, keskustelut ja ryhmätyöt vahvistavat opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista. Samalla opiskelijat tutustuvat uusiin opiskelukavereihinsa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-ohjauksessa myös laaja-alaisen osaamisen arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin (esimerkiksi hyvinvointiosaaminen) sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oma opintosuunnitelmaa laatiessaan opiskelija vahvistaa monipuolisesti laaja-alaista osaamistaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan lukio-opintojen perusrakenteisiin ja käytänteisiin sekä ylioppilastutkinnon määräyksiin. Jokainen opiskelija tekee opintojakson aikana henkilökohtaisen opintosuunnitelman, jota päivitetään tarvittaessa. Opiskelija kehittää itsetuntemustaan ja ymmärtää, miten voi itse vaikuttaa hyvinvointiinsa. Opiskelija hahmottaa lukio-opintojensa sekä omien valintojensa merkityksen niin jatko-opintoihin hakeutumisen kuin urasuunnittelunkin kannalta. Opintojakso ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi. Suoritusmerkintä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*

- osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kasvattaa yhteiskunnallista osaamistaan mahdollisten lukioaikaisten työkokemustensa kautta sekä harjaantuu suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan ja ymmärtää oman toimintansa merkityksen hyvän tulevaisuuden rakentamisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii suunnittelemaan tulevaisuuttaan eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista sekä pohtii sitä, miten hän voi omassa työssään edistää kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa tietämystään kansainvälisistä opiskelu- ja työmahdollisuuksista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla laaja-alaisen osaamisen arviointi tapahtuu erilaisten tehtävien, keskusteluiden, raporttien jne. avulla. Henkilökohtainen opintosuunnitelma täsmentyy ja opiskelijan käsitys itsestään sekä mahdollisuuksistaan monipuolistuu.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu eri koulutusvaihtoehtoihin, lisää työelämätaitojaan ja syventää työelämäntuntemustaan. Opintojakson aikana opiskelija päivittää henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa kaikki osat ja orientoituu pohtimaan vaihtoehtojaan lukion jälkeen. Opiskelijan itsetuntemus kehittyy ja hän ymmärtää, mitä mahdollisuuksia hänellä on sekä kotimaan että ulkomaisen koulutus- ja työelämätarjonnan parissa. Opintojakson aikana opiskelija harjaantuu myös oman taloutensa hallinnassa sekä kehittää edelleen omia hyvinvointitaitojaan.

Opintojakson aikana tutustutaan työelämään mahdollisten yritysvierailujen ja esimerkiksi job shadowing -jaksojen avulla. Opintojakson voi suorittaa itsenäisesti. Suoritusmerkintä.

Tutortoiminta, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- yhteisöllisyyden vahvistaminen
- uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen puolalanmäkeläisiksi
- tutoropiskelijoiden omien sosiaalisten ja vertaisohjaustaitojen kehittyminen
- opiskelijoiden osallistaminen Puolalanmäen lukion esittely- ja markkinointityöhön

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutorit koulutetaan vertaisohjaajiksi uusille lukiolaisille
- tutorit perehdyttävät ja auttavat uusia opiskelijoita lukio-opintojen alkuvaiheessa
- tutorit toteuttavat ryhmäytymispäivän yhdessä opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa
- tutorit osallistuvat lukion markkinointiin ja esittelyihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa sosiaalisia taitojaan ja tiimityöskentelyvalmiuksiaan sekä harjaantuu toimimaan erilaisissa ryhmissä. Opiskelijan vertaisohjaustaidot kehittyvät.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

S-merkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojakson aikana itse- ja vertaisarviointien sekä palautekeskusteluiden avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Osallistujat koulutetaan vertaistukihenkilöiksi uusille lukiolaisille. Tutorit perehdyttävät uudet opiskelijat lukio-opintoihin, auttavat opintovalintojen tekemisessä sekä suunnittelevat ja toteuttavat ryhmäytymispäivän. Lisäksi tutorit esittelevät lukio-opintoja muun muassa huoltajailloissa ja erilaisissa tilaisuuksissa. Suoritusmerkintä.

Työelämäopinnot, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija arvioi ja kehittää omia työelämätaitojaan ja -valmiuksiaan.
- Opiskelija tutustuu työelämään, sen sääntöihin ja käytäntöihin.
- Opiskelija syventää ymmärrystään työelämästä ja sen eri muodoista.

- Opiskelija hahmottaa työelämään tutustumisen merkityksen omalle jatko-opinto- ja urasuunnitelmalleen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson suoritus voi muodostua joko opiskelijan työkokemuksesta (esim. kesätyö) ja siihen liittyvästä raportoinnista tai vaihtoehtoisesti opintojakson voi suorittaa tekemällä opinto-ohjaajan kanssa sovitun tehtäväkokonaisuuden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija vahvistaa työelämävalmiuksiaan sekä harjaantuu toimimaan työelämässä yrittäjämäisellä asenteella.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää kykyään tunnistaa ja nimetä omia vahvuuksiaan sekä tehdä valintojaan niiden pohjalta.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

S-merkintä.

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojakson aikana itsearviointien sekä ohjauskeskusteluiden avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan itsenäisesti esimerkiksi kesätyössä tai lukuvuoden aikana voimassa olevassa työsuhteessa. Opintojakson suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon työkokemusta tai 70 tunnin työkokemusta samalla työnantajalla. Opiskelija laatii kokemuksistaan raportin. Vaihtoehtoisesti opintojakson voi suorittaa tekemällä opinto-ohjaajan kanssa sovitun tehtäväkokonaisuuden. Suoritusmerkintä.

Opinto-ohjauksen syventävä opintojakso, 1 op (OP05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa itsetuntemustaan
- opiskelija syventää osaamistaan jossain opinto-ohjauksen laaja-alaisista taidoista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää yhteiskunnallista osaamistaan ja aktiivisuuttaan sekä vahvistaa tulevaisuuden suunnittelutaitojaan ja työelämävalmiuksiaan syventymällä itseään kiinnostavaan opinto-ohjauksen teemaan, josta hänellä on jo osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojakson aikana itsearviointien sekä ohjauskeskusteluiden avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso muotoutuu opiskelijan oman aktiivisuuden ja kiinnostuksen pohjalta. Suorituksesta sovitaan opinto-ohjaajan kanssa. Opintojakso voi olla esimerkiksi tutortoiminta- tai työelämäopintojakson osaamista syventävä kokonaisuus.

7.20. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Unesco-toimintaryhmä, 2 op (TO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii vastuullisuutta, aktiivisuutta, pitkäjänteisyyttä ja oman arvomaailmansa reflektointia.
- Opiskelija kohtaa uusia ihmisiä, tavoitteena on avoin vuorovaikutus hyvässä ilmapiirissä.
- Opiskelija ymmärtää Unescon toimintaperiaatteet ja ydinarvot: rauha ja ihmisoikeudet, kestävä kehitys, aktiivinen maailmankansalaisuus sekä kulttuurienvälinen osaaminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso sisältää yhteistyötä eri yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat koulut ja oppilaitokset, järjestöt, yhdistykset ja seurakunnat.
- Opintojaksossa perehdytään Unescon ydintehtäviin ja tutustutaan kulttuuri- ja luonnonperintöön sekä aineettomaan kulttuuriperintöön.
- Opintojaksoon sisältyy lähitapaamisia, vierailuja ja mahdollisesti vapaaehtoistyöhön osallistumista. Voidaan myös toteuttaa jokin laajempi projekti tai hanke.

- Opiskelijat voivat myös itse ideoida ja toteuttaa erilaisia tapahtumia ja vierailuja, esimerkiksi kulttuuritempauksia, suomen kielen harjoittelua tai harrastustoimintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää globaali- ja kulttuuriosaamistaan toimimalla monikulttuurisissa toimintaympäristöissä. Opintojakso auttaa opiskelijaa näkemään ympäristönsä kulttuurien ja elämäntapojen moninaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan eri puolia itsestään monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa. Hän kiinnostuu eri taustoista lähtöisin olevista ihmisistä ja rohkaistuu kohtaamaan heidät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kohdatessaan ympäristönsä kulttuurien ja elämäntapojen moninaisuutta opiskelija ymmärtää ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja rakentaa omalta osaltaan moniarvoista ja rauhanomaista yhteiskuntaa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Puolalanmäen lukio on kansainvälisen Unesco-kouluverkoston (UNESCO ASPnet) jäsen. Lukiomme Unesco-ryhmän toiminnassa korostuvat Unescon ydinarvot rauha ja ihmisoikeudet, kestävä kehitys, aktiivinen maailmankansalaisuus sekä kulttuurienvälinen osaaminen. Tavoitteena on uusien ihmisten kohtaaminen ja avoin vuorovaikutus hyvässä ilmapiirissä. Opintojakso tarjoaa mukavaa vastapainoa perinteiselle lukio-opiskelulle.

Ryhmä toimii koko lukuvuoden ajan. Toiminta voi sisältää esimerkiksi tutustumisvierailuja eri järjestöihin ja monikulttuurisiin toimijoihin Turun alueella, vapaaehtoistyötä, yhteistyötä suomea opiskelevien maahanmuuttajaoppilaiden kanssa, koulun tapahtumien järjestämistä tai yhteydenpitoa muihin Unesco-oppilaitoksiin. Ryhmä voi mahdollisuuksien mukaan myös toteuttaa jonkin laajemman projektin tai hankkeen. Toimintaa ideoidaan yhteisesti osallistujien mielenkiinnon mukaan. Ryhmän tapaamiset ovat pääsääntöisesti iltapäivisin.

7.21. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaine ja tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan.

Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Laaja-alainen osaaminen

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan koulussamme aikaisemmin tehtyihin musiikin lukiodiplomeihin.
- Opintojaksolla tutustutaan projektinhallinnan perusteisiin oman projektin suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

Paikallinen lisäys

- Tehdään omasta projektista mahdollisimman realistinen projektisuunnitelma.
- Tutustutaan tapahtumatuottamisen perusteisiin oman projektin tuottamisen yhteydessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin lukiodiplomin toteutus kehittää erityisesti opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Musiikin diplomin sisällön mukaan mikä tahansa muukin laaja-alaisen osaamisen osa-alue voi korostua työtä toteuttaessa.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aidon omaperäisen näkökulman löytäminen annettuun tehtävään

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taiteen tuntemuksen esittäminen relevantista näkökulmasta portfolioissa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vastuullisesti ympäristön huomioon ottavat työtavat

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pyrkimys vaikuttavan teoksen luomiseen ja sen esittäminen yhteisnäyttelyssämme

Vuorovaikutusosaaminen

Diplomityöskentelyn aikana toisten diplomin tekijöiden kannustus

Hyvinvointiosaaminen

Ajankäyttösuunnitelman realistisuuden arvioiminen pitkin prosessia

Oman oppimisen arviointi

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa noudatetaan opetushallituksen ohjeita. Osana (vertais)arviointia lukiodiplomiteoksista järjestetään näyttely koululla. Pyritään järjestämään myös Turun lukiodien yhteisnäyttely.

Opintojakson vapaa kuvaus

Toisessa periodissa viimeisenä lukiovuonna. Kuvataiteen lukiodiplomijaksoon osallistuminen edellyttää vähintään neljän kuvataiteen jakson suorittamista etukäteen. Kannattaa tehdä diplomia ennen tietysti enemmänkin kuvataiteen opintojaksoja. Diplomi kehittää taiteellista kypsyyttä, mutta antaa myös aidosti valmiuksia prosessin hallintaan tavoitteiden asettamisesta itsearviointiin asti. Joten siis saat samalla tukea kaikille aloille pyrkimiseen.

Kuvataiteen lukiodiplomitehtävät tulevat julki opetushallituksen sivuille yleensä jo edellisenä keväänä, toukokuussa viimeistään. Sieltä valitaan yksi tehtävä, jolle täytyy sitten löytää

oma näkökulma. Ideoita teokseen, materiaaleihin, työskentelytapaan ja aineistoihin (taiteen tuntemusta esittelevään portfolioon, oman aiheen näkökulmasta), voi, ja kannattaa alkaa hankkia jo kesällä. Eli suunnittelun voi siis tehdä etukäteen, mikä onkin tarpeen esim. videoteoksissa tai muissa erityisen suuritoisissa projekteissa. Mutta itse arvioitava teos tehdään vasta koulussa 2. periodissa valvotusti, annetussa ajassa. Ennen diplomia suositellaan erityisesti KU4 ja KU5 jaksojen suorittamista.

7.22. Tieto- ja viestintäteknologia (DIGIT)

Oppiaine ja tehtävä

Tieto- ja viestintäteknologian opetussuunnitelman tehtävänä on antaa valmiuksia opiskeluun ja työelämässä toimimiseen. Opintojaksot vahvistavat opiskelijan laitteiden, ohjelmistojen ja digitaalisten palveluiden käyttötaitoja, keskeisten toimintaperiaatteiden tuntemista ja käsitystä teknologian monipuolisista mahdollisuuksista.

Tavoitteet

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksot

Lukiolaisen tietotekniikan perusteet, 1 op (DIGIT1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa käyttää Turun kaupungin tarjoamia opetuksen verkkopalveluita.
- Opiskelija harjaantuu käyttämään lukio-opintojen kannalta keskeisiä ohjelmia.
- Opiskelija perehtyy lukiossa käytettäviin koeympäristöihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetuksen verkkopalvelut
- Lukio-opintojen kannalta keskeiset ohjelmat
- Digitaaliset koeympäristöt
- Opiskelijalle tarjotun päätelaitteen ja oppimateriaalien integrointi osaksi lukio-opintoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Digit on lukiossa tarvittavien tietoteknisten taitojen opintojakso aloittaville 1. vuoden opiskelijoille. Tavoitteena on, että opiskelija osaa käyttää opetuksen palveluita sekä oppimista tukevia ohjelmia (mm. Abitti, Office365, GSuite), osaa hakea tietoa verkosta ja arvioida tiedon luotettavuutta sekä tuntee tietoturvan ja tekijänoikeuksien perusteet. Opintojakson laajuus on yksi opintopiste. Suoritusmerkintä.

Digitutor, 1 op (DIGIT2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toimiessaan digitutorina opiskelija saa harjoitusta luovassa ongelmanratkaisutaidossa, vuorovaikutustaidoissa ja oppii itsekin lisää tietotekniikan sovellusten käytöstä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Digitutor on apuna ja tukena ykkösille perusohjelmien ja sovellusten käyttöönotossa.
- Digitutor toimii opettajien apuna 1. vuositasen opiskelijoiden DIGIT1-opintojaksolla, sekä mahdollisesti muiden opettajien kanssa eri oppiaineiden tunneilla.
- Digitutorit voivat tarvittaessa pitää välituntien aikana ja/tai koulupäivän jälkeen toimivaa digiklinikkaa, josta saa apua Abitin, oppimisen sovellusten tai digioppimateriaalien käyttöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Digitutor on apuna ja tukena ykkösille perusohjelmien ja sovellusten käyttöönotossa ja toimii opettajien apuna 1. vuositasen opiskelijoiden DIGIT1-opintojaksolla, sekä mahdollisesti muiden opettajien kanssa eri oppiaineiden tunneilla. Digitutorit voivat tarvittaessa pitää välituntien aikana ja/tai koulupäivän jälkeen toimivaa digiklinikkaa, josta saa apua Abitin, oppimisen sovellusten tai digioppimateriaalien käyttöön. Digitutorin ei tarvitse olla tietotekniikan erityisharrastaja – luova ongelmanratkaisutaito, yhteistyökyvyt ja kiinnostus tietotekniikan sovellusten käyttöön on hyvä pohja toiminnalle. Digitutorina toimiminen sopii parhaiten 2. vuoden opiskelijoille. Digitutoriksi ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen. Suoritusmerkintä (1 op).

7.23. Kansainvälisyys (KVS)

Oppiaine ja tehtävä

Kansainvälisyyteen liittyviä opintojaksoja voi suorittaa vuosittain järjestettyjen opintomatkojen, vaihto-opiskelun tai muun kansainvälisyystoiminnan parissa. Opintopakso (2 op.) suoritetaan opettajan antaman ohjeistuksen mukaan. Toteutettavat opintopaksot päätetään lukuvuosittain.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintopaksot

Opiskelijavaihto venäjänkielisen koulun kanssa, 2 op (KV01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Venäjän opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti Saksan Berliinissä sijaitsevan koulun kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintopaksoson vapaa kuvaus

Venäjän opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti Saksan Berliinissä sijaitsevan koulun kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Vaihto-opiskelijavuosi, 6 op (KV02)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vaihto-opiskelijavuodesta voi saada kansainvälisyyteen liittyvän opintojakson. Jos vaihto-opiskelun kesto on 2 - 6 kk, laajuus on 4 opintopistettä. Jos kesto on koko lukuvuoden, laajuus on 6 op.

Myös muita vaihto-opiskeluvuonna tehtyjä opintoja voidaan hyväksilukea lukio-opintoihin. Niistä on sovittava rehtorin kanssa.

Opiskelijavaihto Espanjan kanssa, 2 op (KV03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Espanjan opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti espanjalaisen yhteistyökoulun kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Espanjan opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti espanjalaisen yhteistyökoulun kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Opiskelijavaihto Saksan kanssa, 2 op (KV04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Saksan opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti Kölnin Schiller-Gymnasiumin kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Suomea vaihto-opiskelijoille, 2 op (KV05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on suunnattu turkulaisissa lukioissa opiskeleville ulkomaalaisille vaihtareille.

Opintomatka englanninkieliseen maahan, 2 op (KV06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian ja englannin oppiaineiden yhteistyönä toteutettava opintomatka esim. Irlantiin tai Englantiin. Tarkoitettu 1. ja 2. vuoden opiskelijoille.

Opiskelijavaihto Ranskan kanssa, 2 op (KV07)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ranskan opiskelijoille suunnattu vaihtoprojekti Rennesissä sijaitsevan Lycée Émile Zolan kanssa. Vierailu toteutetaan saman lukuvuoden aikana molempiin suuntiin.

Ranskan instituutin opiskelijavaihto, 2 op (KV08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ranskan instituutin järjestämä opiskelijavaihto. Suomalaiset lukiolaiset viettävät kolme viikkoa Ranskassa, minkä jälkeen heidän ranskalainen vaihtoparinsa tulee kolmeksi viikoksi Suomeen. Molemmissa maissa käydään paikallista lukiota.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ranskan instituutin järjestämä opiskelijavaihto. Suomalaiset lukiolaiset viettävät kolme viikkoa Ranskassa, minkä jälkeen heidän ranskalainen vaihtoparinsa tulee kolmeksi viikoksi Suomeen. Molemmissa maissa käydään paikallista lukiota.

7.24. Korkeakouluopinnot (KKO)

Oppiaine ja tehtävä

Lukiolainen voi lukio-opintojensa ohella suorittaa myös korkeakouluopintoja. Monet korkeakoulut tarjoavat toisen asteen opiskelijoille tutustumiskursseja eri alojen opinnoista sekä yleisesti korkeakouluvalmiutta kehittäviä opintokokonaisuuksia. Korkeakoulut tiedottavat näistä omilla verkkosivuillaan. Opintoja voidaan tarjota verkko-opetuksena, omaan tahtiin suoritettavina opintotehtävinä tai lähiopetuksena. Halutessaan osallistua korkeakoulukursseille opiskelija keskustelee asiasta oman opinto-ohjaajansa kanssa. Todistus korkeakoulukurssin suorittamisesta toimitetaan rehtorille, jotta opinnot saadaan hyväksiluettua osaksi lukiotutkintoa. Korkeakouluopintojen laajuutta ei ole määritelty. Suoritukset merkitään lukiotodistukseen suoritusmerkinnällä.

Tavoitteet

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Osaamisen arviointi

Suoritusmerkintä

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Teatterikurssi (AMK), 4 op (KKO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu teatterialaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan teatteriesityksen valmistumiseen käytännön työn kautta.
- Opitaan teatterialan terminologiaa ja käytäntöjä ja ymmärretään teatteriesityksen syntymiseen vaikuttavat keskeiset tekijät ja valmistamisen kaari.
- Opiskelija oppii myös vuorovaikutustaitoja osallistumalla teatteriesityksen tekemiseen, tuoden siihen myös omaa osaamistaan esimerkiksi muusikkona tai musiikkiteknologina.
- Opintojaksolla valmistetaan pienimuotoinen demonstraatioesitys.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

7.25. Hyvinvointi ja osallisuus (HOS)

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Aktiivinen lukiolainen, 2 op (HO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukionsa hyväksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aktiivisuutta ja vastuunkantoa voi osoittaa esim. osallistumalla ja vaikuttamalla aktiivisesti opiskelijakunnan toimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukionsa hyväksi. Aktiivisuutta ja vastuunkantoa voi osoittaa esim. osallistumalla ja vaikuttamalla aktiivisesti opiskelijakunnan toimintaan. Suoritusmerkintä.

Vapaaksi jännittämisestä, 1 op (HO04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu jännittämiseen psyykkisenä, sosiaalisena ja fysiologisena ilmiönä.
- Opiskelija oppii lievittämään omaa jännittämistään monipuolisten harjoitusten, yksilö- ja ryhmätehtävien avulla.
- Opiskelija pohtii tekijöitä, jotka ylläpitävät jännittämistä sekä keinoja, joilla jännittämisen saa hallintaan.
- Opiskelija rohkaistuu osallistumaan erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
- Opiskelija kehittää esiintymisvarmuuttaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jännittämisen yleisyys, syyt, vaikutukset ja seuraukset yksilölle
- jännittämisen yhteys mielenterveyteen
- jännittämisen tarkastelu psyykkisenä, sosiaalisena, fysiologisena ja kognitiivisena ilmiönä
- omaan jännittämishistoriaan tutustuminen: merkittävät muutokset ja muut jännittämiseen vaikuttavat tekijät
- jännittämisen lievittäminen yksilö-, pari- ja ryhmätehtävien avulla
- rentoutuminen ja mindfulness-harjoitukset
- itsetuntemus- ja itsetuntoharjoitukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Suoritusvuosi: vapaa. Ei itsenäistä suoritusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lähes jokainen jännittää joskus esiintymistä tai sosiaalisia tilanteita. Kun edessä on itselle haastava tilanne, on jännittäminen täysin normaalia. Jännittämistä ei pitäisikään hävetä tai kieltää; jännittämisen hyväksyminen auttaa sietämään sitä. Jos jännittäminen tai sosiaalisten tilanteiden pelko hallitsee liiaksi elämää, voit osallistua Vapaaksi jännittämisestä –opintojaksolle. Ryhmässä tutustutaan jännittämiseen ilmiönä ja pohditaan keinoja jännittämisen lievittämiseksi. Monipuolisten työtapojen avulla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja saadaan varmuutta esiintymiseen.

Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Stressinhallinta ja mielialataidot, 2 op (HO05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on lisätä osallistujan tietoisuutta erilaisista stressinkäsittely- ja mielialataidoista sekä kykyä käyttää menetelmiä omassa arjessaan opiskelunsa ja hyvinvointinsa tueksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opitaan tunnistamaan haitallinen stressi sekä mielialaan vaikuttavia tekijöitä ja tutustutaan erilaisiin hyvinvointia ja opiskelukykyä edistäviin menetelmiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Turun lukioden yhteinen opintojakso, jolla harjoitellaan erilaisia stressinhallintakeinoja sekä taitoja, joiden avulla voidaan edistää omaa hyvinvointia ja opiskelukykyä. Työmuotoihin kuuluvat käytännön harjoitukset, tehtävät, pienryhmäkeskustelut ja lyhyet teoriaosuudet. Ei itsenäistä suoritusta. Ryhmän ohjaajina toimivat lukioden opintopsykologit ja kuraattorit. Opintojakson aikataulusta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen.

Taitava oppija, 2 op (HO06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy oppimaan oppimiseen, oppimisstrategioihin ja ajattelun taitoihin.

- Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja löytää yksilöllisiä vahvuuksia oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi.
- Opiskelija hankkii omalle hyvinvoinnilleen tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Opiskelija saa tietoa oppimisen ja opiskelun haasteista ja pedagogisen tuen keinoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajanhallinta, muisti, keskittyminen, ajattelun taidot, opiskelutekniikat
- opiskeluhuvinvoinnin vahvistaminen
- lukivaikeus sekä matemaattisiin aineisiin ja vieraisiin kieliin liittyvät oppimisen haasteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa opiskelijalle tietoa oppimisesta, oppistaidoista ja opiskelun haasteista sekä tuen muodoista. Tavoitteena on, että opiskelija voi hyödyntää opintojakson sisältöä omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihinsa. Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja kehittää yksilöllisiä vahvuuksiaan oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi. Lisäksi opiskelija tutustuu erilaisiin mahdollisuuksiin edistää omaa hyvinvointiaan. Opintojakson maksimikoko on 12 opiskelijaa. Ilmoittautuminen opinto-ohjaajan kautta. Suoritusmerkintä.

Liikettä ajatuksella - keho, mieli ja liike, 2 op (HO07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lisätä opiskeluterveyttä tukevaa fyysistä aktiivisuutta ja liikuntaa opiskelijoilla, jotka kokevat liikuntakurssille osallistumisen vaikeaksi tai liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän
- huomioida psyykkiset ja fyysiset esteet liikuntaan osallistumiselle ja antaa erityistukea opiskelijoille
- kokeilla ja löytää itselle sopivia liikuntamuotoja opiskelijan yksilölliset tarpeet ja rajoitukset huomioiden

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman liikuntasuhteen pohtiminen
- Tyypilliset liikkumisen esteet - ratkaisumalleja näihin tilanteisiin
- Erilaisten liikuntamuotojen kokeileminen ja kokemuksista keskusteleminen vertaisryhmässä liikunnanopettajan ja psykologin ohjaamana
- Kokemuksellisuuden esiin nostaminen
- Vierailukäynnit mahdollisuuksien mukaan

- Liikunnan fysiologisten, psyykkisten ja sosiaalisten hyvinvointivaikutusten ymmärtäminen
- Arkiliikunnan merkityksen ymmärtäminen fyysisen aktiivisuuden kokonaismäärässä
- Liikunta sisätiloissa ja ulkona, yksin ja yhdessä sekä välineillä ja ilman
- Henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman tekeminen ja liikunnan integroiminen arkielämään

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §). Opintojakso voi tarvittaessa korvata LI1- tai LI2-opintojakson - tällöin jaksosta annetaan numero. Muuten suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Turun lukioden yhteinen opintojakso. Liikunnanopettaja ohjaa opintojaksoa yhteistyössä lukiopsykologin kanssa. Tavoitteena on huomioida yksilölliset tarpeet, vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja antaa tukea liikkumiseen. Tällä opintojaksolla saa korvattua toisen lukion pakollisen liikunnan opintojakson. Opintojaksolle ilmoittautuneiden kanssa käydään alkukeskustelu, jossa arvioidaan, vastaako opintojakso opiskelijan tarpeita. Ilmoittautuminen tapahtuu oman lukion opinto-ohjaajan kautta. Opintojakso voi tarvittaessa korvata LI1- tai LI2-opintojakson - tällöin jaksosta annetaan numero. Muuten suoritusmerkintä.

Hyvinvoiva lukio, 2 op (HO08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukioyhteisön hyvinvoinnin parantamiseksi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu esim. liikuntatutortoimintaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on kannustaa opiskelijoita aktiiviseen toimintaan oman lukioyhteisön hyvinvoinnin parantamiseksi (esim. liikuntatutortoiminta tai erilaisten hyvinvointitapahtumien järjestäminen). Opintojakson suorittamisesta sovitaan opettajan tai rehtorin kanssa. Suoritusmerkintä.

RennoX, 2 op (HO09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa vertaistukea jännittämiseen ja vinkkejä stressinhallintaan
- opiskelija lisää itsetuntemustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- stressinhallinta
- jännittäminen
- itsetuntemus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Ei itsenäistä suoritusta.

Opintojakson vapaa kuvaus

RennoX-ryhmä on stressinhallinta- ja hyvinvointiryhmä opiskelijoille. Ryhmässä käsitellään stressinhallintaan, jännittämiseen ja itsetuntemukseen liittyviä asioita. Ryhmässä sinulla on mahdollisuus tutustua muihin samassa tilanteessa oleviin nuoriin ja saada vertaistukea sekä vinkkejä stressinhallintaan ja jännittämiseen. RennoX-ryhmä tarjoaa myös mahdollisuuden

lisätä itsetuntemustasi. Ryhmätapaamisia on yhdeksän ja jokainen niistä alkaa välipalalla. Ryhmään otetaan kahdeksan opiskelijaa ja ennen ryhmän käynnistymistä ohjaaja sopii henkilökohtaisen tapaamisen nuoren kanssa. Opintojakso toteutetaan osana Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry:n Linkki-toimintaa. Ryhmä on osallistujille maksuton. Opintojakson aikataulusta ja ilmoittautumisesta tiedotetaan erikseen. Ei itsenäistä suoritusta. Suoritusmerkintä.

Mielenterveyden ensiapu 1, 2 op (HO10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää mielenterveyden merkityksen osana ihmisen kokonaisterveyttä.
- Opiskelija oppii mielenterveystaitoja.
- Opiskelija perehtyy mielenterveyden suoja- ja riskitekijöihin, tunnetaitoihin, kriiseihin, elämäntaitoihin sekä ihmissuhteiden merkitykseen mielenterveyden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mielenterveys: hyvinvointi, mielenterveyden suoja- ja riskitekijät, mielenterveyden edistäminen
- Tunnetaidot: tunteiden vaikutus mielenterveyteen sekä ihmissuhteisiin, tunteiden tunnistaminen ja hallinta, vahvistavat ja haastavat tunteet
- Kriisit: kehityskriisit, elämänkriisit sekä äkillisten tapahtumien aiheuttamat kriisit
- Lähisuhdeväkivalta: tunnistaminen ja avun hakeminen
- Itsetuhoisuus ja itsemurha: itsetuhoisuuden tunnistaminen ja läheisen auttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Hyvä mielenterveys lisää hyvinvointiamme ja auttaa selviytymään elämän mukanaan tuomista haasteista. Mielenterveyden ensiapu 1 -opintojaksolla harjoitellaan mielenterveystaitoja, perehdytään mielenterveyden suoja- ja riskitekijöihin, tunnetaitoihin sekä mielenterveyden kriiseihin. Lisäksi pohditaan ihmissuhteiden merkitystä osana hyvinvointia. Koulutus järjestetään viikonloppukoulutuksena. Ei itsenäistä suoritusta. Opintojakso järjestetään Turun Suomalaisen yhteiskoulun lukiossa. Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä.

Mielenterveyden ensiapu 2, 2 op (HO11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään mielenterveydestä, mielenterveyshäiriöistä ja mielenterveyden ensiavusta.
- Opiskelija perehtyy mielenterveyden häiriöihin: masennukseen, ahdistukseen, psykoositiloihin ja päihteiden väärinkäyttöön sekä niiden ensiapuun.
- Opiskelija oppii mielenterveystietoja ja -taitoja.
- Opiskelija osaa toimia mielekkäästi mielenterveyden kriisitilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mielenterveyshäiriöt ja niiden ensiapu: mielenterveyden ongelmat Suomessa, mielenterveyden ensiavun askeleet
- Masennus, kaksisuuntainen mielialahäiriö
- Mielialahäiriöiden riskitekijät ja hoito
- Ahdistuneisuus: ahdistuneisuushäiriöiden tunnistaminen ja hoito
- Psykoosi: psykoottisten häiriöiden oireet, riskitekijät ja hoito
- Päihteiden väärinkäyttö: päihderiippuvuus, käytön ongelmat, riskitekijät ja hoitomuodot
- Mielenterveyden kriisit: itsetuhoisuus, auttamismallit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Vuosittain yli miljoona suomalaista kärsii jostakin mielenterveyden häiriöstä, joista yleisimpiä ovat masennus, ahdistus ja päihteiden käyttöön liittyvät ongelmat. Mielenterveyden ensiapu 2 -koulutuksessa perehdytään psyykkisiin häiriöihin sekä annetaan valmiuksia toimia, kun mielenterveysongelma koskettaa läheistä. Koulutus järjestetään viikonloppukoulutuksena. Ei itsenäistä suoritusta. Opintojakso järjestetään Turun Suomalaisen yhteiskoulun lukiossa. Saat lisätietoja opintojen sisällöstä ja ajankohdasta ottamalla yhteyttä oman lukiosi opinto-ohjaajaan. Suoritusmerkintä.

Ryhmänohjaus, 1 op (HO14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistetaan lukiolaisten yhteisöllisyyttä

- harjoitellaan vuorovaikutustaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tiedotetaan ajankohtaisista lukion toimintaan liittyvistä asioista
- käsitellään monenlaisia nuoren lukiolaisen elämään liittyviä asioita, hyvinvointia, jaksamista ja motivaatioita

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Jokainen lukiolainen kuuluu ryhmänohjausryhmään. Ryhmäläiset tapaavat toisiaan ja ryhmänohjaajaansa säännöllisesti ryhmänohjaustuokioissa ja lukion erilaisten tapahtumien yhteydessä. Ryhmänohjauksissa vahvistetaan lukiolaisten yhteisöllisyyttä ja tiedotetaan ajankohtaisista lukion toimintaan liittyvistä asioista, mutta myös käsitellään monenlaisia nuoren lukiolaisen elämään liittyviä asioita, hyvinvointia, jaksamista ja motivaatioita.

Ryhmänohjaustunteja pidetään yleensä kaksi kertaa periodissa. Ryhmänohjaus on osa koulun toimintaa, ja mahdolliset poissaolot on selvitettävä ryhmänohjaajalle. Ryhmänohjaukseen säännöllisesti osallistuneet (lähes kaikkiin ro-tunteihin) saavat lukion päätösvaiheessa yhden opintopisteen opintojakson HO14 merkinnällä S (suoritettu).

Satsaa suomen kieleen, 2 op (HO15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suomen kielen taitojen vahvistaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on suunnattu ennen kaikkea opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi.
- Jaksolla opiskelija vahvistaa suomen kielen taitojaan sekä ohjatusti että itsenäisesti tekemällä puhumisen, kuuntelemisen, lukemisen ja kirjoittamisen harjoituksia SASU-passiin. Passitehtävien aineiston voi usein päättää itse, mikä tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden perehtyä itseään kiinnostaviin aiheisiin.
- Opintojaksosta voi saada yhden tai kaksi opintopistettä suoritettujen passitehtävien lukumäärästä riippuen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on suunnattu ennen kaikkea opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Jaksolla opiskelija vahvistaa suomen kielen taitojaan sekä ohjatusti että itsenäisesti tekemällä puhumisen, kuuntelemisen, lukemisen ja kirjoittamisen harjoituksia SASU-passiin. Passitehtävien aineiston voi usein päättää itse, mikä tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden perehtyä itseään kiinnostaviin aiheisiin. Opintojaksosta voi saada yhden tai kaksi opintopistettä suoritettujen passitehtävien lukumäärästä riippuen.

7.26. STEAM (STM)

Oppiaine ja tehtävä

STEAM- opintojaksot (STM) STEAM Turku on Turun kaupungin sivistystoimialan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen yhdistävä tiede- ja teknologiapolku. STEAM tekee yhteistyötä Teknologiakampuksen, alueen korkeakoulujen ja yritysten kanssa. STEAMin alla tarjotaan kaikille Turun lukiolaisille yhteisiä opintojaksoja (2 op), jotka vaihtelevat vuosittain.

Katso ajantasainen tilanne: <https://www.turku.fi/steam-turku/steamit-ideoita-kaikille-asteille/steam-lukiokurssit>

Tavoitteet

Kaikille Turun lukiolaisille suunnattujen STEAM -opintojaksojen tavoitteena on tukea ja kannustaa opettajia sekä opiskelijoita luomaan uusia integroivia opintojaksoja ja ilmiöpohjaisia kokonaisuuksia. sekä rakentamaan uusia yhteistyömalleja alueen korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

Opintojaksot

STM01, 2 op (STM01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.27. Musiikkilinjan musiikki (MUM)

Oppiaine ja tehtävä

Puolalanmäen lukion musiikkilinja antaa opiskelijalle laajan yleissivistyksen musiikin eri lajeissa, auttaa ymmärtämään ja arvostamaan monentyylistä musiikkia, sekä tarjoaa kokemuksia ja elämyksiä musiikin tuottamisesta laulaen ja soittaen sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Puolalanmäen musiikkilinnan vahvuuksia ovat monipuolinen kuoro- ja orkesteritoiminta sekä bändisoitto eri muodoissaan.

Tavoitteet

Musiikkilinnan opiskelijat suorittavat valtakunnallisen musiikin opintojakson MU1 (2 opintopistettä) lisäksi vähintään 24 opintopistettä pakollisina opintoina, ja ovat näin oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8§:n mukaisten muiden pakollisten opintojaksojen määrästä 16 opintopistettä. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet joka oppiaineen pakollisista valtakunnallisista opintojaksoista.

Opintojaksot on ryhmitelty "koreihin" seuraavasti:

- 1) Musiikkitieto
- 2) Kuorot
- 3) Yhteismusisointi
- 4) Luovat muusikontaidot
- 5) Musiikin hahmotus
- 6) Instrumenttiopinnot
- 7) Muut

Ohjeita kurssien valitsemiseen

Osaamisen arviointi

Osaamisen arvionnissa tärkeä osuus on jatkuvalla rakentavalla henkilökohtaisella palautteella. Arvioinnin tulee lähteä opiskelijan omasta taitotasosta ja pyrkiä rakentavasti kehittämään sitä. Itsearviointilla ja vertaisarviointilla on tärkeä osuus siinä, että opiskelija oppii tuntemaan omia vahvuuksiaan, ja tiedostamaan mahdollisia kehittymisen kohteita.

Musiikkitiedon opintojaksot (MTI) sekä musiikkiopiston opintoihin verrattavat opintojaksot (Muha D) arvioidaan numeroin, muut opintojaksot suoritusmerkinnällä.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Erityisesti pienryhmissä, kuten bändeissä ja kamarimusiikissa tai lauluyhtyeissä korostuvat nämä taidot.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa. Nämä ovat Puolalanmäen lukion musiikkiinjan vahvinta osaamisaluetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikkilinjan sävellyskurssit ja musiikin ilmaisun kurssit ovat omiaan kehittämään näitä ominaisuuksia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista. Tällä tavoin musiikki kehittää opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävästä elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikin historian ja eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Opintojaksot

Ikivanhaa musiikkia (Kori 1), 2 op (MTI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy antiikin, keskiajan, renessanssin ja barokin musiikin piirteisiin ja monimuotoisuuteen, sekä oppii tunnistamaan aikakausien musiikkia kuulonvaraisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan musiikin tyyliin ja merkittäviin säveltäjiin.
- Tutustutaan myös aikakauden soittimiin ja orkesterikokoonpanoihin, sekä musiikin rakenteisiin.

- Työtavoista kuuntelulla on keskeinen osuus.
- Lisäksi mahdollisuuksien mukaan lauletaan ja soitetaan aikakauden ohjelmistoa, tehdään ryhmitöitä, pieniä sävellysharjoituksia ja kirjallisia töitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin historian ja eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin kehitykseen tutustuminen yhteydessä historian ja yhteiskunnan tapahtumiin luo ymmärrystä myös yhteiskunnan ja sen ilmiöiden kehittymisen, sekä kansojen välisten suhteiden ymmärtämiselle,

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin.

Mitä se orkesteri soittaa? (Kori 1), 2 op (MTI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua musiikin historiaan galantista kaudesta wieniläisklassismin kautta romantiikan ajan musiikkiin. Pyritään kuulonvaraisesti erottamaan eri aikakausien musiikkia sekä tunnistamaan tärkeimpiä teoksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan säveltäjiin tekemällä pieniä esitelmiä yksin ja ryhmässä, harjoitellaan partituurin lukemista, tutustutaan aikakaudelle tyypillisiin muotorakenteisiin (sonaatti, variaatio, rondo). Tutustutaan myös orkesterikokoonpanon kehitykseen.
- Tarkastellaan musiikkielämän tapahtumia Suomessa, sekä tutustutaan tärkeimpiin suomalaisiin säveltäjiin Tulindbergista Sibeliukseen.
- Opintojaksoon liittyy konserttikäynti ja kirjallinen työ.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin kehitykseen tutustuminen yhteydessä historian ja yhteiskunnan tapahtumiin luo ymmärrystä myös yhteiskunnan ja sen ilmiöiden kehittymisen, sekä kansojen välisten suhteiden ymmärtämiselle.

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki

opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin historian ja eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin.

Rytmi ja syke (Kori 1), 2 op (MTI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on saada yleiskuva rytmimusiikin kehityksestä 1900-luvun aikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomen kansanmusiikista liikkeelle lähtien tarkastellaan rytmimusiikin kehitystä meillä ja muualla.
- Pohditaan musiikin suhdetta yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja nuorisokulttuurin syntyyn.
- Tutustutaan jazz- ja popmusiikin tärkeimpiin tyyleihin kuunnellen, soittaen ja laulaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin kehitykseen tutustuminen yhteydessä historian ja yhteiskunnan tapahtumiin luo ymmärrystä myös yhteiskunnan ja sen ilmiöiden kehittymisen, sekä kansojen välisten suhteiden ymmärtämiselle.

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää ympäristöosaamisen kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri musiikkikulttuureihin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnoistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin.

Rapuja ja ketsuppia (Kori 1), 2 op (MTI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan 1900-luvun klassisen musiikin monimuotoisiin tyyleihin; impressionismi, ekspressionismi, uusklassismi, dodekafonia, minimalismi, sonorismi, elektronimusiikki ja postmodernismi tulevat tutuiksi opintojakson aikana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pohditaan oman aikamme musiikin sisältöä, piirteitä ja suhdetta historiaan – mihin sävelkieli perustuu?
- Lisäksi mietitään mihin suuntaan musiikki kehittyy ja mikä oikeastaan on musiikkia.
- Työtavoista kuuntelulla ja nuottien tutkimisella on merkittävä osuus.
- Opintojaksolla tehdään myös pieniä sävellysharjoituksia, konserttikäynti sekä kirjallinen työ.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikin historian ja eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöstä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin.

Chorus lucundus (Kori 2), 2 op (JUC)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella monipuolista ohjelmistoa ja olla valmiina vaativiinkin esiintymisiin lyhyellä varoitusajalla
- Tavoitteena on myös kehittää laulajien äänenkäyttöä ja musiikillista ilmaisua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Chorus lucundus on koulun kamarikuoro, johon valitaan noin kolmekymmentä laulajaa.
- Kuoro harjoittelee monipuolista ja vaativaa ohjelmistoa, välillä tiukalla aikataululla.

- Kuorolaiselta odotetaan sitoutumista, sekä myös omatoimista paneutumista ohjelmistoon.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssilla on läsnäolovelvoite. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Sekakuoro Camis (Kori 2), 2 op (KUC)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella kuoro-ohjelmistoa esitettäväksi koulun omissa tilaisuuksissa sekä julkisissa konserteissa ja esiintymisissä.
- Tavoitteena on myös kehittää laulajien äänenkäyttöä, esiintymistaitoa ja musiikillista ilmaisua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuoro harjoittelee pääsääntöisesti kerran viikossa.
- Tarvittaessa kuoro jakautuu myös mies- ja naiskuoroksi.
- Camis tekee myös yhteistyötä koulun orkesterin kanssa.

- Esiintymistaitoon ja ohjelmiston monipuolisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnoista. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on läsnäolovelvoite. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Lempi-kuoro (Kori 2), 2 op (LEM)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Päästään nauttimaan laulamisen riemusta yhdessä.
- Lauletaan moniäänistä rytmimusiikkiin painottuvaa ohjelmistoa.
- Esiinnytään erilaisissa tilaisuuksissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lempi on kaikille lukiolaisille avoin kuoro, johon voi ilmoittautua ilman pääsykokeita.
- Lauletaan moniäänistä rytmimusiikkiin painottuvaa ohjelmistoa.
- Esiinnytään erilaisissa tilaisuuksissa.

- Opintojaksolla on läsnäolovelvoite.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lempi on kaikille lukiolaisille avoin kuoro, johon voi ilmoittautua ilman pääsykokeita. Tavoitteena on, että kaikki halukkaat pääsevät nauttimaan laulamisen riemusta! Opintojaksolla lauletaan moniäänistä rytmimusiikkiin painottuvaa ohjelmistoa. Kuoro esiintyy halutessaan erilaisissa tilaisuuksissa. Kuoro harjoittelee tiistaisin klo 15-16.30.

Kurssilla on läsnäolovelvoite. Suoritusmerkintä.

Chorus luvenalis (Kori 2), 2 op (KUJ)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella ohjelmistoa ja esiintyä koulun tilaisuuksissa, sekä aktiivisesti erilaisissa tapahtumissa ja julkisissa konserteissa.
- Tavoitteena on myös kehittää laulajien äänenkäyttöä, esiintymistaitoa ja musiikillista ilmaisua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Chorus luvenalis on noin kolmenkymmenen laulajan tyttökuoro, joka laulaa monipuolista ohjelmistoa klassisesta rytmimusiikin sovituksiin.
- Ohjelmiston painopiste on modernissa ja kansanmusiikkivaikutteisessa musiikissa, johon pyritään liittämään myös visuaalisia elementtejä.
- Kuoro esiintyy aktiivisesti yksin ja yhteistyössä muiden kuorojen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla on läsnäolovelvoite. Arviointi suoritusmerkinnällä.

Chorus Noviciorum (Kori 2), 2 op (NOV)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään vuorovaikutusharjoituksia, tutustutaan äänenmuodostuksen ja kuorotyöskentelyn perusteisiin
- Opintojaksolla soitetaan yhdessä ja käydään läpi musiikin teorian perusasioita.
- Opintojakso on pakollinen musiikkilinnan 1. vuoden opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ensimmäisen vuoden opiskelijat tekevät vuorovaikutusharjoituksia, sekä soittavat ja laulavat yhdessä.
- Opintojaksolla tutustutaan äänenmuodostuksen ja kuorotyöskentelyn perusteisiin.
- Opintojaksolla käydään myös läpi musiikin teorian perusasioita.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Ykkösten kuorossa ensimmäisen vuoden musiikkilinjalaiset tutustuvat toisiinsa ja saavat heti yhteisen musiikin tekemisen kautta luotua ystävyysuhteita. Näin uuteen sosiaaliseen ympäristöön integroituminen helpottuu.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

NOV on opintojakso ensimmäisen vuoden musiikkilinnan opiskelijoille. Opintojaksolla tehdään vuorovaikutusharjoituksia, tutustutaan äänenmuodostuksen ja kuorotyöskentelyn perusteisiin, soitetaan yhdessä ja käydään läpi musiikin teorian perusasioita. Opintojakso on pakollinen musiikkilinnan 1. vuoden opiskelijalle. Suoritusmerkintä.

Bändi (Kori 3), 2 op (BND)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua bändisoittoon monipuolisen ohjelmiston parissa.
- Tavoitteena on oman instrumentin hallinta osana bändikokonaisuutta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Bändeillä on viikottainen vakituinen harjoitusvuoro.
- Bändit saavat ohjausta noin kerran kuussa.
- Bändit esiintyvät kahdesti vuodessa bändikatselmuksissa. Myös demoäänityksen tekoon on mahdollisuus.
- Omien kappaleiden säveltämistä tuetaan erityisen vahvasti.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä.

Showbändi (Kori 3), 2 op (SHW)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla soitetaan bilebiisejä isolla kokoonpanolla, treenataan sään-nöllisesti pitkin lukuvuotta ja esiinnyttään erinäisissä tapahtumissa. Ko-koonpanoon valitaan komppi, puhallinsektio ja laulajat. Opintojakson voi suorittaa useammin kuin kerran. Suoritusmerkintä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Kansanmusiikki (Kori 3), 2 op (KAMU)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin soittaen ja laulaen.
- Musiikin kautta pyritään saamaan kuva oman kulttuurimme juurista ja soveltamaan musiikillista perintöämme nykypäivän musiikkigenreihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla soitetaan ja lauletaan pääasiassa suomalaista kansanmusiikkia tuoreella tavalla sovitettuna, kuitenkin perinteitä unohtamatta.
- Soittoon voi osallistua omalla instrumentilla, tai opetella jonkin kansanmusiikissa yleisen soittimen.
- Opintojakson voi suorittaa useammin kuin kerran.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Kansanmusiikki opintojaksona luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Maailmanmusiikki (Kori 3), 2 op (MMU)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustua johonkin etniseen musiikkikulttuuriin soittaen ja laulaen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pyritään opiskelemaan musiikkia ja tyylin piirteitä kuulonvaraisesti, sekä mahdollisuuksien mukaan tekemään nuotinnoksia.
- Tehdään myös omia sovituksia.
- Opintojaksoon sisältyy vähintään yksi esiintyminen.
- Opintojakson voi suorittaa useammin kuin kerran.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Maailmanmusiikki opintojaksona luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Concentus Aboensis -orkesteri (Kori 3), 2 op (ORK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella monipuolista ohjelmistoa ja valmistaa konsertteja yksin ja yhdessä koulun kuorojen kanssa.
- Tavoitteena on kehittää omaa soittotaitoaan sekä oppia sovittamaan oma stemmansa kokonaisuuteen muita kuuntelemalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Concentus Aboensis on lähes täysimittainen sinfoniaorkesteri, joka toimii yhteistyössä Puolalan yläkoulun kanssa.
- Ohjelmisto vaihtelee klassisista sinfonian ja konserton osista elokuva- ja rytmimusiikin sovituksiin.
- Perinteisiin kuuluvat koulun omat joulukuoro- ja kevätkonsertit, sekä Valon aika –konsertti yhdessä kaikkien Turun musiikkiluokkien ja Turun konservatorion ja musiikkiopiston kuorojen kanssa.
- Orkesteritoiminnassa menestyäkseen soittajalla tulisi olla pt 2 tasoiset valmiudet instrumentissaan. Joihinkin soittimiin voidaan järjestää koesoitto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun yhteisen taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Orkesterissa on pakko puhalttaa yhteiseen hiileen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja ottaa muut huomioon.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri maiden ja eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Vanhojentanssiorkesteri (Kori 3), 2 op (VORK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on harjoitella ohjelmisto lukion vanhojentansseihin.
- Tavoitteena kehittää soittotaitoaan ja toimia orkesterikokonaisuuden osana kokonaisuutta kuunnellen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orkesteriin voi osallistua lähes millä tahansa instrumentilla, komppisoittimiin otetaan kuitenkin pääsääntöisesti vain yksi soittaja instrumenttia kohden.
- Harjoituksia pidetään erikseen sovittuina aikoina vuoden alusta lähtien.
- Opintojakso päättyy esiintymiseen lukion vanhojentansseissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Nämä taidot kehittyvät erityisesti ryhmätoiminnassa, esimerkiksi kuoroissa ja orkesterissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vanhojentanssiorkesterissa toimitaan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi, ja tanssijoiden esityksen mahdollistamiseksi.

Näin on otettava huomioon opiskelijatoverit monella eri tasolla. Yhteinen projektiluontoinen tavoite ja toteutus tuottavat mielihyvää ja luottamusta muihin ihmisiin.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yhteismusisointi (Kori 3), 2 op (YHM)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoitella ohjelmistoa lauluyhtyeellä tai kamarimusiikkiryhtyeellä.
- Opintojaksoon liittyy vähintään yksi esiintyminen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijat voivat itse muodostaa lauluyhtyeen tai kamarimusiikkiryhmän, tai sellaisia muodostetaan kurssille ilmoittautuneista.
- Yhtyeet harjoittelevat itsenäisesti ja saavat ohjausta noin kerran kuussa.

- Yhtyeille pyritään järjestämään esiintymisiä koulun tilaisuuksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Erityisesti pienryhmissä, kuten kamarimusiikissa tai lauluyhtyeissä korostuvat nämä taidot.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Biisinteko (Kori 4), 2 op (BIT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää että kaikki voivat tehdä biisejä.
- Opiskelija oppii erilaisia biisintekotekniikoita, sekä tekstin, että melodian tuottajana.
- Opiskelija oppii hahmottamaan minkälaisista musiikillisista elementeistä erilaiset biisit koostuvat.
- Opiskelija on mukana vähintään kahden biisin sävellys- ja/tai sanoitusprosessissa.
- Valmiista biiseistä tehdään Lead Sheet –laput.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opetellaan laululyriikan kirjoittamista erilaisten harjoitusten avulla.
- Opetellaan säveltämistä erilaisten harjoitusten avulla.
- Kuunnellaan erilaisia sävellyksiä.
- Esitellään omia aikaansaannoksia ryhmässä.

- Opetellaan tekemään Lead Sheet.
- Valmiista biiseistä pyritään äänittämään demoversiot.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Biisinteko opintojaksona luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Omien biisien tekeminen auttaa katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikin ja sanataiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biisinteko kehittää opiskelijan **luovaa osaamista**. Sekä säveltäminen että laululyriikan kirjoittaminen ohjaavat ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla opiskelijat oppivat toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdistaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Elektronisen musiikin tuotanto 1 (Kori 4), 2 op (ELM1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan elektronisen musiikin työkaluihin ja äänisynteesiin.
- Tutustutaan elektronisessa musiikissa käytettyihin tapoihin prosessoida audiota.
- Opitaan DAW:ien (Digital Audio Workstation) käyttämisestä sekvenssointiin ja äänituotantoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan DAW:ien käyttöön.
- Tutustutaan kompressointiin, ekvalisointiin, viiveisiin, kaikuun ja eri efekteihin.
- Tutustutaan efektien käyttöön taiteellisen vision saavuttamiseksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman musiikin luominen tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Elektronisen musiikin tuotanto 2 (Kori 4), 2 op (ELM2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennyttään synteesiin ja DAW:ien (Digital Audio Workstation) käyttämiseen elektronista musiikkia luodessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opitaan erilaisista tavoista luoda oman vision mukaista ääntä, ja syvemmin tuotannollisesta keinoista tehdä vaikuttavaa elektronista musiikkia.
- Kurssiin sisältyy omatoimisesti äänen luominen oppilaan valitsemalla ohjelmalla.
- Kurssin ennakosuorituksena on ELM1 -kurssi tai vastaavat taidot osoitettuna opettajalle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman musiikin luominen tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin ilmaisu (Kori 4), 2 op (ILM)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on oppia vuorovaikutustaitoja ja esiintymistaitoja sekä vapauttaa opiskelijoiden musiikillista ilmaisua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla musiikin tekemistä lähestytään ilmaisullisin keinoin leikin ja improvisaatioharjoitusten avulla.
- Opintojaksolla tutustutaan näyttämölauluun, jossa painotetaan laulujen sisällön ymmärtämistä ja tulkintaa.
- Musiikillinen tekeminen painottuu laulamiseen, mutta myös säestämisen taitoja pääsee hyödyntämään ja vahvistamaan.

- Opintojakson päätteeksi tehdään demonstraatioesitys, joka saa muotonsa opintojakson kuluessa.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Musiikin ilmaisu opintojaksona luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikillisen toiminnan ja teatteri-improvisaatioharjoitusten kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin ilmaisussa opiskelija kehittää **luovaa osaamistaan**. Musiikillinen toiminta kurssilla ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja teatteritaiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin ilmaisu jatko (Kori 4), 2 op (ILMJ)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään Musiikin ilmaisu 1 –jaksolla saavutettuja taitoja musiikin ilmaisussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana syntyy läpidramatisoitu lauluilta, joka on opiskelijoiden ideoima ja toteuttama.
- Lopputuotoksessa yhdistyy pienryhmätyö ja koko ryhmän yhteistyö.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Musiikin ilmaisu opintojaksona luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikillisen toiminnan ja teatteri-improvisaatioharjoitusten kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin ilmaisussa opiskelija kehittää **luovaa osaamistaan**. Musiikillinen toiminta kurssilla ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja teatteritaiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muusikon valmiudet (Kori 4), 2 op (MUU)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan monenlaisiin muusikon työelämään liittyviin taitoihin, jotka eivät ole varsinaisesti musiikin tekemistä.
- Tutustutaan myös oman yrityksen perustamiseen ja markkinointiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan vahvistimien, mikserin ja äänityslaitteiden käyttöön.
- Opetellaan komppilapun ja sovitusten tekemistä nuotinkirjoitusohjelmalla.
- Opetellaan valokaluston käyttöä.
- Tutustutaan apurahan anomisen käytäntöihin, ja opiskellaan perusasioita markkinoinnista ja oman yrityksen perustamisesta.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla saadaan kuva muusikon erilaisista rooleista yhteiskunnassa - työntekijänä tai itsenäisenä yrittäjänä. Opitaan myös tapoja vaikuttaa omaan asemaansa musiikin maailmassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Muusikon työn moninaisia mahdollisuuksia avataan opintojaksolla. Opitaan millaisia taitoja kannattaa kehittää omassa osaamisessaan varsinaisen musiikin tekemisen lisäksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Studio 1 (Kori 4), 2 op (STU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on tutustua äänitysteknologian laitteistoihin ja ohjelmistoihin ja äänittämisen ja miksaamisen perusteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan ääniteknologiaan, mikrofoneihin, signaalitiehen, analogisen ja digitaalisen audion ominaisuuksiin, sekä äänittämisen, editoimisen ja miksaamisen perusteisiin.
- Tutuksi tulee myös äänen prosessointi: Ekvalisointi, kompressointi ja erilaiset efektit.
- Opintojaksolla opitaan myös toimimaan äänitystilanteessa Pro Tools -ohjelmistoa hyödyntäen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii uusia taitoja ja tapoja ilmaista itseään musiikkiteknologian keinoin.

Vuorovaikutusosaaminen

Studiotyö on jatkuvaa vuorovaikutusta soittajien ja laulajien kanssa. Opintojakso kehittää kannustavaa suhtautumista toisen musiikilliseen panokseen, ja oikea-aikaista reagointia parhaan yhteisen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Studiotyössä on mahdollisuuksia vaikuttaa monipuolisesti soivaan lopputulokseen erilaisia teknisiä apuvälineitä ja omaa luovuutta hyväksi käyttäen. Äänittäjä on taiteilija, joka luo taideteoksia muiden tuottamasta musiikista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Studio 2 (Kori 4), 2 op (STU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään Studio 1 -opintojaksolla opittuja taitoja, keskittyen studiotyöskentelyyn.
- Tavoitteena on lisäksi, että opiskelija oppii soveltamaan teknistä tietotaitoaan äänitteen tuottajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään ymmärrystä ääniteknologiasta, mutta myös lähestytään äänitystä, editointia ja miksausta luovana prosessina.
- Tunneilla äänitetään, editoidaan ja miksataan alusta loppuun kappale, näin tutustuen äänitteen tekemisen prosessiin.
- Opintojakson ennakkosuorituksena on Studio 1 -opintojakso tai vastaavat taidot osoitettuna opettajalle.
- Opintojakson erityisen hyvin suorittaneista valitaan muutama studiomestari, jotka voivat toimia koulun studiossa studioteknikkona.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Studiotyö on jatkuvaa vuorovaikutusta soittajien ja laulajien kanssa. Opintojakso kehittää kannustavaa suhtautumista toisen musiikilliseen panokseen, ja oikea-aikaista reagointia parhaan yhteisen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii uusia taitoja ja tapoja ilmaista itseään musiikkiteknologian keinoin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Studiotyössä on mahdollisuuksia vaikuttaa monipuolisesti soivaan lopputulokseen erilaisia teknisiä apuvälineitä ja omaa luovuutta hyväksi käyttäen. Äänittäjä on taiteilija, joka luo taideteoksia muiden tuottamasta musiikista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sävellys 1 (Kori 4), 2 op (SÄV1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on tavoitteena luoda omia pienimuotoisia sävelteoksia ja syventää samalla omakohtaista suhdetta musiikkiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään musiikin osatekijöihin (melodia, harmonia, rytmi, sointiväri, muoto) käytännön työskentelyn kautta.
- Osa harjoituksista on yhteisiä kaikille opiskelijoille, mutta myös jokaisen omat kiinnostuksen kohteet (erilaiset tyyliä ja lajit) tulevat näkymään tuotoksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman musiikin luominen tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sävellys 2 (Kori 4), 2 op (SÄV2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on luoda opiskelijalle käytännönläheinen kuva sävellystyön konkreettisesta tekemisestä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennetään Sävellys 1 –kurssin aihealueita ja tietopaketteja.
- Opittuja sävellystekniikkoja hyödynnetään ja sovelletaan käytännön harjoituksissa sekä tunneilla että kotitehtävien muodossa.
- Syntyvissä sävellyksissä näkyvät opiskelijan omat kiinnostuksen kohteet, esimerkiksi musiikin tyyliin ja soitinkokoonpanoissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman musiikin luominen tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin eri tyylien opiskelu avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin hahmottaminen D (Kori 5), 6 op (Muhad)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Musiikin hahmottaminen -opintojakson tavoitteena on duuri-molli –tonaalisen, myös modulaatioita ja muunnosointuja sisältävän ohjelmiston ymmärtäminen ja analyysitaito.
- Tutustutaan sointujen merkitsemistapoihin sekä lisäsävelten että käännöksien näkökulmasta, sekä reaalisointumerkein että funktionaalisin sointumerkein..
- Käydään läpi akustiikan perusteita, kuten yläsävelsarja, sointiväri, desibeliasteikko sekä ihmisen kuuloaistin havainnointikyky sekä tutustutaan kuulon suojaamiseen.
- Musiikin ilmiöitä opitaan hahmottamaan sekä kuullun perusteella että erilaisista nuottikuvista lukien.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikkiinteorian yleisistä perusteista (nuottikirjoitus, tahtilajit, terminologia, jne.) edetään asteikkojen ja intervallien kautta sointuopin alkeisiin ja musiikkianalyysiin.
- Tutustutaan tavallisimpiin sointujen merkitsemistapoihin.
- Työtapoina ovat erilaiset laulu-, soitto-, kirjoitus-, kuuntelu- ja analyysiharjoitukset.
- Tutkinto suoritetaan musiikkioppilaitosten vaatimusten mukaisesti.
- Muha D:n taitoja voi hyödyntää omassa musiikillisessa toiminnassa kuten improvisoinnissa, sävellyksessä ja sovittamisessa, joita käytetään muha D:ssä myös harjoitusmuotoina.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin teoriaa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin teorian opiskelu auttaa ymmärtämään eri musiikin tyylien kulttuurisia yhtymäkohtia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin teorian opiskelu auttaa opiskelijaa musiikin rakenteiden ja sisällön ymmärtämisessä, ja auttaa kaikessa musiikin tekemisessä; soittamisessa ja laulamassa, sekä oman musiikin luomisessa; säveltämisessä ja sovittamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin.

Musiikin perusteet 3 (Kori 5), 2 op (MUPE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan nuottikirjoituksen ja rytmien perusteisiin, harmonioihin ja sointumerkkeihin musiikkioppilaitosten Mupe 3-kurssin tasolla.
- Kehitetään opiskelijan taitoa tuottaa musiikkia laulamalla ja rytmiä lukemalla nuoteista prima vista.
- Harjoitetaan korvakuulosoittoa ja transkriptiotaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan nuottikirjoituksen perusteita tonaalisen melodian ja rytmien osalta.
- Lauletaan ja soitetaan a prima vista, sekä luetaan rytmejä suoraan nuottikuvasta.
- Kirjoitetaan melodioita ja rytmejä korvakuulolta.
- Tutustutaan harmonioihin ja niiden tavallisimpiin merkitsemistapoihin.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikin teoriaa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikin teorian opiskelu auttaa ymmärtämään eri musiikin tyylien kulttuurisia yhtymäkohtia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin teorian opiskelu auttaa opiskelijaa musiikin rakenteiden ja sisällön ymmärtämisessä, ja auttaa kaikessa musiikin tekemisessä; soittamisessa ja laulamissa, sekä oman musiikin luomisessa; säveltämisessä ja sovittamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Nuotit kertovat (Kori 5), 2 op (NUO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on oppia ymmärtämään nuottikirjoituksen perusteita, sekä lukemaan nuoteista melodioita ja rytmejä.
- Tavoitteena myös kehittää omia taitojaan prima vista-laulamisessa, -soittamisessa ja -rytminlukemisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan nuottikirjoituksen perusteita G- ja F- avaimella.
- Harjoitellaan duuri- ja molliasteikkoon perustuvia melodioita laulaen ja soittaen.
- Kuunnellaan, lauletaan ja soitetaan duuriin ja molliin perustuvia harmonioita.
- Opiskellaan rytmien lukemista suhteessa peruspulssiin.
- Opiskellaan mahdollisuuksien mukaan erilaisia pisteellisiä rytmejä, trioleja ja synkooppeja, sekä kolmimuunteista fraseerausta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Musiikin teorian perusteita opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Nuottikirjoituksen ymmärtäminen vahvistaa opiskelijan itseluottamusta kaikessa musiikin tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin teorian perusteiden opiskelu auttaa opiskelijaa musiikin rakenteiden ja sisällön ymmärtämisessä, ja auttaa kaikessa musiikin tekemisessä; soittamisessa ja laulamissa, sekä oman musiikin luomisessa; improvisoinnissa, säveltämisessä ja sovittamisessa.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Akustinen kitara (Kori 6), 2 op (AKG)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Hyvinvointiosaaminen**

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Rummut (Kori 6), 2 op (DRM)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta liikkeelle lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sähköbasso (Kori 6), 2 op (ELB)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Sähkökitara (Kori 6), 2 op (ELG)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelemine.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen eimeriksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöstä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Huilu (Kori 6), 2 op (FLT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelemine.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöstä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Urut (Kori 6), 2 op (ORG)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelemine.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnoistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Piano (Kori 6), 2 op (PNO)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kehittää opiskelijan pianonsoittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Pianon perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnoistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Popjazzlaulu (Kori 6), 2 op (POP)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kehittää opiskelijan laulutaitoa erityisesti rytmimusiikin tyyleissä.
- Tavoitteena oppia laulajan roolia ja fraseerausta erilaisissa tyyleissä.
- Tavoitteena myös oppia mikrofoni- ja ääniteknikan käyttöä ja vaikutusta laulusaundiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan äänen tuottamisen eri tapoja erityisesti rytmimusiikissa.
- Tutustutaan erityyppiseen keskeiseen ohjelmistoon.
- Harjoitellaan mikrofoni- ja ääniteknikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Popjazzlaulua opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikin ja sanataiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laulunopetus kehittää opiskelijan luovaa osaamista.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Saksofoni (Kori 6), 2 op (SAX)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Vapaa säestys (Kori 6), 2 op (VAS)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kehittää opiskelijan valmiuksia sointumerkeistä säestämiseen eri tyyleillä.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sointumerkintöihin tutustuminen ja niistä soittaminen.
- Eri musiikkityylien rytmikka ja toteutus pianolla.
- Säestäminen ja sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Vuorovaikutusosaaminen

Säestysharjoituksissa pääsee tekemään musiikkia toisen opiskelijan kanssa yhdessä, ja on mukauduttava toisen soittoon ja asettauduttava toisen asemaan musiikin tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Viulu (Kori 6), 2 op (VLN)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Instrumenttiopetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään myös antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Instrumentin perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettaminen.
- Sopivan ohjelmiston harjoittaminen.
- Mahdollisesti esiintyminen esimerkiksi koulun matineassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Yksinlaulu 1 (Kori 6), 2 op (YLA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoite on kehittää opiskelijan lauluasentoa, tukilihaksiston käyttöä ja legatolinjaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tehdään erilaisia tukilihaksisto, resonanssi- ja vokaaliharjoitteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan lauluasentoa, lauluhengitystä, legatolinjaa, tukilihaksiston käyttöä ja vokaaleita erilaisilla harjoitteilla. Laulujenharjoittelu aloitetaan.

Yksinlaulu 2 (Kori 6), 2 op (YLA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää tekstinmuodostamista(konsonantit) ja fraseerausta ja vahvistetaan edelleen laulamisen perustekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla harjoitellaan vokaalien lisäksi myös konsonantteja ja laajennetaan äänialaa. Ensimmäinen esiintyminen kevätkonsertissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan tekstinmuodostamista(konsonantit) ja laajennetaan äänialaa erilaisilla harjoitteilla ja lauluilla. Myös laulujen tulkintaa harjoitellaan(esiintyminen).

Yksinlaulu 3 (Kori 6), 2 op (YLA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on parantaa edelleen laulutekstin muodostamista ja aloittaa kehittämään lauludynamiikkaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tehdään erilaisia konsonantti- ja vokaaliharjoitteita, joilla on tarkoitus laajentaa äänialaa . Lisäksi aloitetaan dynamiikkaharjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla lauletaan lauluja eri tyyleillä ja kielillä. Toinen esiintyminen joulukonsertissa. Opiskelija saa valita oman esityskappaleensa.

Yksinlaulu 4 (Kori 6), 2 op (YLA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää edelleen laulun perustekniikkaa, mm. dynamiikkaa ja fraseerausta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tehdään jo teknisesti haastavampia eri tyylisiä ja kielisiä lauluja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Teknistä osaamista ja äänialuetta vahvistetaan ja laajennetaan edelleen. Esiintyminen kevätkonsertissa.

Opiskelija saa valita oman esityskappaleensa.

Yksinlaulu 5 (Kori 6), 2 op (YLA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on syventää ja vahvistaa tekstin ja musiikin käsittelytaitoja ja musiikin tulkintataitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tehdään jo vaativampia tekniikkaharjoituksia, mm. skaala- ja staccatoharjoitteita. Lisäksi lauletaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson päätteeksi esiinnyttään joulukonsertissa. opiskelija saa itse valita esiintymiskappaleensa.

Yksinlaulu 6 (Kori 6), 2 op (YLA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on viimeistellä laulamisen perustaitoja ja perusohjelmisto.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa ohjelmisto viimeistellään ja siitä valitaan kolme erityylistä laulua tutkintokonserttiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson lopussa opiskelija suorittaa yleensä laulun perustutkinnon esittäen tutkintokonsertissa kolme erityylistä laulua, jotka valitaan opiskelijan omasta ohjelmistosta.

Muu soitin (Kori 6), 2 op (SOI)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa omasta tasosta lähtien.
- Pyritään antamaan valmiuksia ja keinoja kehittää soittotaitoa myös itsenäisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Soittimen perustekniikan harjoittelu.
- Harjoittelumetodien opettelu.
- Sopivan ohjelmiston harjoittelu.
- Mahdollisesti esiintyminen koulun tilaisuuksissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Instrumentin soittoa opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan sekä vielä harjoiteltavia taitoja.

Onnistuminen ja soittotaidon kehittyminen luovat positiivisia kokemuksia ja innostavat kehittämään taitoja edelleen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi eri kulttuurien musiikkiin tutustuminen syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Muusikkona keikalla (Kori 7), 2 op (MUK)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään omia muusikon taitoja antamalla oma musiikillinen työpanos musiikinopettajien tai toisten musiikkilukiolaisten tuottamiin ylimääräisiin projekteihin, esimerkiksi musiikin lukiodiplomiesityksiin.
- Kehitetään omia muusikon taitoja osallistumalla muusikkona, säveltäjänä tai kapellimestarina koulun ulkopuolisiin musiikkiprojekteihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson suorittamiseksi opiskelija pitää oppimispäiväkirjaa harjoituksista, ja kuvailee siinä projektin etenemistä ja opittuja asioita.
- Opintojakson suorittamiseksi suoritettava työmäärä on 38 x 45 min. Tämä voi koostua myös useamman projektin harjoituksista ja esityksistä yhteensä.
- Musiikin opettaja hyväksyy oppimispäiväkirjan.
- Opintojakson voi suorittaa useammin kuin kerran.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Muusikkona toimiminen toisen opiskelijan projektissa kehittää tiimityötä ja taitoa sopeutua projektin vetäjän musiikillisiin ideoihin. Toisaalta omien ajatuksien esiin tuominen herättää positiivista keskustelua ja voi auttaa saavuttamaan parhaan mahdollisen lopputuloksen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Muusikkona toimiminen toisen opiskelijan projektissa ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valon aika -projekti (Kori 7), 2 op (VAL)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija on mukana suurprojektin valmistamisessa.
- Projektissa voi toimia kuorolaisena, solistina, muusikkona, tanssijana, tai muussa roolissa.
- Projektissa valmistetaan koko perheen joulukonsertti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmiston harjoittelu omassa roolissa; esimerkiksi kuorossa, orkesterissa, tanssijana.
- Yhteisharjoituksiin osallistuminen.
- Projektin toteuttaminen yhdessä muiden kuorojen, orkesterin, solistien ja tanssijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Suuren projektin toteuttaminen vaatii ponnisteluja oman roolin harjoittelussa. Onnistunut lopputulos vahvistaa itseluottamusta ja satapäisessä joukossa toimiminen yhteisen päämäärän hyväksi tuottaa mielihyvää osallistujille.

Vuorovaikutusosaaminen

Projektissa toimitaan eri-ikäisten nuorten kanssa, kolmasluokkalaisista lukion abiturientteihin. Lisäksi mukana on ammattiesiintyjä. Toisten huomioonottaminen ja yhteiseen päämäärään pyrkiminen tulevat ensiarvoisen tärkeäksi lopputuloksen saavuttamiseksi.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Äänenmuodostusryhmä (Kori 7), 2 op (ÄMR)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan laulun tekniikkaa, hengitystä ja tekstinmuodostusta pienryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan lauluasentoa, hengitystä ja tukilihaksiston käyttöä.
- Opiskellaan tekstinmuodostusta, legatolinjaa ja fraseerausta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Laulun opiskelu luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Tämä korostuu erityisesti instrumentti- ja laulunopetuksessa, joissa opiskelija kehittää omia henkilökohtaisia taitojaan.

Äänenmuodostusryhmäopetuksesta on paljon hyötyä esimerkiksi kuorolaulussa.

Vuorovaikutusosaaminen

Pienryhmässä opiskelu antaa vertaistukea, auttaa ymmärtämään ihmisten erilaisuutta, ja harjottaa myötätunnon kehittymistä ja kykyä asettua toisen asemaan.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Valo- ja äänitekniikka (Kori 7), 2 op (VÄT)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii PA-laitteiston kasaamisen, ja livemiksauksen perusteet niin, että pystyy toimimaan koulun tilaisuuksissa ääniteknikkona.
- opiskelija oppii teatterivalojen rakentamisen perusteet ja tekniikan kouluympäristössä siten, että pystyy toimimaan koulun tilaisuuksissa valoteknikkona
- opiskelija oppii perustermistöä ja laitteita siten, että omatoiminen jatko-oppiminen on mahdollista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan ääni- ja valotekniikan keskeisiin termeihin ja laitteisiin kouluympäristössä
- opetellaan livemiksauksen periaatteita, sekä koulun eri laitteistojen käyttöä.
- opetellaan teatterivalojen suunnittelun perusteita ja toteutusta kouluympäristössä
- tutustutaan koulun alaseläin tekniikkaan, ja opetellaan käyttämään sitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii vuorovaikutustaitoja toimiessaan ääni- ja valotekniikan palvelutehtävissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii liittämään ääni- ja valotekniikan osaksi musiikillista tai näyttämöllistä kokonaisuutta, ja saa työkaluja omaehtoiseen jatko-oppimiseen.

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

VÄT -opintojaksolla tutustutaan ääni- ja valotekniikan perustermeihin, laitteisiin ja käytäntöihin. Opitaan kokoamaan äänentoisto kouluympäristössä, sekä miksaamisen perusteita niin, että omatoiminen jatko-oppiminen on mahdollista.

Opitaan teatterivalaistuksen perusteet, DMX-ohjaimella tapahtuvan valaistuksen suunnittelu ja toteutus Torninkadun S9-tilassa.

Opitaan Puutarhakadun alasalin tekniikan käytön perusteet.

Opintojakson jälkeen opiskelija voi saada valo- ja äänitekniikan tehtäviä koulun tilaisuuksissa.

Opetus kahtena viikonloppuna la-su.

Opintojaksolla on läsnäolopakko!

Opetus syksyllä 2023:

La 26.8. klo 10-18 / su 27.8 klo 11-18 sekä

La 2.9. klo 10-18 / su 3.9. klo 11-18

Arviointi suoritusmerkinnällä.

7.28. Aktiivinen kansalaisuus (AKA)

Oppiaine ja tehtävä

Aktiivinen kansalaisuus -opinnot ovat Turun kaupungin lukioiden opintojaksoja, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Opintojaksoilla myös opiskelijan laaja-alaiset taidot vahvistuvat.

Yhteiskunnallista käytännön aktiivisuutta voi osoittaa osallistumalla esimerkiksi erilaisten järjestöjen toimintaan. Toiminnasta tulee toimittaa allekirjoitettu todistus, josta käy ilmi sisältö/tehtävät ja toimintaan käytetty tuntimäärä. Toiminnan tulee olla luonteeltaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa.

Tavoitteet

- kannustaa yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen
- kannustaa kansalaistaitojen kehittämiseen

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Työelämään valmentavat opinnot, 1 op (AKA01)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen kansalaisuus -opinnot ovat Turun kaupungin lukioiden opintojaksoja, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja kansalaistaitojen kehittämiseen.
- Opintojaksoilla myös opiskelijan laaja-alaiset taidot vahvistuvat.
- Yhteiskunnallista käytännön aktiivisuutta voi osoittaa osallistumalla esimerkiksi erilaisten järjestöjen toimintaan.
- Toiminnasta tulee toimittaa allekirjoitettu todistus, josta käy ilmi sisältö/tehtävät ja toimintaan käytetty tuntimäärä.
- Toiminnan tulee olla luonteeltaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Työelämään valmentavat opinnot (enintään 6 op)

Työelämään liittyvät kortit, passit ja koulutukset

Tietyt työelämään liittyvät kortit, passit ja koulutukset voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Esimerkkejä tavallisimmista passi- ja korttikoulutuksista:

Ajokortti 1 op (ei mopokortti)

Hygieniapassi 1 op

Anniskelupassi 1 op

Ensiapu 1 1 op (voimassa oleva)

Ensiapu 2 1 op (voimassa oleva)

Ensiapu 3 1 op (voimassa oleva)

Tulityökortti 1 op

Työturvallisuuskortti 1 op
4H-lastenhoitokurssit 1 op

Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhoitokurssi 2 op
Järjestyksenvalvojakortti 2 op
Saaristolaivuritutkinto 2 op
Rannikkolaivuritutkinto 2 op
Lentolupakirja 2 op
Vartijakoulutus 2 op
Vartijan peruskoulutus 6 op

Leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutukset, 1 op (AKA02)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aktiivinen kansalaisuus -opinnot ovat Turun kaupungin lukioiden opintojaksoja, joiden tavoitteena on kannustaa opiskelijoita yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja kansalaistaitojen kehittämiseen.
- Opintojaksoilla myös opiskelijan laaja-alaiset taidot vahvistuvat.
- Yhteiskunnallista käytännön aktiivisuutta voi osoittaa osallistumalla esimerkiksi erilaisten järjestöjen toimintaan.
- Toiminnasta tulee toimittaa allekirjoitettu todistus, josta käy ilmi sisältö/tehtävät ja toimintaan käytetty tuntimäärä.
- Toiminnan tulee olla luonteeltaan vapaaehtoisuuteen perustuvaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Osaamisen arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Leiriohjaaja-, isos- ja valmentajakoulutukset (enintään 6 op)

Vapaaehtoistoimintaan liittyviä ohjaus- ja valmennuskoulutuksia sekä ohjaus- ja valmennustoimintaa voidaan hyväksi lukea lukio-opintoihin. Näitä voivat olla esimerkiksi leiri- ja kerhonohtajajakoulutukset, valmentajana tai erotuomarina toimiminen, vapaaehtoistyö tai säännöllinen toimiminen järjestötyössä.

Esimerkkejä koulutuksista:

Partion Ryhmänohjaajakoulutus, ROK (3 op)
Partion Partiojohtajaperuskoulutus, PJPK (3 op)
Prometheus-leirin apuohjaajakoulutukset ja apuohjaajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op
Isoskoulutus ja isosena toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op
Euroopan nuorten parlamentissa (EYP) toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op
Eri lajien valmentajakoulutukset ja valmentajana toimiminen laajuudesta riippuen 1–2 op
Maanpuolustuskoulutus MPK, Intti tutuksi nuorille 2 op

Yläkoulun tukioppilaana toimimisesta ei myönnetä lukiossa opintopisteitä.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja.	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydin sisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista.	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.
Kehittyvä peruskielitaito		Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempossa yksinkertaisesta puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista.
Toimiva peruskielitaito		Opiskelija osaa kiertää tai korvata		Opiskelija ymmärtää yhteisen	Opiskelija käyttää melko

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteesta käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppanin kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti monimutkaisista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa huomioon kontekstivastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkäähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohketta ja ymmärrystä esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määriteltävä koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstietietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstietietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitte*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohketta ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkettaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.